

وضعیت دموکراسی محلی چارچوب ارزیابی

بر ختیه کمپ و ملیدا خیمینز

وضعیت دموکراسی محلی چارچوب ارزیابی

بر ختیه کمپ و ملیدا خیمینز

آموزشکده آنلاین
برای جامعه مدنی ایران

توانا
TAVANA
e-collaborative

for civic education

آموزش‌سکده آنلاین
برای جامعه مدنی ایران

<http://www.tavaana.org>

پروژه

e-collaborative
for civic education

<http://www.eciviced.org>

وضعیت دموکراسی محلی
چارچوب ارزیابی

(State of Local Democracy Assessment Framework)

برخْتیه کمپ و ملیدا خیمِنز (Brechtje Kemp and Mélida Jiménez)

نقاشی روی جلد: Clarification اثر پل کله

© E-Collaborative for Civic Education 2016

e-collaborative for civic education

ECCE) E-Collaborative for Civic Education یک سازمان غیرانتفاعی در ایالات متحده آمریکا، تحت 501c3 است که از فن آوری اطلاعات و ارتباطات برای آموزش و ارتقای سطح شهروندی و زندگی سیاسی دموکراتیک استفاده می کند.

ما به عنوان بنیانگذاران و مدیران این سازمان، اشتیاق عمیق مشترکی داریم که شکل دهنده ایده های جوامع باز است. همچنین برای ما، شهروند، دانش شهروندی، مسئولیت و وظیفه شهروندی یک فرد در محافظت از یک جامعه سیاسی دموکراتیک پایه و اساس کار است؛ همان طور که حقوق عام بشر که هر شهروندی باید از آن ها برخوردار باشد، اساسی و بنیادی هستند. ECCE دموکراسی را تنها نظام سیاسی قادر به تأمین طیف کاملی از آزادی های شهروندی و سیاسی برای تک تک شهروندان و امنیت برابری و عدالت می داند. ما دموکراسی را مجموعه ای از ارزش ها، نهادها و فرایندها می دانیم که مبشر صلح، توسعه، تحمل و مدارا، تکثرگرایی و جوامعی شایسته سالار که به کرامت انسانی و دستاوردهای انسانی ارجح می گذارند، است.

ما پروژه اصلی ECCE یعنی «آموزشکده توانا: آموزشکده مجازی برای جامعه مدنی ایران» را در سال ۲۰۱۰ تأسیس کردیم. آموزشکده توانا در ارائه منابع و آموزش در دنیای مجازی در ایران، یک نهاد پیشرو است. توانا با ارائه دوره های آموزشی زنده در حین حفظ امنیت و با ناشناس ماندن دانشجویان، به یک جامعه آموزشی قابل اعتماد برای دانشجویان در سراسر کشور تبدیل شده است. این درس در موضوعاتی متنوع مانند نهادهای دموکراتیک، امنیت دیجیتال، حقوق زنان، وبلاگ نویسی، جدایی دین و دولت و توانایی های رهبری ارائه می شوند. آموزشکده توانا آموزش زنده دروس و سمینارهای مجازی را با برنامه هایی مثل مطالعات موردی در جنبش های اجتماعی و گذارهای دموکراتیک، مصاحبه با فعالان و روشنفکران، دستورالعمل های خودآموزی، کتابخانه مطالب توصیفی، ابزارهای کمکی و راهنمایی برای آموزشگران ایرانی و حمایت مداوم و ارائه مشاوره آموزشی برای دانشجویان تکمیل کرده است.

تلاش ما برای توسعه توانایی های آموزشکده توانا متوجه گردآوردن بهترین متفکران ایرانی و صداهای محذوف است. به همین ترتیب، به دنبال انتشار و ارتقای آثار مکتوب روشنفکران ایرانی هستیم که ایده های آنان توسط جمهوری اسلامی ممنوع شده است.

یکی از نقاط تمرکز تلاش توانا، ترجمه متون کلاسیک دموکراسی و مقالات معاصر در این باره و نیز ترجمه آثار مرتبط با جامعه مدنی، حقوق بشر، حاکمیت قانون، روزنامه نگاری، کنشگری و فن آوری اطلاعات و ارتباطات است. امید ما این است که این متون بتواند سهمی در غنای فردی هموطنان ایرانی و بساختن نهادهای دموکراتیک و جامعه ای باز در ایران داشته باشد.

سپاسگزار بازتاب نظرات و پیشنهادهای شما

مریم معمارصادقی

M. Mamaradeqhi

اکبر عطری

Akbar Attari

وضعیت دموکراسی محلی

چارچوب ارزیابی

برختمه کمپ و ملیدا خیمینز

محتوای این راهنما ضمن یک روند همکاری تولید شده است که در طی آن، تیم وضعیت دموکراسی «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) فعالانه با همکارانی درگیر کار بودند که تخصص‌های متفاوتی در تهیه مفهوم و محتوای این چارچوب ارزیابی داشتند. از همین روست که مایلیم ابراز سپاس و قدردانی کنیم به خاطر سهم عظیم افراد زیر: هلنا بیوره‌مالم، جنی هدستروم، نانا کالاندازه، کبوتیسه ماچانگانه، سارا پُلک، عبدالرشید سالجانف، سم وان در اشتاک، اوریبه بورشه، یورگه والادارس مولدا و لوتا وستربرگ.

احزاب سیاسی، مشارکت و نمایندگی

کپی‌رایت برای «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) محفوظ است؛ سال ۲۰۱۳ انتشارات «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) فارغ و مستقل از منافع ملی یا سیاسی خاص است. دیدگاه‌های ابراز شده در این انتشارات لزوماً نماینده دیدگاه‌های «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی»، هیأت امنای یا اعضای شورای آن نیست.

International IDEA

Strömsborg, SE-103 34 Stockholm, Sweden

Tel: +46 8 698 37 00, fax: +46 8 20 24 22

E-mail: info@idea.int, website: www.idea.int

نسخه الکترونیکی این اثر تحت مجوز کرییتیو کامنز (CCI) - در زیر در دسترس است: Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Licence. شما می‌توانید آزادانه این اثر را کپی‌برداری، توزیع و منتقل کنید و همچنین محتوای آن را با مطالب دیگر تلفیق کنید منوط به این که فقط برای اهداف غیرتجاری باشد، به شکل مناسبی انتساب اثر را به صاحبان آن نشان دهید و آن را تحت مجوز یکسانی توزیع کنید. برای اطلاعات بیشتر در باره این مجوز کرییتیو کامنز، به نشانی زیر مراجعه کنید:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>

طراحی گرافیک از: سانتانجلو دیسنیو

طرح جلد از: سانتانجلو دیسنیو

کپی‌رایت تصویرسازی جلد از:

Alberto Ruggieri/Illustration Works/Corbis/TT Mediabyrån

چاپ شده در سوئد توسط Trydells Tryckeri

ISBN: 978-91-87729-08-9

مقدمه

نقش شهروند برای بهبود مستمر عملکرد نهادهای دموکراتیک بنیادین است و سهم مهمی در نفس بقا و ادامه دموکراسی دارد. در سال‌های اخیر، ما شاهد نمونه‌های متعددی از جنبش‌هایی در همه قاره‌ها بوده‌ایم که به رهبری مردم انجام شده است. در اکثر موارد، شهروندان علیه دموکراسی اعتراض نمی‌کنند بلکه خواستار دموکراسی بیش‌تر و کیفیت بالاتری از دموکراسی هستند.

همه‌مطلبات میان کشورهای مختلف متفاوت است ولی به طور کلی متمرکز است بر عدم پاسخ‌گویی و مسئولیت‌پذیری نمایندگان نهادهای سیاسی. شهروندان به کرات اظهار تأسف می‌کنند که نمایندگان منتخب‌شان فقط هنگام مبارزات انتخاباتی برای کسب رأی دیده می‌شوند. به همین طریق، پرسش‌هایی جدی درباره سلامت روند انتخابات و روش‌های آن طرح می‌شود که باعث فرسایش کیفیت انتخابات می‌شود از جمله استفاده فرد در قدرت از منابع دولتی، افزایش فراوان ریخت و پاش‌های پوشش‌های انتخاباتی و تسلط و غلبه نخبگان. این وضعیت را کاهش سطح عضویت در احزاب سیاسی و نقش ضعیف احزاب سیاسی در حمایت از پایگاه‌های اجتماعی جایگزین بدتر می‌کند. فقدان نمایندگانی مساوی از مردان و زنان در نهادهای دموکراتیک نیز همچنان چالشی برای تحول و توسعه دموکراتیک است.

در نتیجه، اکنون، بیش از هر وقت دیگری، دموکراسی پایدار وابسته است به توجه کردن و پاسخ دادن به صدای شهروندان. تلاش برای ساختن دموکراسی و دگرگونی واقعی اجتماعی نیازمند مکانیزم‌هایی نهادینه شده است برای به دست آوردن و ساختار دادن به منظرها، آرزوها و چشم‌اندازهای شهروندان درباره دموکراسی‌ها. ارزیابی‌هایی که به رهبری و هدایت شهروندان انجام می‌شود این کار را ممکن می‌کند.

«مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) از سال ۲۰۰۰ پشتیبان ارزیابی کیفیت دموکراسی در جهان به رهبری شهروندان و تحت اختیار خودشان بوده است. این اقدامات منجر به مجموعه آثاری شده است شامل وضعیت دموکراسی که ارزیابی ۲۳ کشور است؛ وضعیت دموکراسی محلی که ارزیابی ۶۰ منطقه شهرداری است؛ و یک چارچوب ارزیابی تازه که به طور مشخص متمرکز است بر پاسخ‌گویی دموکراتیک در ارائه خدمات که در چهار کشور به طور آزمایشی انجام شده است.

چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی به طور خاص شهروندان را قادر می‌سازد که به طور دوره‌ای سلامت دموکراسی محلی‌شان را با در نظر داشتن تشویق موفقیت‌ها زیر نظر داشته باشند و در عین حال سهمی در اصلاح نقایص شناسایی شده دموکراتیک داشته باشند. این ارزیابی‌ها بازتاب صدای شهروندان است و می‌تواند سهم عظیمی در تقویت پاسخ‌گویی دولت‌های محلی و ملی به نیازها و آرزوهای شهروندان داشته باشد.

سطح محلی اغلب نقطه ورود آرزوهای سیاسی و نمایندگی مردم است. در این سطح است که فرهنگ سیاسی اغلب در ذهن شهروندان شکل می‌گیرد و شهروندان هر روزه پیامدهای عملی انتخاب‌های سیاسی و تأثیر تصمیم‌گیری‌ها را بر زندگی‌شان می‌بینند. مهم است که این نکته را به رسمیت بشناسیم که کیفیت دموکراسی در یک کشور ممکن است در سطح پایین‌تر از سطح ملی میان کشورهای مختلف و مناطق مختلف شهرداری فرق کند و باید تنوع کشور را از حیث روش‌ها و تجربه‌های دموکراتیک درک کنیم.

توانایی ارزیابی برای آشکار کردن موارد خاص دموکراسی در سطح محلی مهم است نه تنها برای تعمیق دموکراسی در سطح ملی بلکه همچنین برای آگاهی بخشیدن به راهبردهایی برای گسترده‌تر کردن و تعمیق دموکراسی در سطح ملی. در بسیاری از جاها، شکاف‌های چشم‌گیری میان آرزوهای شهروندان در سطح تجویزی و هنجاری و واقعیت روی زمین وجود دارد. ارزیابی شهروندان از دموکراسی محلی می‌تواند در پر کردن این شکاف سهم مهمی داشته باشد.

فهرست

۱۵	عبارت اختصاری
۱۷	درباره این راهنما
۱۹	فصل اول: معرفی چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی
۱۹	۱.۱. دموکراسی محلی
۲۱	۱.۲. رهیافت ارزیابی دموکراسی به رهبری شهروندان
۲۲	۱.۳. چارچوب جهانی با کاربرد محلی
۲۷	فصل دوم: چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی
۳۰	۲.۱. اصول و ارزش‌های میانجی‌گرانه دموکراتیک
۳۳	۲.۲. تحلیل بستر و زمینه در سطح محلی
۳۷	پرسش‌های بستر راهنما
۳۹	۲.۳. ارکان ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی
۴۰	رکن ۱: شهروندی، حقوق برابر و عدالت
۴۳	رکن ۲: روندها و نهادهای نماینده و پاسخ‌گو
۴۸	رکن ۳: ابتکار و مشارکت شهروندی

۵۲	۲.۴. مسائل مشترک
۵۳	برابری جنسیتی
۵۴	پیوستگی اجتماعی و تنوع
۵۶	درگیری و امنیت
۵۷	دمو کراسی و توسعه
۵۹	فصل سوم: نحوه اجرای یک ارزیابی
۶۱	۳.۱. آمادگی، زمان بندی و ایجاد همکاری
۶۲	مطمئن شدن درباره ارزش افزوده یک چارچوب ارزیابی وضعیت دمو کراسی محلی (SoLD)
۶۳	توافق بر سر معیارها
۶۴	زمان بندی ارزیابی
۶۴	درگیر کردن اصلاح طلبان از طریق ایجاد همکاری
۶۵	ایجاد منابع لازم
۶۵	۳.۲. سازمان دهی ارزیابی
۶۶	تیم ارزیابی مرکزی: پیش رانندگان ارزیابی دمو کراسی محلی
۶۹	تیم مشورتی: عینیت همکاری برای اصلاح
۷۰	۳.۳. طراحی ارزیابی و برنامه کار
۷۳	تطبیق دادن پرسش نامه با موقعیت
۷۳	مقرر کردن یک طرح کار، بودجه و مدت زمان کار
۸۰	راه اندازی عمومی
۸۰	۳.۴. گردآوری و تحلیل داده ها
۸۰	تصمیم گیری درباره فنون گردآوری داده ها
۸۳	تفسیر و تحلیل داده ها و تهیه روایت
۸۴	۳.۵. نوشتن گزارش و توصیه ها
۸۵	نوشتن پیش نویس گزارش
۸۵	تهیه توصیه ها
۸۶	شناسایی گزینه های کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت
۸۸	۳.۶. کارگاه های آموزشی بررسی اعتبار و نهایی سازی گزارش
۸۹	سازمان دهی کارگاه های آموزشی بررسی اعتبار

۸۹	نهایی سازی گزارش ارزیابی
۹۰	۳.۷. انتشار، توزیع و حمایت گری برای اصلاح
۹۰	انتخاب قالب انتشار
۹۰	پخش گسترده توزیع و راهبرد حمایت گری
۹۳	۳.۸. ارزیابی و گام‌های بعدی
۹۳	نگاه به عقب و سنجش ارزیابی
۹۳	بررسی شاخص‌های محلی و نهادینه کردن وضعیت دموکراسی محلی
۹۵	فصل چهارم: چارچوب پرسش‌های ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی
۱۰۹	پانویس‌ها
۱۱۹	سپاس‌نامه‌ها
۱۲۱	«مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) در یک نگاه

عبارت اختصاری

ARMM	منطقه خودمختار مینداناوی مسلمان
ICT	فناوری اطلاعات و ارتباطات
IDP	فرد آواره داخلی
IULA	اتحادیه بین‌المللی مقامات محلی
NGO	سازمان غیردولتی
SoD	وضعیت دموکراسی (چارچوب ارزیابی)
SoLD	وضعیت دموکراسی محلی (چارچوب ارزیابی)

درباره این راهنما

چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی (SoLD) را «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) در حمایت از ارزیابی دموکراسی به رهبری و تحت اختیار شهروندان در سطح محلی تهیه کرده است. این چارچوب شهروندان را در صف نخست روند ارزیابی قرار می‌دهد با این هدف که طرح‌های ابتکاری تدوین سیاست در داخل کشور و برنامه‌های اصلاحات داخلی را تولید کند و در نتیجه راه را برای ارزیابی دقیق‌تری از دموکراسی در سطح محلی باز کند.

نخستین چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی، رهبری برای دموکراسی محلی: راهنمای ارزیابی دموکراسی محلی در سال ۲۰۰۲ پس از انتشار کتابچه «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) با عنوان دموکراسی در سطح محلی منتشر شد.^[۱] چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی (SoLD) به این منظور تهیه شد که مکمل چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی (SoD) باشد، که عمدتاً متمرکز بود بر ارزیابی کیفیت دموکراسی در سطح ملی.^[۲]

در نسخه سال ۲۰۰۲ چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی (SoLD)، که عنوان رهبری برای دموکراسی محلی: راهنمای ارزیابی دموکراسی محلی را داشت،^[۳] به طور خاص تمرکز بر ارزیابی نهادها و روندهای نمایندگی و مشارکتی دموکراسی

در سطح محلی بود. در دهه پس از آن این چارچوب در بیش از شصت منطقه شهرداری در یازده کشور پیاده شده است. این تجربه‌های ارزیابی فرصت‌هایی ارزشمند را فراهم کرد تا از کاربست متدولوژی در بسترهای مختلف درس‌هایی فراگرفته شود و فرصتی برای پژوهش بیشتر درباره کافی بودن چارچوب در ارزیابی کیفیت دموکراسی محلی حاصل شود.

یافته‌ها نشان می‌داد که لازم است راهنمای بهبود یافته‌ای در اختیار تیم‌های ارزیابی قرار بگیرد که به طور خاص:

- چارچوب مفهومی روشنی داشته باشد؛
- دموکراسی محلی را ورای نمایندگی و مشارکت ارزیابی کند؛
- به طور جهان‌شمولی کاربردپذیر باشد و بتوان آن را هم برای شهرها و هم برای باهمستان‌های روستایی استفاده کرد؛
- شامل پرسش‌نامه‌ای به‌روز باشد؛ و
- توجه بیشتری به مسائل جنسیت، تنوع و درگیری و امنیت بکند.

اثر حاضر نسخه‌ای اصلاح‌شده و به‌روز از چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی ارائه می‌کند که در پاسخ به مطالبات و تقاضاهای عمل‌گران برای بهبود آن تهیه شده است.

این چارچوب جدید در عمل طی چند سال آینده به آزمون گذاشته خواهد شد و در نتیجه به مرور زمان بیش‌تر اصلاح می‌شود. درست مانند خود دموکراسی، این اثر باید همواره متحول شود و پیوسته بهبود پیدا کند.

این راهنما شامل چهار بخش است. فصل اول مقدمه‌ای است عمومی بر چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی. فصل دوم متمرکز است بر خود چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی ولی فصل سوم روند اجرای ارزیابی را توصیف می‌کند. فصل چهارم شامل نسخه‌ای مبسوط‌تر از چارچوب است که شامل پرسش‌های ارزیابی می‌شود.

فصل اول

معرفی چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی

چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی به منظور ارزیابی کیفیت دموکراسی در سطح محلی طراحی شده است. این چارچوب منبعی عملی را در اختیار مقامات شهرداری‌ها، مدیران محلی احزاب سیاسی در سطح محلی، رهبران سنتی و مدنی، دانشگاهیان، سازمان‌های جامعه مدنی، گروه‌های باهمستانی، رسانه‌ها و سایر کنش‌گران کلیدی محلی قرار می‌دهد تا خودشان به ارزیابی زندگی دموکراتیک در محل خود بپردازند، نقاط قوت و ضعف دموکراتیک را شناسایی کنند و این‌ها را به اصلاحات محلی و اولویت‌های توسعه تبدیل کنند.

۱.۱. دموکراسی محلی

دموکراسی یک آرمان جهان‌شمول انسانی و تجربه‌ای است که در اطراف جهان به شیوه‌های مختلفی پی گرفته شده و زیسته شده است. دموکراسی همچنین نظامی است برای شهرداری و حکومت که در آن حکومت توسط مردم کنترل می‌شود و شهروندان در اعمال این کنترل مساوی تلقی می‌شوند. و رای اصول بنیادین انتخاب شهروندان و مساوات سیاسی، بهترین انتخاب‌های حیاتی و بهترین شیوه سنجش دموکراسی توسط

کسانی انجام می‌شود که مستقیماً درگیر آن هستند: خود شهروندان. در نتیجه، رهبران کلیدی در تغییر دموکراتیک شهروندان هر کشوری هستند و نقطه آغاز اصلاح در سطح ملی و محلی به شمار می‌روند.[۴]

در دنیای جهانی شده امروز، تأکید فزاینده‌ای بر به رسمیت شناختن اهمیت دموکراسی در سطح محلی وجود دارد. سطح محلی نزدیک‌ترین سطح به شهروندان و فضایی است که شهروندان عمل به دموکراسی را هر روزه تجربه می‌کنند چون با روندها و نهادهای دموکراتیک تعامل می‌کنند، تلاش دارند امرار معاش کنند و از آسیب دور بمانند، مراقب خانواده‌ها و باهمستان‌های‌شان باشند و به خدمات پایه‌ای مانند مراقبت بهداشتی، مسکن و آموزش دسترسی داشته باشند. اینجا اغلب نخستین جای آشنایی مردم با نظامی سیاسی است که بخشی از آن هستند. هم برای مردان و هم برای زنان، اینجا نقطه اولیه ورود به مشارکت و نمایندگی سیاسی است.

هر چه درباره این نکته گفته شود باز هم کم است که دموکراسی اغلب متضمن دگرگون کردن روابط قدرت میان زنان و مردان است از طریق ترویج توزیع مساوی قدرت و نفوذ بین و در میان آن‌ها برای این که روندها، نهادها و پیامدهای دموکراتیک پایداری را شکل بدهند. شیوه مدیریت تنوع در بستری دموکراتیک نیز شاخصی از سلامت یک دموکراسی است. مثلاً پایان دادن به تبعیض و ترویج فراگیری همگانی اغلب خودش را در سطح محلی نشان می‌دهد. از این فرهنگ و گفت‌وگو از مشارکت مردمی و متکثر برای رشد و رونق باید به طور پیوسته و مستمر مراقبت و حمایت شود.

دموکراسی به شکل‌های متعددی وجود دارد و این شکل‌ها پیوسته در حال تحول و تکامل‌اند. هیچ الگوی واحد و جهان‌شمول کاربردی از دموکراسی وجود ندارد و نقطه پایانی هم برای بهبود دموکراسی وجود ندارد.[۵]

اما ارزش‌ها و اصولی دموکراتیک وجود دارند که بنیان هر نظام دموکراتیک را شکل می‌دهند. این ارزش‌ها و اصول بنیادین حقوق، نهادها و روندهای دموکراتیک را شکل می‌دهند و تعریف می‌کنند. این‌ها لتری را می‌سازند که از طریق آن روش‌های روی زمین را می‌شود تحلیل و ارزیابی کرد و قدر آن‌ها را دانست.

نهادها، روندها و روش‌های دموکراتیکی که در سطح محلی درست کار می‌کنند مهم هستند از این رو که شهروندی فعال در سطح محلی بنیان دموکراسی قوی و پایداری در سطح ملی را می‌سازد. سیاست‌گذاری‌ها و سیاست سطح ملی روش‌ها و حال و هوای عمل در سطح محلی را شکل می‌دهند اما تجربه‌های سطح محلی آگاهی‌بخش سیاست‌ها

و اصلاحات ملی هستند. سطح محلی به منزله ابزار سنجشی برای امکان‌پذیر بودن بعضی از سیاست‌ها عمل می‌کند که در سطح ملی اتخاذ می‌شوند.

۱.۲. رهیافت ارزیابی دموکراسی به رهبری شهروندان

رهیافت ارزیابی دموکراسی به رهبری شهروندان در سطح محلی مبتنی است بر این اعتقاد که شهروندان خودشان بهترین سنجش‌گران دموکراسی خودشان هستند.

«پس، نخستین اولویت این است که به شهروندان در یک کشور این اختیار را بدهیم که کیفیت دموکراسی خودشان را ارزیابی کنند چون تنها آن‌ها هستند که می‌فهمند کشورشان چطور کار می‌کند و تنها آن‌ها هستند که فرهنگ کشور خودشان را می‌شناسند و تنها آن‌ها هستند که تاریخ خودشان را می‌شناسند و تنها آن‌ها هستند که اولویت‌های خودشان را می‌دانند.»

پروفسور استیوارت وی‌یر، ارزیابی دموکراتیک (۲۰۰۸)، [۶]

چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی یک چارچوب عملی جامع است که شهروندان می‌توانند از آن برای ارزیابی عملکرد دموکراسی محلی‌شان استفاده کنند. چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی رهیافتی را اتخاذ می‌کند که در آن شهروندان در کانون ارزیابی واقع‌اند و در گفت‌وگوهای میان خودشان درباره کیفیت دموکراسی محلی‌شان شرکت می‌کنند. ارزیابی‌ها هدف‌شان بالا بردن آگاهی عمومی، برانگیختن بحث و کمک به شناسایی زمینه‌های اصلاح است. عمل به دموکراسی مستلزم داشتن روند فراگیری مشترک است. چون دموکراسی مشتق از گفت‌وگوهای متکثر و متناقض شهروندان است، یک روند ارزیابی مشارکتی و گسترده در واقع به اندازه خود نتایج ارزیابی مهم است. علاوه بر این، پیامدهای ارزیابی اطلاعات اولیه‌ای را برای اقدامات و بحث‌های بعدی فراهم می‌کند که قرار است پیش‌برنده اصلاح باشند.

هدف ارزیابی این است که هم زنان و هم مردان را از بخش‌های مختلف جامعه درگیر بررسی وضعیت دموکراسی محلی‌شان کند از طریق گفت‌وگویی ساخت یافته به مقصود بالا بردن آگاهی درباره عقاید، فهم‌ها و تحلیل‌های مردم از دموکراسی محلی. این یعنی که هر شهروند یا کنش‌گر محلی می‌تواند اجرای سنجش وضعیت دموکراسی محلی را در دست بگیرد و همچنین مشارکت گسترده شهروندی در کل روند ارزیابی

ضروری است و داده‌ها و یافته‌ها باید بازتاب صداهای متنوع مردم باشند. با در نظر داشتن این نکته، ضروری است که تیم‌های ارزیابی ذی‌نفعان متعدد داشته باشند و ماهیت‌شان چند-رشته‌ای باشد و از حیث نمایندگی زنان و مردان متوازن باشند، و منعکس‌کننده تنوع از همه مهم‌تر از حیث شمول گروه‌های اقلیت و/یا در حاشیه باشند. با تمام این اوصاف، موفقیت ارزیابی متکی به ترکیب درست دانش، تجربه و مهارت تیم ارزیابی است.

علاوه بر این، ارزیابی‌های وضعیت دموکراسی محلی می‌توانند یاری‌گر تحقیق درباره سهم دموکراسی محلی در تحول و تعمیق بیش‌تر دموکراسی درون جوامع باشند چون در نهایت در سطح محلی است که حقوق، نهادها و روندهای دموکراتیک پیاده می‌شوند و انتظار می‌رود که زندگی مردم را بهبود بخشند.

۱.۳. چارچوب جهانی با کاربرد محلی

چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی یک چارچوب ارزیابی جهانی است که می‌تواند از آن در بسترهای محلی متفاوتی در نقاط مختلف جهان استفاده کرد. در بستر وضعیت دموکراسی محلی، تعبیر محلی به معنایی گسترده به کار می‌رود تا حق تنوع گسترده نحوه سازمان‌دهی مردم در سطح محلی و تعابیر متعددی را که به کار برده می‌شوند ادا کند. شایع‌ترین نقطه ارجاع برای تعریف تعبیر محلی، دولت محلی است. به این معنا، «واحد محلی» با عنوان تعبیری فراگیر فهم و استفاده می‌شود که معنای‌اش شمول بر مناطق، باهمستان‌ها [۷]، و شهرها و همچنین شهرستان‌ها، شهرداری‌های روستاها و قریه‌هاست [۸] فارغ از بزرگی یا موقعیت جغرافیایی‌شان.

جعبه ۱.۱

واحد محلی را چطور انتخاب کنیم؟ نمونه‌ای از اندونزی.

شش شهرستانی که در ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی در اندونزی [۹] استفاده شده‌اند بازتاب تنوع در سیاست محلی اندونزی است، از جمله در تاریخ، جامعه، روابط قدرت، میزان رفاه اقتصادی و مشخصه‌های جمعیتی مانند چگالی جمعیت.

شش زمینه ارزیابی با استفاده از معیارهای متعدد انتخاب شده‌اند. معیار اولیه امتیازهای رتبه‌بندی وزارت امور داخله اندونزی در سال ۲۰۱۱ بر اساس گزارش

سالیانه پاسخ‌گویی و عملکرد دولت محلی بودند. این داده‌ها دولت‌های محلی را از حیث عملکرد از بالاترین تا پایین‌ترین میزان رتبه‌بندی می‌کردند. بر اساس این داده‌ها، این ارزیابی دولت‌های محلی را در گروه‌هایی با عملکرد پایین، متوسط و بالا طبقه‌بندی کرد.

در گام دوم، ارزیابی به توزیع قدرت در این مناطق توجه کرده است. این‌ها از حیث مشخصه‌های روابط قدرت به عنوان یا تک‌مرکز (روابط قدرت متمرکز) یا چند-مرکز (روابط قدرت پراکنده) طبقه‌بندی شده‌اند. تک‌مرکز به یک کنش‌گر سیاسی مسلط در یک منطقه اشاره می‌کند مثل یک دیوان‌سالاری، بازار یا رهبران محلی. چند-مرکز به کنش‌گران سیاسی متعدد در یک منطقه اشاره دارد.

از میان هر گروهی از دولت‌های محلی، دو منطقه انتخاب شدند - یکی با رابطه قدرت تک-مرکز و دیگری با رابطه قدرت چند-مرکز - تا نماینده مناطق جغرافیایی غربی، مرکزی و شرقی اندونزی باشد.

- سوراکارتا، جاوه مرکزی (بالا، چند-مرکز)؛
- جومبانگ، شرق جاوه (بالا، تک-مرکز)؛
- اچیه بسار، اچیه (متوسط، چند-مرکز)؛
- کوپانگ، نوسا تنگرای شرقی (متوسط، چند-مرکز)؛ و
- پارگی موتونگ، سولاوسی مرکزی (پایین، تک-مرکز).

چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی به رغم تمرکز اولیه‌اش بر سطح محلی می‌تواند برای ارزیابی دموکراسی در سطح پایین‌تر از ملی نیز مثل مناطق، استان‌ها و نواحی به کار برود. اما این کار ممکن است مستلزم توجه بیش‌تر به بستر ماجرا و افزودن لایه‌ای از پیچیدگی تحلیل دموکراسی محلی باشد چون لازم است هم به سطح منطقه‌ای دولت توجه شود و هم به واحدهای دولت محلی. در یک ساختار حکومت چند لایه یا مثلاً در یک ساختار فدرالیست، تیم‌های ارزیابی ممکن است وضعیت دموکراسی محلی را ناکافی بدانند و ترجیح بدهند از (مؤلفه‌های) چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی (SoD) استفاده کنند که متمرکز است بر سطح ملی. به طریق مشابه، وضعیت دموکراسی را می‌توان با بخش‌هایی از وضعیت دموکراسی محلی تکمیل کرد تا بهتر

منعکس کننده ماهیت سطح پایین تر از ملی دموکراسی باشد. هدف چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی این است که در ارزیابی کیفیت هر نوع دموکراسی استفاده شود، چه جوان باشد، چه بالغ، شکننده، پایدار یا هر نوع دیگری. این چارچوب می پذیرد که هر دموکراسی منحصر به فرد است و باید از درون رشد کند و همواره در حال تکامل است. اما این تمرکز اولیه بر دموکراسی‌ها باعث کنار گذاشتن تیم‌هایی در جوامع در حال گذار نمی‌شود که مثلاً نتوانند از آن چارچوب برای موقعیت خودشان استفاده کنند و آن را به کار ببندند.

مراد این است که این چارچوب در طی مراحل مختلف تحول و رشد دموکراتیک و/یا روندهای تعمیق آن دارای موضوعیت باقی بماند و سهمی در تعیین دستور کار دموکراتیک و بحث پایین به بالا داشته باشد. در نتیجه، این چارچوبی است فوق‌العاده منعطف که می‌توان از آن در موقعیت‌های مختلف استفاده کرد و در نتیجه آن را در فرهنگ‌ها و زمینه‌های متنوعی اجرا و پیاده‌سازی کرد. این نکته همچنین به این معناست که می‌توان بر بخش خاصی از وضعیت دموکراسی محلی تمرکز کرد تا آن بخش خاص از دموکراسی محلی برجسته و ارزیابی شود.

جعبه ۱.۲

وضعیت دموکراسی محلی در منطقه خودمختار میندائونوی مسلمان

وضعیت دموکراسی محلی در منطقه خودمختار میندائونوی مسلمان (SoLD ARMM) [۱۰] کارش را در جولای ۲۰۱۱ آغاز کرد. این مورد پنجمین مورد از سلسله‌ای از ارزیابی‌های دموکراسی فیلیپین به رهبری شهروندان است و نخستین مورد از وضعیت دموکراسی محلی در کشوری است که از چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی استفاده می‌کند.

وضعیت دموکراسی محلی در منطقه خودمختار میندائونوی مسلمان (SoLD ARMM) به این منظور اجرا شده است که مشوق گفت‌وگویی آگاهانه درباره کیفیت دموکراسی محلی در پنج استان منطقه خودمختار میندائونوی مسلمان باشد. این ارزیابی درباره رابطه میان منطقه خودمختار میندائونوی مسلمان و دولت ملی، بر مسائل پیرامون حکومت محلی در بخش جنوبی فیلیپین و چالش‌های دموکراسی در جامعه‌ای عمدتاً مسلمان تأمل می‌کند.

گزارش ارزیابی روز دوم سپتامبر ۲۰۱۳ در فیلیپین راه‌اندازی شد به این امید که سهمی مهم در بحث و اصلاح اجتماعی در زمان گفت‌وگوهای مستمر صلح و توسعه در این منطقه متلاطم داشته باشد.

چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی قدرت خود را از رهیافت شهروند-محور و به رهبری و هدایت آن‌ها می‌گیرد و این نکته که این ارزیابی معطوف است به اصلاح و عمل، علاوه بر این که قابل تطبیق با بسترها و موقعیت‌های مختلف محلی است. همچنین ویژگی‌های دیگری نیز هستند که این نسخه به‌روز شده از چارچوب را از نسخه‌های قبلی ارزیابی‌های دیگر متمایز می‌کند.

این ویژگی‌ها که در فصل دوم بررسی خواهند شد عبارت‌اند از:

- این چارچوب متمرکز است بر این که دموکراسی محلی تا چه حد بازتاب‌دهنده و حامی اصول و ارزش‌های کلیدی دموکراتیک است.
- ارزیابی همواره با پیاده‌سازی تحلیل وضعیت محلی کارش را آغاز می‌کند.
- چارچوب عبارت است از تحلیل سه زمینه تمرکز یا سه «رکن»:
 ۱. حقوق مساوی و دسترسی مساوی به عدالت
 ۲. نهادها و روندهای نماینده و پاسخ‌گو
 ۳. ابتکار و مشارکت شهروندی

این ارکان مستلزم ادغام تعدادی از مسائل مشترک است از طریق:

- گنجانیدن یک رهیافت ارزیابی حساس به جنسیت؛
- جلب توجه به پیوستگی اجتماعی و مسائل تنوع؛
- به رسمیت شناختن چالش‌های مرتبط با درگیری و امنیت در سطح محلی؛ و
- در نظر گرفتن ارتباط مهم بین دموکراسی و توسعه.

فصل دوم

چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی

یکی از زمینه‌های کلی چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی این است که چارچوبی است جهان‌شمول به منظور ارزیابی کیفیت دموکراسی در سطح ملی. مراد از «کیفیت» این است که روش‌ها، روندها و نهادهای محلی موجود تا چه حد مبتنی بر اصول و ارزش‌های کلیدی دموکراتیک و منعکس‌کننده آن‌ها هستند؛ یعنی، نشان دادن این که تا چه میزان در واقع کنترل مردمی بر تصمیم‌هایی وجود دارد که دولت (محلی) می‌گیرد و تا چه حد میان شهروندان در اعمال این کنترل برابری وجود دارد. [۱۱]

این اصول و ارزش‌های دموکراتیک آگاهی‌بخش ارزیابی کیفیت دموکراسی در سطح محلی هستند. این اصول باید در قانون گنجانده شده و صیانت شوند و در نحوه عملکرد نهادها و روندها منعکس شوند و از طریق مفهوم و عمل ابتکار و مشارکت شهروندی به مثابه روشی برای تقویت ارزش‌های میانجی‌گرانه نمایندگی، مشارکت، اجازه دادن، مشروعیت، پاسخ‌گویی، مسئولیت‌پذیری شفافیت و همبستگی در آن محل پیاده شوند. (بنگرید به بخش ۲.۱).

این چارچوب این نکته را به رسمیت می‌شناسد که هیچ دموکراسی کاملی وجود ندارد و هر نظامی نقاط قوت و ضعف خودش را دارد که بستگی به موقعیت و زمینه

خاص محلی‌اش دارد و استفاده از این چارچوب به منظور ارزیابی کیفیت دموکراسی محلی است با بررسی کارکرد سه رکن اصلی دموکراسی محلی.

جدول ۲.۱. ساختار سه رکنی وضعیت دموکراسی محلی

۱. شهروندی، حقوق برابر و عدالت	۲. نهادها و روندهای نماینده و پاسخ‌گو	۳. ابتکار و مشارکت شهروندی
۱.۱. شهروندی در سطح محلی	۲.۱. انتخابات و مکانیزم‌های دموکراسی مستقیم در سطح محلی	۳.۱. درگیری فعالانه شهروندی
۱.۲. حقوق مدنی و سیاسی	۲.۲. دستگاه تقنینی محلی	۳.۲. رسانه‌ها
۱.۳. حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی	۲.۳. احزاب سیاسی	
۱.۴. حاکمیت قانون و دسترسی به عدالت	۲.۴. نهادهای اجرایی / حکومتی محلی	
	۲.۵. نهادهای مرسوم و سنتی	

شهروندی به عنوان مجموعه‌ای از حقوق و آزادی‌های برابر فهمیده می‌شود که با دسترسی مساوی به عدالت (رکن اول) تکمیل می‌شود که از یک سو توسط نهادها و روندهای نماینده و پاسخ‌گو اعطا و تسهیل می‌شوند (رکن ۲) و از سوی دیگر با عاملیت و عمل خود مردم مطالبه و محقق می‌شود (رکن ۳). [۱۲]

اصولاً، ارزیاب‌ها کارشان را با شناسایی حقوقی مدنی، سیاسی و اجتماعی-اقتصادی آغاز می‌کنند که به شهروندان اجازه می‌دهد که زندگی‌شان را بکنند و در باهمستان‌شان فعال باشند، و بعد از آن به ارزیابی کیفیت دموکراتیک نهادها و روندهایی می‌پردازند که برای تسهیل این حقوق در واحد محلی موجودند. گام بعدی برای ارزیاب‌ها این خواهد بود که ببینند چطور شهروندان از این حقوق استفاده یا آن‌ها را مطالبه می‌کنند و بر مجراهای درگیر شدن شهروندان و رسانه‌ها متمرکز می‌شوند که از آن طریق یک زندگی جان‌دار دموکراتیک ایجاد می‌کنند.

هر چند این ارکان از یکدیگر جدایی ناپذیرند، چارچوب را می‌توان همواره با موقعیت محلی تطبیق داد به این معنا که تیم‌ها می‌توانند تصمیم بگیرند که بیش تر روی یک زمینه خاص تمرکز کنند و این بسته به ملاحظات مربوط به نیازها و منابع در آن مقطع است. مثلاً در بعضی از بسترهای خاص جنبه شهروندی، حقوق و عدالت ممکن است برای ارزیابی مهم باشند ولی در موارد دیگر ابتکار و مشارکت شهروندی ممکن است نیازمند تأکید بیش تر باشد.

تحلیل نیز همیشه باید مبتنی بر تحلیل بستر محلی و آگاهی از آن باشد که چشم‌اندازی به ما می‌دهد درباره شواهدی که از ارزیابی به دست می‌آیند. اصول و ارزش‌های میانجی‌گرانه همواره شالوده چارچوب هستند و در پرسش‌های ارزیابی منعکس می‌شوند.

شکل ۲.۱. مجسم کردن چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی

اصول و ارزش‌های میانجی‌گرانه دموکراتیک

۲.۲.۱. اصول و ارزش‌های میانجی‌گرانه دموکراتیک

چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی مبتنی بر تعریفی از دموکراسی است که شالوده آن دو اصل پایه دموکراتیک است: کنترل مردمی بر تصمیم‌گیری‌های عمومی و تصمیم‌گیرندگان عمومی، و برابری سیاسی کسانی که این کنترل را اعمال می‌کنند. هر چه بیش‌تر این دو اصل کنترل مردمی و برابری سیاسی در جامعه‌ای حاضر باشد، جامعه را می‌توان دموکراتیک‌تر دانست. [۱۳]

این یعنی در میان چیزهای دیگر سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری محلی باید دیدگاه‌ها، آرزوها و اراده کل جمعیت محلی را در نظر بگیرد - از مرد گرفته تا زن. همچنین به این معناست که قدرت نباید محدود به نخبگان محلی باشد، بلکه باید بازتاب حاکمیت مردم باشد و صاحبان قدرت باید به سود همه کار کنند فارغ از تنوع قومیتی، سنی، دینی، زبانی، طبقاتی یا موقعیت اجتماعی‌شان. دموکراسی محلی اگر به شکل یکسانی زنان و مردان را درگیر نکند یا بعضی گروه‌ها را در جامعه به حاشیه براند - چه حامی و چه سودبرنده از تغییر باشند - دموکراسی جزئی و معیوبی باقی خواهد ماند.

برای بررسی این که اصول کنترل مردمی و برابری سیاسی تا چه حد شکل‌دهنده و آگاهی‌بخش نهادها و روندهای یک دولت نماینده مردم است، لازم است که ارزش‌های میانجی‌گرانه‌ای را بررسی کنیم که مردم از طریق آن‌ها در پی اثر نهادن بر این اصول در تمهیدات و روش‌های مؤسساتی یک واحد محلی هستند.

این ارزش‌های میانجی‌گرانه شامل نمایندگی، مشارکت، اجازه دادن، مسئولیت‌پذیری، پاسخ‌گویی، شفافیت، مشروعیت و همبستگی است [۱۴] و این‌ها وسایلی هستند که از طریق آن‌ها کنترل مردمی و برابری سیاسی در عمل روزمره دموکراسی از طریق حقوق، نهادها و روندهای دموکراتیک محقق می‌شود. اصول و ارزش‌های دموکراتیک معیارهایی را ارائه می‌کنند که بنا به آن‌ها، این حقوق، نهادها و روندها در سطح محلی ارزیابی می‌شوند و به این ترتیب به عنوان خط‌کش و معیاری سنجش‌گر عمل می‌کنند تا کیفیت دموکراسی را در سطح محلی بررسی کنند.

فهمی از دموکراسی که ریشه در اصول و ارزش‌هایی روشن دارد، کمک می‌کند که چارچوبی برای دموکراسی با کیفیت بالا ارائه کند که با ارجاع به آن مناطق محلی بتوانند خودشان را ارزیابی کنند و بسنجند. استفاده از مجموعه مشترکی از اصول و ارزش‌های دموکراتیک مهم در سرتاسر مراحل ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی مهم است. این کار نه تنها کمک می‌کند چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی در موقعیت

خاص قرار بگیرد (مثلاً هنگام صورت‌بندی پرسش‌های مبسوط‌تر پژوهش و مصاحبه)، بلکه می‌تواند به فهم و تفسیر یافته‌ها کمک کند؛ اصول دموکراتیک و ارزش‌های میانجی‌گرانه به مثابه لژی عمل می‌کنند برای نگاه کردن به واقعیت‌ها و یاری‌گر هدایت تحلیل و روایت می‌شوند. خود چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی منعطف است و مراد این است که با وضعیت‌های محلی تطبیق داده شود، اما اصول و ارزش‌های دموکراتیک همیشه باید جایگاه برجسته‌ای داشته باشند.

جدول ۲.۲ ارزش‌های میانجی‌گرانه

اصول دموکراتیک و ارزش‌های میانجی‌گرانه	
اصول دموکراتیک پایه:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ کنترل مردمی بر تصمیم‌گیری و تصمیم‌گیرندگان عمومی ▪ برابری میان شهروندان در اعمال آن کنترل 	
ارزش‌های میانجی‌گرانه [۱۵]	توصیف
نمایندگی	نمایندگی که از طریق انتخاباتی منطقه‌ای، استانی یا محلی و یا از طریق احزاب سیاسی حاصل می‌شود، دلیل وجودی نهادها و روندهای دموکراتیک است. نمایندگی عینیت حاکمیت مردم و گرایش‌های مختلف افکار عمومی است.
مشارکت	مشارکت شرط لازم دموکراسی است و می‌توان آن را از طریق مکانیزم‌های نهادینه و غیررسمی تسهیل کرد. تنها از طریق مشارکت است که شهروندان می‌توانند نمایندگان‌شان را انتخاب و هدایت کنند و نقشی در شکل دادن به سیاست‌ها و روش‌های محلی داشته باشند.
اجازه دادن [۱۶]	اجازه دادن ذاتاً مرتبط است با انتخاب آزادانه و منصفانه رأی‌دهندگان. انتخاباتی محلی به شهروندان مجال می‌دهد که به نمایندگان و مقامات عمومی اجازه بدهند که به نیابت از آن‌ها مدافع منافع‌شان در دستگاه تقنینی محلی یا یک نهاد انتخابی دیگر باشند یا این حق را به کنش‌گران/مقامات عمومی دیگری در سطح محلی واگذار و تفویض کنند.

<p>مشروعیت دموکراتیک پذیرش و به رسمیت شناختن مردمی قدرت و اتوریتته‌ای است که نمایندگان منتخب محلی طی تصمیم‌ها و رفتارهای‌شان اعمال می‌کنند. مشروعیت مقبولیت مقررات و روندهای دموکراسی را اعتبار می‌بخشد و تأیید می‌کند که آیا مقررات و روش‌ها واقعاً رعایت شده‌اند و توسط جمعیت محلی به رسمیت شناخته می‌شوند یا نه.</p>	<p>مشروعیت</p>
<p>پاسخ‌گویی بازتاب نحوه پاسخ دادن دولت‌های محلی به نیازها، مطالبات و ترجیحات سیاست‌گذاری شهروندان است. پاسخ‌گویی اشاره دارد به زمینه تصمیم‌گیری و این که تا چه میزان سیاست‌های عمومی و اجرای‌شان در سطح عمومی بازتاب اراده مردم است.</p>	<p>پاسخ‌گویی</p>
<p>مسئولیت‌پذیری اشاره دارد به رابطه میان جمعیت محلی و نمایندگان‌شان و مکانیزم‌هایی که از طریق آن‌ها شهروندان می‌توانند اطمینان حاصل کنند که تصمیم‌گیرندگان به خاطر تصمیم‌هایی که گرفته‌اند پاسخ‌گو هستند، از جمله در زمینه ارائه خدمات عمومی و اقداماتی که به نیابت از شهروندان انجام داده‌اند. مسئولیت‌پذیری جنبه‌های افقی (تفکیک قوا) و عمومی (شهروند-نخبه) دارد.</p>	<p>مسئولیت‌پذیری [۱۷]</p>
<p>شفافیت اشاره دارد به درجه گشودگی، پیش‌بینی‌پذیری و پاسخ‌گویی نمایندگان و نهادهای محلی. شفافیت برای درگیر شدن شهروندان در روندهای دموکراتیک، نظارت بر مقامات عمومی و مطالبه پاسخ‌گویی و مسئولیت‌پذیری حیاتی است.</p>	<p>شفافیت [۱۸]</p>
<p>همبستگی اشاره دارد به پیوندهای موجود در یک جامعه که مردم مختلف را با هم متحد می‌کند، که بیش‌تر بیان‌کننده ارتباطات و پیوندهای اجتماعی است تا پیوندهای خودمختار فردی. همبستگی بازتاب میزانی از پیوستگی اجتماعی درون یک واحد محلی و برابر در میان افراد و ارتباط‌های میان سطوح مختلف جامعه است تا همه کسانی که درون واحد محلی زندگی می‌کنند بتوانند به حقوق‌شان دسترسی داشته باشند و از آن‌ها برخوردار شوند.</p>	<p>همبستگی</p>

۲.۲. تحلیل بستر و زمینه در سطح محلی

قوت هر ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی در توانایی آن برای به چنگ آوردن جنبه‌های خاص هر واحد محلی نهفته است. از آنجایی که هر محیطی منحصر به فرد است، این مستلزم آن است که نخست و پیش از هر چیزی داده‌های پایه و اطلاعات و روایت‌هایی که ماهیت آن را شکل داده و تعریف می‌کنند جمع‌آوری شود.

هر تحلیلی از بستر محلی نقطه آغازی اساسی برای ایجاد درکی از کیفیت دموکراسی در سطح محلی است چون کمک می‌کند تا چشم‌اندازی به ما بدهد و آگاهی‌بخش تفسیر یافته‌های ارزیابی است. تحلیل بستر و زمینه، از این رو نقش بنیان هر روند ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی را ایفا می‌کند و به ارزیاب‌ها اجازه می‌دهد که مسیر تاریخی دموکراسی را بهتر بفهمند و تا حد ممکن ماهیت واحد محلی را تعریف کنند.

از زمینه‌های مهمی که در تحلیل بستر و زمینه محلی باید گنجانند، موارد زیر است هر چند منحصر به این‌ها نیست:

■ داده‌های تاریخی، جغرافیایی، اجتماعی-اقتصادی و جمعیتی

دموکراسی محلی در بستر تاریخی، جغرافیایی، اجتماعی و اقتصادی واحد محلی رخ می‌دهد. بعضی از مشخصه‌های مرتبط با این زمینه‌ها یا باید حفظ شوند و بیش‌تر توسعه پیدا کنند تا ادغام اجتماعی و دموکراسی موفق شود یا باید کنار گذاشته شوند به خاطر تأثیرات تفرقه‌افکن یا مانع‌تراشانه‌شان. عواملی از قبیل سن و جنسیت، پیشینه فرهنگی، دینی و اقتصادی-اجتماعی جمعیت محلی، درآمد و فرصت‌های شغلی، و همچنین الگوهای اسکان و ساختار جمعیت‌شناختی جنبه‌های مهمی هستند چون بر تحول و توسعه دموکراتیک واحد محلی تحت ارزیابی اثر می‌گذارند و به طور کلی آن را شکل می‌دهند. داده‌های مرتبط با این عوامل نیز بیش‌تر مسائل اقتصاد سیاسی را نشان می‌دهند که برای دموکراسی بنیادین هستند - مثلاً دسترسی به زمین، آب یا منابع طبیعی - که وقتی به آن‌ها رسیدگی نشود اغلب باعث عدم اعتماد به نهادها و روندهای دموکراسی سطح محلی می‌شوند. صورت‌های مسلط نقش‌های مبتنی بر جنسیت و هنجارهای اجتماعی یا اشکال محرومیت و به حاشیه رانده شدن در اجتماع مبتنی بر جنس و جنسیت را باید به مثابه بخشی از تحلیل بستر و زمینه، بررسی و شناسایی کرد.

■ تأثیرهای دولت محلی

دولت‌های محلی بخشی از یک دولت و نهاد بزرگ‌تر هستند. این دولت‌ها مستقل نیستند ولی از لحاظ سیاسی و اغلب از لحاظ اقتصادی وابسته به دولت ملی هستند و از قدرت‌های محدودی برخوردارند و خویش‌فرما نیستند. رابطه میان سطوح ملی و محلی دولت به شکلی که در قانون اساسی و چارچوب‌های تنظیمی کشور مشخص شده است در کنار نحوه اعمال و به کار بستن عملی این‌ها از عوامل مهم تواناساز و/یا محدودکننده دموکراسی محلی هستند. از یک جهت اهمیت این نکته به این خاطر است که دولت محلی باید به شکل محلی متمایز از دولت ملی باشد تا بتواند از خود تأثیری داشته باشد. برای فهم مسئولیت‌ها، سطوح قدرت و اتوریته واحدهای محلی، مهم است که ساختار حکومت یک کشور و/یا چارچوب مرکزیت‌زدای آن و اجرای آن در عمل توضیح داده شود.

توضیح روابط دولت مرکزی-محلی نیز باید در روندی تاریخی قرار بگیرد که از طریق آن سهم شدن در قدرت به تدریج نهادینه می‌شود و این بسته به زمینه و موقعیت فرق می‌کند. نظام‌های فدرال، هم‌پیمان و یکه‌حکومتی هر یک شیوه خودشان را ایجاد کرده‌اند و روایت‌های خودشان را از دموکراسی در سطوح پایین‌تر از ملی دارند، مثلاً از این باب که مقررات در درون کشور به شیوه‌های مختلفی اعمال می‌شوند. این به نوبه خود باعث به وجود آمدن دینامیک‌های منحصر به فرد محلی، مثبت و منفی می‌شود. مسائل بالقوه‌ای که محل نزاع هستند و مرتبط با تمهیدات اراضی‌اند می‌توانند شامل مدیریت مسائل مالی و منابع، حقوق زمین یا موضع باهمستان‌های در حاشیه، به ویژه باهمستان‌های بومی و مهاجر باشد. در حادترین حالت، ممکن است منجر به درگیری‌های خشن شود. در نتیجه، مسأله تأثیر دولت محلی و این که مقامات و باهمستان‌های محلی چقدر خودمختاری دارند نکته مهمی برای چانه‌زنی است و مسأله‌ای پایه در دموکراسی در سطح محلی است.

جعبه ۲.۱ مرکزیت‌زدایی

مرکزیت‌زدایی شکلی از حکومت و راهی است برای اصلاح سیاسی و اجرایی که در سراسر جهان شایع شده است و معمولاً نتیجه انواع فشارهای داخلی و

خارجی بوده است. طرح خاص چارچوب مرکزیت‌زدایی یک کشور و رابطه‌اش با دموکراسی در سطح محلی برآمده از ترکیب بستر و زمینه کشور، نیازها و مشوق‌های مرکزیت‌زدایی است. در نتیجه، چارچوب‌های مرکزیت‌زدایی مکان به مکان فرق می‌کنند.

به رغم صورت‌های مختلف چارچوب‌های مرکزیت‌زدایی که در انواع بسترها موجود است، گونه‌شناسی‌های پذیرفته‌شده‌ای وجود دارند که برای توصیف چارچوب مرکزیت‌زدایی یک کشور مفید هستند. این گونه‌شناسی‌های رایج یا نشان‌دهنده الف) یک بخش یا ب) پاسخ‌گویی و زنجیره مسئولیت مرکزیت‌زدایی هستند. به طور کلی، انواع بخشی شامل مرکزیت‌زدایی اداری، مرکزیت‌زدایی سیاسی، مرکزیت‌زدایی مالی و اقتصادی یا مرکزیت‌زدایی بازار هستند؛ در حالی که گونه زنجیره پاسخ‌گویی و مسئولیت شامل مرکزیت‌زدایی، انتقال و تفویض قدرت است.

همه این گونه‌های مرکزیت‌زدایی دل‌مشغولی‌شان انتقال مسئولیت‌ها و اتوریته بیش‌تر به سطوح مختلف حکومت و کنش‌گران است؛ هر چند در بعضی موارد چنین انتقالی ممکن است به سازمان‌های بخش (نیمه) خصوصی انجام شود.

روندهای مرکزیت‌زدایی تأثیر مثبت بر دموکراسی محلی دارند به ویژه از آن رو که چنین فهمیده می‌شوند که قدرت را به مردم نزدیک‌تر می‌کنند. اما مرکزیت‌زدایی به طور خودکار مترادف با کنترل مردمی بر تصمیم‌گیری حکومتی و حقوق مساوی شهروندان در چنین کنترلی نیست، و لزوماً هم پیامدهای دموکراسی را به وجود نمی‌آورد. در نتیجه باید به یاد داشت که در عمل، مرکزیت‌زدایی دموکراسی محلی را به شکلی متفاوت و با توجه به بستر و زمینه خودش باز می‌کند؛ دموکراسی محلی می‌تواند از دل روندهای مرکزیت‌زدایی رشد کرده و ببالد یا بر عکس.

■ امنیت و سلامت انسانی

امنیت و سلامت انسانی مقوله‌های ضروری هستند برای برقراری شرایطی حداقلی که تحت آن‌ها دموکراسی رسمی را می‌توان به شکل معناداری پیاده کرد و صلح را تأمین کرد. [۱۹] هر قلمرویی نیاز دارد که امنیت فیزیکی و اقتصادی را برای

کار کردن و جواب دادن دموکراسی فراهم کند.

ارزیابی دموکراسی محلی مستلزم بررسی مقدماتی و در عین حال عمیق عواملی است که بر صلح و امنیت انسانی اثر می‌گذارند. بعضی از شایع‌ترین چالش‌ها در برابر امنیت انسانی و صلح در سطح محلی مرتبط هستند با شرایط فقر، نابرابری و بیکاری؛ دسترسی به منابع؛ خطرات طبیعی؛ محرومیت اقلیت‌ها و گروه‌های در حاشیه؛ تبعیض جنسیتی؛ خشونت دولتی یا غیردولتی کنش‌گران مسلح و جرایم سازمان‌یافته (مثلاً جرایم مرتبط با تجارت مواد مخدر یا اسلحه، استخراج منابع یا تصرف زمین). این‌ها وضعیت‌های اجتماعی بسیار پیچیده‌ای هستند که به ندرت می‌توان آن‌ها را به طور مستقیم به یک عامل واحد ربط داد. اما این شرایط یقیناً شکایت‌های مشترکی هستند که در وضعیت‌های درگیری آشکار می‌شوند و اغلب سهم مهمی در خشونت و درگیری دارند.

جعبه ۲.۲ شرمرسان

در بعضی از بسترهای دوقطبی‌شده، شکننده یا درگیر کشمکش و جنگ این بخش از تحلیل بستر و زمینه ممکن است منجر به این نتیجه‌گیری شود که انجام ارزیابی دموکراسی یا ممکن نیست یا نامطلوب است یا حتی بیم‌آور می‌رود که باعث دامن زدن به تنش‌ها و/یا درگیری‌های موجود شود. تحت این شرایط، ارزیابی باید به شکلی طراحی شود که به این جنبه ماجرا حساس باشد. مثلاً در مورد انتخابات پیش‌رو در یک بستر دوقطبی‌شده، شاید بهتر باشد که ارزیابی تا بعد از انتخابات به تعویق بیفتد. در بسترهایی که خطرات خیلی بالا تلقی می‌شوند، شاید عاقلانه‌تر باشد که نفس انجام ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی به تعویق بیفتد. وضعیت دموکراسی محلی، هر چند به درگیری و جنبه امنیتی ماجرا حساس است، در این مورد طوری طراحی نشده است که به مثابه چارچوبی برای حل اختلاف و منازعات یا رتق و فتق درگیری استفاده شود هر چند این قابلیت را دارد که باهمستان‌ها را حول ارزیابی و اصلاح دموکراسی‌های‌شان متحد کند.

پرسش‌های بستر راهنما

بخش زیر زمینه‌ها و بعضی پرسش‌های کلیدی را ارائه می‌کند که باید در تحلیل زمینه و بستر محلی به آن‌ها پرداخته شود. تحلیل بستر باید به منظور یک نقطه آغاز مهم به کار برده شود و پیوسته آگاهی‌بخش ارکان ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی باشد. اما هر چند زمینه‌های تمرکزی که فهرست شده‌اند مسائل زمینه مهمی هستند، تیم‌های ارزیابی در نهایت خودشان مسئول این هستند که تصمیم بگیرند چه موضوعاتی برای فهم وضعیت‌های خاص کیفیت دموکراسی واحد محلی تحت ارزیابی مهم هستند.

۲.۳. جعبه

تحلیل بستر محلی: پرسش‌های راهنما

تحلیل بستر محلی بنیان وضعیت دموکراسی محلی است و به ارائه منظرها یا بسترهایی برای «واقعیت‌ها»ی ارزیابی کمک می‌کند.

الف. داده‌های تاریخی، جغرافیایی، اقتصادی-اجتماعی و جمعیتی

پرسش کلی: ویژگی‌های اصلی تاریخی، جغرافیایی، اقتصادی-اجتماعی و جمعیتی واحد محلی که برای فهم وضعیت دموکراسی مهم هستند کدام‌اند؟
پرسش‌های ارزیابی:

۱. مهم‌ترین اتفاقات تاریخی که به واحد محلی شکل داده‌اند کدام هستند؟
۲. ویژگی‌های کلیدی جغرافیایی و مرزهای واحد محلی کدام هستند؟
۳. آیا تمهیدات ارضی خاصی وجود دارد و اگر پاسخ مثبت است این تمهیدات چگونه با حاکمیت خود گروه‌های بومی یا اقلیت ارتباط دارد؟
۴. اقتصاد محلی بر چه منابع یا تلاش‌هایی مبتنی است و چه کسی صاحب این‌هاست یا بر آن‌ها نظارت دارد؟
۵. تا چه حدی وجود و/یا عدم منابع طبیعی بر واحد محلی اثر می‌گذارد؟
۶. تا چه حدی واحد محلی دستخوش تأثیرات منفی زیست محیطی و اجتماعی-اقتصادی به خاطر تغییر آب و هوا می‌شود؟
۷. شرایط اقتصادی محلی چه شکاف‌ها یا طبقه‌بندی‌های اجتماعی را پدید می‌آورند؟
۸. آیا گروه‌های فرهنگی، دینی، قومی یا زبانی از شهروندان وجود دارند که بتوان آن‌ها را تمیز داد؟

۹. جمعیت‌های مهاجر تا چه حدی در واحد محلی حضور دارند؟
۱۰. ترکیب جمعیتی واحد محلی از حیث جنسیت و سن چیست؟
۱۱. چه اندازه اجماع وجود دارد بر سر تحول تاریخی، مرزهای جغرافیایی و/یا تمهیدات اجتماعی-اقتصادی و جمعیتی واحد محلل در میان گروه‌های مختلف در جامعه؟

ب. نقش و تأثیر دولت محلی

پرسش کلی: نقش و تأثیر دولت محلی درون چارچوب نهادهای کشور چیست؟
پرسش‌های ارزیابی:

۱. چطور می‌توان ساختارها و روابط نهادی و مؤسساتی میان سطوح ملی، منطقه‌ای/استانی و محلی را توصیف کرد؟
۲. نهادها و روندهای کلیدی دموکراتیک (یا سیاسی) که در سطح محلی تأسیس شده‌اند، کدام‌اند؟
۳. آیا کشور یک سیاست یا چارچوب مرکزیت‌زدایی را اختیار کرده است؟
۳. در این صورت، چه نوع سیستم مرکزیت‌زدایی دارد؟ تمرکززدایی، انتقال و تفویض یا ترکیبی از این‌ها؟ ویژگی‌ها و ساختارهای کلیدی آن‌ها کدام‌اند؟
۴. چارچوب مؤسساتی و سیاست‌گذاری مرکزیت‌زدایی چه قدرت‌ها و مسئولیت‌های تصمیم‌گیری را در اختیار واحد محلی تحت ارزیابی قرار می‌دهد؟
۵. سیاست‌گذاری عمومی در چه سطحی از حکومت طراحی می‌شود؟
۶. تا چه حدی واحد محلی استقلال دارد که منابع خودش را تولید و کنترل کند؟
۷. چه ساختارهای پاسخ‌گویی افقی و عمودی به طور رسمی وجود دارند؟
۸. آیا هیچ ساختار سنتی، مرسوم یا دینی حکومتی وجود دارد که نقشی در حکومت واحد محلی ایفا کند؟
۹. نهادهای تأثیرگذار بیرونی یا واسطه‌های قدرت (غیرقانونی) درون واحد محلی کدام‌ها هستند؟

ج. امنیت و سلامت انسانی

پرسش کلی: سطح کلی امنیت و سلامت انسانی در واحد محلی چیست؟

پرسش‌های ارزیابی:

۱. بلایای طبیعی، گرسنگی، خشکسالی یا بیماری تا چه حدی در این اواخر رخ داده‌اند؟
۲. آیا هیچ درگیری (مسلحانه‌ای) وجود داشته و چه کنش‌گرانی درگیر آن بوده‌اند؟
۳. این تهدیدها برای امنیت و سلامت انسانی تا چه حدی بر زندگی مردم و شرایط زندگی‌شان در واحد محلی اثر گذاشته است؟
۴. از چه نهادها/کنش‌گرانی انتظار می‌رود که مانع از این تهدیدها برای امنیت انسانی شوند یا آن‌ها را حل کنند و نقشی در ممانعت از درگیری و تلاش برای حل اختلاف داشته باشند؟
۵. واحد محلی چقدر بری یا رها از عملیات شبکه‌های سازمان‌یافته جرم یا دسته‌های جنایت‌کار، نیروهای شبه‌نظامی غیرقانونی، ارتش‌های خصوصی یا جنگ‌سالاران محلی است؟
۶. آیا سازمان‌ها و نهادهای انتظامی در سطح محلی به شیوه‌ای شفاف عمل می‌کنند و به قدر کافی تحت نظارت از طریق مکانیزم‌های دموکراتیک هستند؟
۷. چالش‌های امنیت و سلامت انسانی به چه شکلی بر زنان و مردان به نحو متفاوت اثر می‌گذارد؟
۸. این چالش‌ها تا چه حدی بر گروه‌های مختلف مردم درون واحد محلی تأثیرهای متفاوتی می‌گذارد؟

۲.۳. ارکان ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی

چارچوب وضعیت دموکراسی محلی قصدش یاری رساندن به ارزیابی دموکراسی محلی است با بررسی کردن کارکرد سه رکن مهم دموکراسی محلی:

۱. شهروندی، حقوق برابر و عدالت؛
 ۲. روندها و نهادهای نمایندگی و پاسخ‌گو؛ و
 ۳. ابتکار شهروندی و مشارکت.
- آنچه در زیر می‌آید مقدمه‌ای کوتاه است بر هر یک از ارکان و مسائل مهمی که درباره همه آن‌ها مصداق دارد.

رکن ۱: شهروندی، حقوق برابر و عدالت

دموکراسی با شهروندان آغاز می‌شود. در نتیجه، موضوع نخستین رکن چارچوب متمرکز است بر موقعیت و حقوق شهروندان و توانایی دولت محلی برای تأمین حقوق و آزادی‌های برابر همه مردمی که در آن واحد محلی زندگی می‌کنند. در دنیای جهانی‌شده، این نقطه آغاز در بسیاری از کشورهای پیچیده‌تر شده است به دلیل حضور غیر شهروندان - مردمی که هنگام تولد نام‌شان ثبت نشده است، مهاجران بدون اسناد و مدارک، افراد بی‌سرزمین، آوارگان، پناهندگان - که حقوق‌شان اغلب به شدت محدود یا انکار می‌شود.

این بیم وجود دارد که مفاهیم جهانی حقوق و شهروندی در زندگی روزمره مردم معنای خود را از دست بدهند اگر از آن‌ها برای محروم کردن عده‌ای استفاده شود به جای این که مردم فقیر و بی‌قدرت را نیز پوشش دهد. [۲۰] در نتیجه، ارزیابی‌های وضعیت دموکراسی محلی، با تفسیر و فهم گسترده و شمول‌گرایی از اصطلاح شهروندی کار می‌کنند و این سؤال را پیش می‌کشند که چطور شهروندی در سطح محلی تعریف و تجربه می‌شود، هم در نظر و هم در عمل. این شامل بررسی کردن ابعاد حقوقی، اجتماعی، اقتصاد و فضایی شهروندی است و مسائل پیچیده‌ای از قبیل محرومیت اجتماعی یا اقتصادی، نژادی، تبعیض یا وجود گنوه‌های قومی و درگیری‌های برآمده از هویت‌ها.

جعبه ۲.۴

تفسیر فراگیر از اصطلاح «شهروند»

مسئله شهروندی در کانون عمل دموکراتیک قرار دارد، و در نتیجه مهم است که تحلیل شود چطور مفهوم شهروندی تعریف و به کار بسته می‌شود. شهروندی اصطلاحی است که اغلب محل نزاع است و معانی مختلفی در فرهنگ‌ها، تعلق‌ها، ایدئولوژی‌ها و نظام‌های حقوقی مختلف به آن نسبت داده می‌شود. به رغم این تفاوت‌ها، آرمان‌های شهروندی اغلب متضمن ارزش‌های کانونی مشترکی هستند که شامل میل وافر به عدالت اجتماعی و تعیین سرنوشت و حس همبستگی افقی است. این مفهومی است چند بعدی که شامل عاملیت، هویت‌ها و اعمال خود مردم می‌شود. [۲۱] از منظری تنگ‌نظرانه و حقوق‌گرایانه خشک، شهروند فردی است که واجد شرایط مقرر در قانون اساسی است و هر قانونی که به منظور اعطای ملیت یا شهروندی اجرا می‌شود. این تعریف چیزی است

که اغلب راهنمای عمل دولت یا بی‌عملی آن در قبال گروه‌های مختلف است. اما وقتی اصطلاح «شهروند» عمدتاً از این منظر حقوقی نگریسته شود، می‌تواند کسانی را نیز که در واحد محلی زندگی می‌کنند و باید واجد مشروعیت مساوی باشند که دموکراسی محلی را هدایت کرده‌اند یا بخشی از آن باشند، محروم کند.

در نتیجه، در بستر چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی، اصطلاح «شهروند» به شیوه‌ای فراگیرتر استفاده می‌شود به این معنا که ارزیابی قصدش بذل توجه مساوی است به مسائل، دغدغه‌ها و حقوق همه کسانی که در آن واحد محلی زندگی می‌کنند فارغ از این که مکان اقامت خاص، ثبت نام یا وضعیت مهاجرتی‌شان چه باشد.

یکی از چالش‌های اولیه پیش روی دولت‌های دموکراتیک امروز شمول کامل و مؤثر همه مردمی است که درون مرزهای‌شان زندگی می‌کنند برای شرکت در روندهای تصمیم‌گیری که بر آن‌ها اثر می‌گذارد. لذا، هر ارزیابی از کیفیت دموکراسی باید به این نکته بپردازد که همه افرادی که درون واحد محلی زندگی می‌کنند آیا به یک اندازه انسان دانسته می‌شوند و در نتیجه واجد حقوق و آزادی‌های بشری هستند، فارغ از ملیت، سن، محل اقامت، جنسیت، خاستگاه ملی یا قومی، رنگ پوست، دین، زبان یا هر وضعیت دیگری. مثلاً ارزیابی کیفیت دموکراسی محلی باید همیشه بررسی و بازنگری کند که با مهاجران (غیر قانونی)، پناهندگان و افراد آواره داخلی در درون واحد محلی چه رفتاری می‌شود.

ارزیابی حقوق مساوی بر مبنای دموکراتیک به معنای بذل توجه به نحوه تحقق حقوق مدنی و سیاسی و همچنین حقوق اجتماعی-اقتصادی (گروه‌های) شهروندان، احترام به این حقوق و حفاظت آن‌هاست. این شامل فهم این نکته است که حکومت‌ها تا چه اندازه‌ای با چالش تسهیل بعضی از این حقوق مواجه هستند، مثلاً اعطای حق رأی به باهمستان‌های در حاشیه‌ای که در کشورشان زندگی می‌کنند مثل باهمستان‌های بومی/قبیله‌ای، مهاجران، جمعیت‌های آواره و پناهنده. این چالش‌ها اغلب مربوط به تمديد شهروندی و اجازه اقامت است که مسلتزم این است که دولت محلی ظرفیت اجرایی و قضایی مناسب و اختیارات مؤثری در قلمرو خود داشته باشد. [۲۲]

مردم - به درستی - کیفیت یک دموکراسی را بر حسب توانایی آن برای تأمین حقوق

مدنی و سیاسی و همچنین حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی که یک زندگی آبرومند انسانی به طور حداقلی به آن نیاز دارد، قدر نهاده و داوری می‌کنند. [۲۳] تضمین حقوق مساوی مدنی و سیاسی و حقوق اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اغلب در چارچوب‌های قانون اساسی و حقوقی در سطح ملی مندرج است ولی در عمل دسترسی به این حقوق، تحقق آن‌ها و برخورداری مساوی از آن‌ها یا عدم آن‌ها نقشی در سطح محلی ایفا می‌کند. تضمین حقوق مدنی و سیاسی متضمن سنجش این است که مردم تا چه حدی نظر دارند، حرف می‌زنند، دور هم جمع می‌شوند، سازمان‌دهی دارند، به دین‌شان عمل می‌کنند، رأی می‌دهند یا در انتخابات نامزد می‌شوند. این حقوق به صراحت برای مشارکت در روند سیاسی ضروری است و در نتیجه بخشی ذاتی از زندگی دموکراتیک است.

گنجانده شدن حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در ارزیابی دموکراسی نیز به همان اندازه مهم است هر چند اغلب محل نزاع است، به ویژه در میان کسانی که دموکراسی را محدود به نهادها و روندهای تصمیم‌گیری می‌بینند، تا پیامدهایی که این نهادها و روندها تولید می‌کنند. اما در واقع عده‌ای کمی هستند که در این که حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از قبیل حق داشتن استاندارد کافی زندگی، تحصیل، مسکن و مراقبت بهداشتی برای برخورداری واقعی از آزادی‌های مدنی و حقوق سیاسی ضروری‌اند بحثی داشته باشند.

همان‌طور که دولت‌های محلی پیش از پیش مسئولیت ارائه مراقبت بهداشتی، آموزش، آب، بهداشت و امنیت (مثلاً پلیس) را به عهده دارند، سطح محلی فرصتی را برای دولت‌های محلی فراهم می‌کند که حقوق اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را در عمل محقق کنند. با توجه به این که دولت‌ها اغلب بسیار وابسته به سیاست‌گذاری‌ها و منابع ملی هستند و ممکن است در نتیجه منابعی ناکافی برای رسیدگی به مطالبات شهروندان برای حقوق اجتماعی و اقتصادی داشته باشند، ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی به این منظور است که نه تنها شواهدی درباره رابطه میان کیفیت دموکراسی محلی و حقوق اجتماعی - اقتصادی ارائه کند، بلکه از آن مهم‌تر به طور قاعده‌مندی نقاط قوت و ضعف را از حیث محقق ساختن این حقوق شناسایی کند تا آگاهی‌بخش طراحی سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌های پاسخ‌گو در سطوح محلی و ملی باشند.

با بررسی این که چطور شهروندی فراگیر و حقوق مساوی در عمل محقق می‌شوند، به طور خاص مهم است ارزیابی شود که همه اعضای واحد محلی تا چه حد به طور

یک‌دست و مساوی در معرض قانون یا تحت حمایت آن هستند و به عدالت دسترسی دارند تا بتوانند حقوق‌شان را مطالبه کنند، یعنی ارزیابی حاکمیت قانون و دسترسی مردم به عدالت.

حاکمیت قانون و دسترسی به عدالت به ویژه از این جهت در جوامعی که از درون درگیری بیرون می‌آیند یا دموکراتیزاسیون را تجربه می‌کنند، موضوعیت دارد که ممکن است با چالش‌های خاصی در رسیدگی به میراث‌های نقض حقوق بشر مواجه باشند. اگر حاکمیت قانون تنها ابزار دولت (محلی) دیده نشود بلکه حاکمیتی باشد که کل جامعه، از جمله دولت بدان مقید است، حاکمیت قانون در پیشبرد دموکراسی نقش بنیادینی دارد. تقویت حاکمیت قانون و دسترسی مردم به عدالت را باید نه تنها به خاطر تمرکز بر کاربرد هنجارها و روندها در نظر داشت بلکه باید بر نقش بنیادین آن در حفاظت از حقوق و پیشبرد فراگیری تأکید کرد و به این ترتیب حفاظت از قانون را در گفتمان وسیع‌تر توسعه انسانی قرار داد. [۲۴]

حاکمیت قانون و دسترسی به عدالت یکی از زمینه‌هایی است که در آن حقوق و توانایی پیاده کردن آن حقوق اغلب برای زنان دچار مانع می‌شود. علاوه بر این، مردم باهمستان‌های مختلف ممکن است شرایط مختلفی داشته باشند، مثلاً زمانی که موانع نامتناسبی در حفاظت حقوق برای زنان اقلیت وجود داشته باشد. این امر بر اهمیت فهم این که چطور تفاوت‌های جنسیتی پدید می‌آیند و رشد می‌کند می‌افزاید.

رکن ۲: روندها و نهادهای نماینده و پاسخ‌گو

رکن دوم ارزیابی متمرکز است بر نهادها و روندهایی که نقش‌های مهمی را در حفظ و ترویج زندگی دموکراتیک در سطح محلی ایفا می‌کنند و برای تأمین نهادها و روندهای محلی پاسخ‌گو و نماینده لازم هستند. هر ارزیابی از نیازهای دموکراسی محلی باید در نظر بگیرد که این نهادها و روندها تا چه حدی می‌توانند سهمی در توسعه مؤثر باهمستان‌ها داشته باشند و نماینده شهروندان در راستای وظیفه‌شان باشند و تا چه حدی مقامات محلی از طریق ابزارهای دموکراتیک به پاسخ‌گویی واداشته می‌شوند.

روندها

در سیستم دموکراتیک، انتخابات روندی بنیادین است که از طریق آن شهروندان نمایندگان‌شان را برای مدتی مشخص انتخاب کرده و به آن‌ها مسئولیت می‌دهند. در

وضعیت آرمانی، از طریق این انتخابات است که شهروندان می‌توانند به نمایندگان‌شان این اجازه را بدهند که به نیابت از آن‌ها عمل کنند و همچنین سیاست‌گذاری‌ها و تصمیم‌گیران عمومی را کنترل کنند. در نتیجه، انتخابات پایگامی اصلی است که از طریق آن شهروندان در سیاست‌های دموکراتیک شرکت می‌کنند.

انتخابات محلی اغلب مؤثرتر از انتخابات ملی برای نزدیک‌تر کردن نمایندگان سیاسی به مردم دیده می‌شود و به نمایندگان محلی اجازه می‌دهد که نیازها و دغدغه‌های باهمستان‌های‌شان را بهتر درک کنند و توقعات و آرزوهای مردم را به سوی روند سیاست‌گذاری هدایت کنند. اما در واقعیت، انتخابات محلی ممکن است کمابیش معنای کم‌تری داشته باشد بسته به این که تا چه حدی قدرت‌های سیاسی، مالی و اجرایی به سوی سطوح محلی مرکززدایی شده باشند.

نظام‌های انتخاباتی نیز می‌توانند کمابیش در مشارکت زنان در سیاست سهمی داشته باشند. با توجه به این که میزان پایین نمایندگی زنان در نهادهای تصمیم‌گیری اطراف دنیا رو به افزایش است، راهکاری اقدام‌های مثبت متعددی از قبیل حد نصاب یا سهمیه رأی، اغلب استفاده می‌شوند تا به مسئله عدم تعادل جنسیتی در تصمیم‌گیری رسیدگی شود از جمله در سطح محلی. سه نوع حد نصاب جنسیتی که در سیاست استفاده می‌شوند شامل کرسی‌های رزرو شده، حد نصاب نامزد قانونی (هم‌از منظر قانون اساسی و هم در دستگاه تقنینی) و حد نصاب حزب سیاسی (که بیش‌تر داوطلبانه است). [۲۵]

به طریق مشابه، میزان حساسیت نظام انتخاباتی به نیازهای اقلیت‌ها و گروه‌های در حاشیه نیز مثلاً بر مدیریت پیوستگی اجتماعی و تنوع در سطح محلی تأثیر خواهد داشت. تقنین انتخاباتی که برای سطح محلی نیز موضوعیت دارد می‌تواند شامل آستانه حزب اقلیت و اقدامات ایجابی باشد.

در یک نظام دموکراتیک، مشارکت نهادینه شهروندی در روندهایی مانند صورت‌بندی‌های سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ریزی توسعه و اجرا نقش مهمی ایفا می‌کند در این که به شهروندان اجازه می‌دهد که ترجیحات سیاست‌گذاری‌شان را منتقل کنند. این روندها همچنین به شهروندان کمک می‌کند که از مقامات دولتی به خاطر اعمال‌شان پاسخ‌گویی طلب کنند تا مقامات خدماتی عمومی ارائه کنند که در پاسخ به مطالبات و نیاز آن‌ها باشد. چنین مکانیزم‌هایی می‌تواند شامل برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی مشورتی دولتی، مکانیزم‌های دموکراسی مستقیم [۲۶] مثل همه‌پرسی‌های مشورتی، فراخوان یا ابتکارهای شهروندی و همچنین حوزه نسبتاً جدید دموکراسی الکترونیکی باشد - که

از این جهت که تحولات فناوری اطلاعات و ارتباطات در دهه اخیر زمامداری محلی را متحول کرده است، اهمیتی فزاینده دارد. مثلاً دولت می‌تواند از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات استفاده کند تا علایق شهروندان را بسنجد. صورت‌های دیگر مشارکت نهادهای شهروندان می‌تواند شامل جلسات استماع شوراها، کمیته‌های اولویت‌بندی به ارائه خدمات یا بودجه‌بندی مشارکتی یا مجامع بحث و نظر به سازمان‌دهی دولت باشد.

مشارکت نهادهای شهروندی به رغم اهمیت‌اش ممکن است همیشه در مشغول کردن عموم مردم که باید به این کار بپردازند یا از آن‌ها انتظار مشارکت می‌رود کافی نباشد. مثلاً مشورت‌ها و استماع‌های رسمی دولتی ممکن است در عمل تنها منجر به حضور گروه اندکی از مردم شود یا تنها شامل سازمان‌های محلی، و نه افراد باشد (مثلاً به خاطر شرایط احراز مشارکت سازمان‌های غیر دولتی). علاوه بر این، همه شهروندان ممکن است با خبر نباشند که این مجراها وجود دارند، یا ممکن است ترجیح بدهند که به طور غیر رسمی بیرون از حوزه دولت محلی سازمان‌دهی داشته باشند (بنگرید به رکن ۳).

نهادهای

در بیش‌تر بسترهای محلی، قدرت سیاسی در دست نهادهای محلی حاکم است که معمولاً متعلق است به شاخه‌های اجرایی، تقنینی یا قضایی حکومت.

در سطح منطقه‌ای و محلی، مقامات سیاسی به طور معمول شامل نهادهای زیر است: در سطح اجرایی (یا اداری) فرماندار یک ایالت، نخست وزیر استانی، رییس بخش، شهردار، یا صورت جمعی تر دولت محلی؛ و در سطح محلی تقنینی یک نهاد قانون‌گذاری دولتی یا استانی، پارلمان یا شورا. [۲۷] نهادهای انتظامی مانند پلیس محلی یا واحدهای نظامی که در منطقه پایگاه دارند اغلب ذیل شاخه اجرایی واقع می‌شوند. وظایف و مسئولیت‌های این مقامات اغلب در قوانین و مقررات تقریر می‌شوند اما تنها عمل نشان می‌دهد که آن‌ها تا چه حد واقعاً نماینده یا پاسخ‌گو هستند و انتظارات جمعیت محلی را برآورده می‌کنند. این نهادهای سیاسی معمولاً با دادگاه‌ها و قضات محلی و سایر نهادهای حل اختلاف و منازعه تکمیل می‌شوند که هدف‌شان رسیدگی به اعمال جنایی یا خشن و حل منازعات و تنش‌ها در سطح محلی به شکلی مستقل و بی‌طرفانه است (که ذیل بخش حاکمیت قانون رکن ۱ آمده است). این‌ها در کنار نهادهای تقنینی و اجرایی فوق‌الذکر نهادهایی کلیدی را تشکیل می‌دهند برای تضمین سیستمی محلی از نظارت و ایجاد توازن. این‌ها همچنین به این منظور ایجاد شده‌اند که کنترل افراد مدنی را بر نیروهای نظامی و پلیسی

که در سطح محلی فعال هستند تضمین کنند که مثلاً شغل‌شان را در راستای وظیفه دموکراتیک‌شان انجام بدهند و حفاظت مساوی را برای شهروندان و غیر شهروندان به یک اندازه اعمال کنند.

احزاب سیاسی سالم نیز برای دموکراسی محلی ضروری هستند. در وضع آرمانی، آن‌ها حاصل جمع منافع شهروندانی هستند که دیدگاه‌های مشابهی دارند یا نیازهای مشابهی دارند و آن‌ها را تبدیل به سیاست‌ها و برنامه‌هایی می‌کنند که به عنوان پایگاه‌های جایگزینی برای حکومت ارائه می‌کنند. شعبه‌های محلی احزاب به طور مرتب ستون فقرات احزاب سیاسی ملی را تشکیل می‌دهند. آن‌ها می‌توانند مستقیماً میان رأی‌دهندگان در موقع انتخابات پویش داشته باشند، نامزد معرفی کنند، عضوگیری کنند، مردم را برای شرکت در حکومت آموزش دهند، و به مانیفست‌های ملی و محلی انتخاباتی رأی دهند و در نتیجه آن‌ها را تعیین کنند. احزاب مرکزی و مرکززدایی شده فرصت‌های مختلفی را برای درگیری شهروندان و پیامدهای زمام‌داری و پاسخ‌گویی مختلف‌شان به موکلان‌شان فراهم می‌کنند.

در جاهایی که احزاب سیاسی محلی به ندرت وجود دارند یا ضعیف هستند، سایر شکل‌های سازمان‌دهی سیاسی ممکن است پدید بیایند. این‌ها ممکن است ائتلاف‌های گروه‌های سیاسی‌ای باشند که به طور رسمی حزب سیاسی نیستند، ولی نامزدهای محدودی در پایگاه‌های متمرکز دارند.

وجود نهادهای قوی محلی به طور خودکار به این معنا نیست که به نحو دموکراتیکی ارائه می‌شوند یا منجر به پیامدهای دموکراتیک می‌شوند. توانایی آن‌ها برای ایفای این نقش‌ها به شیوه‌ای مؤثر بسیار وابسته است به عوامل متعدد گسترده‌ای از قبیل نظام سیاسی، نظام انتخاباتی کاربردپذیر، مرکزیت‌زدایی و/یا قوانین و مقررات حزبی، روندهای داخلی و ظرفیت‌های موجود، منابع موجود، سطوح نفوذ سلبی/ایجابی بیرونی، و راهکارهایی مثل سیستم‌های حد نصاب جنسیتی یا اقدام ایجابی برای گروه‌های حاشیه‌نشین.

ارتباط شخصی با موکلان خود اغلب کار را برای سیاست‌مداران آسان‌تر می‌کند تا اعتماد رأی‌دهندگان را به دست بیاورند و همچنین دغدغه‌ها و نیازهای فوری آن‌ها را حس کنند. اما در بعضی محیط‌ها، تماس‌های شخصی زمینه آسان‌تری را نیز برای شبکه‌های حمایت یا تحریک به خشونت فراهم می‌کنند. همین دغدغه‌ها درباره شیوه‌های عمل سایر نهادها نیز مصداق دارند. بنابراین، ارزیابی کارکرد این نهادها نیز شامل کارکرد مقاماتی می‌شود که نهادها را تشکیل می‌دهند مثل اعضای شوراهای محلی، شهرداران،

قضات، مقامات پلیس یا رهبران احزاب. این نکته علی‌الخصوص از این جهت به خاطر صداقت و سلامت آن‌ها در ادای مسئولیت‌های عمومی‌شان موضوعیت دارد. سلامت زندگی عمومی ارتباط نزدیکی دارد با مسائل مربوط به فساد، حق‌الاجاره و حمایت طلب کردن و نکته مهمی است از این رو که معتمد بودن مقامات عمومی دغدغه محوری دموکراسی‌های محلی سالم است. [۲۸]

دولت‌های محلی می‌توانند ریشه در نهادهای سنتی و همچنین مدرن داشته باشند. لذا، زمینه دیگری که برای دموکراسی محلی جالب است نقش و نفوذ نهادهای سنتی، مرسوم یا دینی است، مثلاً به شیوه‌ای که توسط بعضی از باهمستان‌های بومی یا محافظه‌کار اعمال می‌شود یا بخشی از سنت پادشاهی است. در بعضی از کشورها، نهادهای قدیمی منسوخ شده‌اند و تنها نقشی تشریفاتی دارند یا درون دموکراسی محلی بلاموضوع‌اند اما در بعضی کشورها این نهادها تطبیق پیدا کرد و تحول یافته‌اند و همچنان قدرت و نفوذ دارند.

نهادهای سنتی را می‌توان به شکل غیررسمی سازمان‌دهی کرد یا بخشی رسمی از حکومت باشند. خط جداکننده بین کشورداری مدرن و سنتی ممکن است دچار ابهام شود، مثلاً در مواردی که رهبران سنتی نقش‌های برجسته‌ای در زمام‌داری محلی [۲۹] ایفا می‌کنند یا سیاست‌مدار می‌شوند.

تشن‌های برآمده از آمیزش نهادهای مدرن و مرسوم زمام‌داری به شکل‌ها و اندازه‌های مختلف در اطراف دنیا وجود دارد. در بعضی از وضعیت‌ها پیوند پرزحمت میان نهادهای مدرن و سنتی کشورداری می‌تواند مایه بی‌ثباتی شود [۳۰] مثلاً وقتی که نهادها سنتی مانع توسعه محلی دیده شوند و مشوق درگیری قومی باشند یا زنان و/یا گروه‌های قومی، نژادی یا دینی را از روندهای سیاسی محروم کنند. اتوریتته‌های سنتی نیز می‌توانند به شیوه‌های مثبتی نیز ایفای نقش کنند، مثلاً هنگام مشارکت در تلاش برای بهبود ارائه خدمات محلی، از طریق یک پایگاه شهروندی برای به اشتراک گذاشتن اطلاعات، از طریق بسیج کردن منابع برای ابتکارها و طرح‌های محلی یا با مشارکت در جلوگیری از درگیری و حل اختلاف.

برای همه نهادها، چه مدرن باشند چه سنتی، مهم است که ببینیم تا چه اندازه مردان و زنان، جوانان و پیرها و مثلاً گروه‌های دینی، قومی و/یا در حاشیه به یک اندازه از حیث تعداد، کیفیت و سطح تأثیر درگیر می‌شوند.

رکن ۳: ابتکار و مشارکت شهروندی

سومین رکن چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی وقف مجراها و مکانیزم‌هایی برای مشارکت فعال و غیر رسمی شهروندان است که به طور مستقل و خارج از قلمرو تعیین شده روندها و نهادهای محلی رخ می‌دهد. رکن دوم وضعیت دموکراسی محلی شامل بررسی این است که روندها و نهادهای دولتی تا چه اندازه می‌توانند مکانیزم‌هایی را برای درگیر کردن شهروندان ایجاد کنند، ولی این رکن سوم عمدتاً ارزیابی می‌کند که شهروندان خودشان تا چه اندازه ابتکار به خرج می‌دهند تا در زندگی دموکراتیک شرکت کنند و حقوق و آزادی‌های خود را در عمل مطالبه و پیاده کنند.

شهروندی فعال، ابتدا و پیش از هر چیزی، مستلزم این است که حقوق شهروندان برای سازمان‌دهی حول مسائل مورد علاقه و محل دغدغه‌شان در چارچوب‌های نهادینه حقوقی و سیاست‌گذاری تضمین شده باشد و توسط یک چارچوب حاکمیت قانون مورد احترام حفظ شده باشد (چنان‌که در رکن ۱ بررسی شد). این امر به ویژه برای گروه‌های در حاشیه‌ای موضوعیت دارد که اغلب خود را ناتوان از این می‌بینند که مطالبات خود را در امنیت تبیین کنند. این تضمین‌ها برای احترام به حقوق بشر و حفاظت آن به طور معمول در قوانین یک کشور گنجانده می‌شوند. حفاظت روزمره از این حقوق و احترام به آن‌ها باید در تعاملات روزمره مردم با دولت‌های محلی‌شان و با یکدیگر متجلی شود؛ به عبارت دیگر، در دینامیک روابط عمودی میان شهروندان و دولت محلی و تعاملات زنده افقی میان خود شهروندانی که جمعیت محلی را می‌سازند.

«دموکراسی، در هسته خود، به این معناست که شهروندان در دولت مشارکت می‌کنند و دولت برخورد و رفتاری یکسان با شهروندان داشته باشد. برگزاری انتخابات دوره‌ای شکل تعیین شده و جا افتاده تحقق هر یک از این آرمان‌هاست. لذا تعمیق دموکراسی مستلزم فراتر رفتن از انتخابات مرتب است و رفتن به سوی گام‌های بیش‌تری برای تقویت شهروندی و دموکراتیزه کردن کشور».

بنجامین گولدفرانک [۳۱]

درگیری فعالانه شهروندان در جامعه مؤلفه‌ای است محوری برای ایجاد یک دموکراسی جان‌دارتر محلی و کم‌ترین دلیل‌اش این است که نهادهای دموکراتیک به همان اندازه که وابسته به تضمین و حفاظت حقوق شهروندان هستند به پیکره‌ای هوشیار و فعال از شهروندان نیز برای کارکرد مؤثر خود نیاز دارند. [۳۲] به این ترتیب، مشارکت فعال

شهروندان به خودی خود مهم است فارغ از این که چقدر ذی نفوذ باشد.

برای تحقق مشارکت معنادار و فعال شهروندان در امور محلی، دسترسی به اطلاعات، تصمیم گیران و روندهای تصمیم گیری کلیدی هستند، مانند داشتن پایگاه‌های (غیر رسمی) و فرصت‌هایی برای عمل و بحث و گفت‌وگوی شهروندان. امروزه، شهروندان یا می‌توانند در زندگی واقعی در مکان‌های عمومی دیدار کنند مانند میداين شهری یا پارک‌ها یا می‌توانند از فناوری اطلاعات و ارتباطات برای گفت‌وگو و بحث (آنلاین) استفاده کنند.

بعضی از اشکال و تجلیات مشارکت فعال شهروندان عبارت‌اند از:

- ارائه خدمات داوطلبی؛
- فعالیت‌های جامعه مدنی؛
- اعتراض‌های خیابانی؛
- ارائه خدمات مکمل؛
- مجامع گفت‌وگوی غیر دولتی؛
- پایگاه‌های اینترنتی؛
- جنبش‌های شهروندی؛
- عریضه‌نویسی و نامه‌های سرگشاده؛ و
- پویش‌های عمومی.

عوامل مهم تواناساز برای این شکل‌های مشغولیت‌های مدنی شامل آزادی‌های عقیده و بیان، انجمن‌ها و گردهمایی و حق اعتراض عمومی است و مستلزم حضور کنش‌گران دیگری (جز نهادهای رسمی سیاسی و اجرایی) برای همکاری با آن‌ها در سطح محلی است مثل سازمان‌های جامعه مدنی، بخش خصوصی و شرکای توسعه.

یک شبکه قدرتمند محلی از انجمن‌های داوطلبی از هر نوعی، شامل سازمان‌های جامعه مدنی، در نوع روابط درونی دینامیکی که شهروندان از طریق آن‌ها می‌توانند اقدام کنند تا امور خودشان را مدیریت کرده و بر سیاست محلی اثر بگذارند، سهم دارد. قدرت زندگی جمعی و انجمنی نیز شرط مهمی است برای تأمین پاسخ‌گو بودن سیاست دولت محلی و تضمین این که ارائه خدمات عمومی به نیازهای جمعیت محلی توجه کند. [۳۳]

نقش جنبش‌های اجتماعی/شهروندی سزاوار توجه خاص در این بستر است چون اغلب این جنبش‌ها وسیله مهمی برای گرد هم آمدن علائق و منفعت مردم در سطح

محلی است. این جنبش‌ها از بعضی جهات ممکن است به احزاب سیاسی نزدیک شوند و می‌توانند صاحبان قدرتی باشند که بازتاب نیروهای مسلط اجتماعی باشند مثل زمین‌داران یا گروه‌های کشاورزان، منافع تجاری، نجبگان یا خانواده‌های قدرت‌مند، نزدیکی‌های قبیله‌ای یا جنبش‌های اعتراضی محلی «پایین به بالا» تری که بازتاب صدای گروه‌هایی از شهروندان نگران یا گروه‌های کنش‌گر هستند مثلاً ائتلاف میان گروه‌های مدافع محیط زیست.

مشارکت مردمی ابزاری است که از طریق آن شهروندان کنترل مردمی خود را بر رهبران‌شان و تصمیم‌هایی که آن‌ها می‌گیرند اعمال می‌کنند. اما مردم تنها وقتی می‌توانند مشارکت فعالانه داشته باشند که آگاهی کامل داشته باشند. لذا، در بستری دموکراتیک، این‌که شهروندان تا چه حدی حق اطلاعات داشته باشند و بتوانند در عمل به اطلاعات دسترسی پیدا کنند، شاخص مهمی از کیفیت دموکراسی است.

رسانه‌های مستقل و کثرت‌گرا در اشکال مختلف (از جمله رسانه‌های چاپی، پخش‌ی و آنلاین) می‌توانند به مثابه پایگاه‌هایی برای مشارکت مردمی، به اشتراک گذاشتن اطلاعات در باهمستان‌ها و بسیج کردن شهروندان عمل کنند. روزنامه‌نگاران مستقل به عنوان «دیده‌بان‌های جامعه» در طلب پاسخ‌گویی از دولت‌های محلی و افشای ضعف‌های دموکراتیک مانند نهادهایی که عملکرد بد دارند، انتخابات متقلبانه یا فساد بسیار مهم هستند. هر چند در واقعیت، در بسیاری از کشورها همه رسانه‌ها مستقل یا در دسترس همه بخش‌های جامعه نیستند. بنابراین، مهم است که بدانیم اخبار و اطلاعات محلی و ملی و بین‌المللی تا چه اندازه به شکل یکسانی در دسترس همه بخش‌های جامعه قرار دارند و رسانه‌ها تا کجا می‌توانند در بستر محلی مستقل عمل کنند یا در واقع چنین می‌کنند.

در سال‌های اخیر، پدید آمدن فناوری موبایل به طور کلی و رسانه‌های اجتماعی به طور خاص، به شهروندان این امکان را داده‌اند که مستقیماً و فوراً دیدگاه‌های‌شان را مخابره کنند. این ابزارها برای شهروندان بسیار با ارزش‌اند چون آن‌ها را از گیرنده بودن اطلاعات به شهروندانی بدل کرده است که بیش‌تر قادرند که فعالانه مطالبات‌شان را مطرح کنند. این بدین معنا نیست که بحث‌های پایگاه‌های رسانه‌های اجتماعی همیشه بر روند سیاست‌گذاری اثر می‌گذارند و به این معنا هم نیست که نمی‌توان از آن‌ها در بعضی بسترها برای تسهیل گسترش درگیری استفاده کرد. رسانه‌های اجتماعی فرصت‌های تازه‌ای را برای شهروندان در سطح محلی ایجاد کرده‌اند تا افکارشان را بیان کنند و حول علایق سیاسی‌شان [۳۴] و حتی ورای مرزها خودشان را سازمان‌دهی کنند.

جعبه ۲.۵

دموکراسی مشارکتی در شهرداری کپ-هائیتین

وضعیت دموکراسی محلی سال ۲۰۱۰ دپارتمان شمالی هائیتی [۳۵] قوت‌ها و ضعف‌های جنبه‌های مشارکتی دموکراسی محلی را در شهرداری کپ-هائیتین به شکل زیر توصیف می‌کند:

قوت‌ها	ضعف‌ها
<ul style="list-style-type: none"> ▪ سازمان‌های جان‌دار و متعدد جامعه مدنی ▪ درگیری قوی کلیساها در توسعه شهرداری و کمیته مختلط کلیسا-دولت ▪ حضور بسیار قوی رسانه‌ها در شهرداری که ارتباط تنگاتنگی با پوشش امور داخلی دارند. ▪ کنترل بسیار کم‌تری روی رسانه‌ها وجود دارد و دولت و احزاب سیاسی خیلی کم‌تر از قبل باعث ارباب آن‌ها می‌شود. ▪ نفوذ سنگین روی گروه‌های غیر دولتی در امور عمومی ▪ حضور قوی پشتیبانان مالی خارجی ▪ آزادی بیان احزاب مخالف بدون بیم از ارباب ▪ اطلاعات از طریق رسانه‌ها توسط مقامات منتقل می‌شوند. ▪ تمایل مقامات به افزایش شفافیت با ایجاد وب‌سایت و صدور گزارش صد روز نخست تصدی منصب 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ نبود هیچ روند مشورت رسمی و در راستای سایر کنش‌گران کلیدی مانند رهبران دینی، جامعه مدنی، بخش خصوصی و غیره ▪ نبود هیچ‌گونه سیاستی برای ترویج دسترسی زنان، افراد جوان و سایر گروه‌های در حاشیه در روند تصمیم‌گیری. ▪ تفرقه و تشتت زیاد در جامعه مدنی ▪ نبود جلسات رسمی و مرتب میان کنش‌گران مختلف در شهرداری ▪ بازی دادن سازمان‌های مردمی در راستای منافع جنبش‌های سیاسی به ویژه در دوره منجر به یک انتخابات، که اغلب باعث متوقف کردن کامل شهر می‌شود. ▪ دخالت سازمان‌های بین‌المللی ▪ عدم گشودگی و نبود تمایل به گوش دادن از سوی مقامات منتخب ▪ فقدان مشارکت اپوزیسیون در روند تصمیم‌گیری (در غیاب انجمن‌ها) ▪ شهردار به آسانی در دسترس شهروندان نیست.

- سازمان‌های غیر دولتی بین‌المللی می‌کوشند که گفت‌وگوی میان کنش‌گران را ترویج دهند
- استفاده موفق از تجربه گذشته در برنامه‌ریزی مشارکتی و ابتکاری با حضور شهروندان
- آزادی بیش‌تر بیان و عمل برای جامعه مدنی
- عدم انتشار حساب‌ها و تلاش برای ایجاد شفافیت بیش‌تر
- دفتر شهردار همکاری کمی دارد یا اصلاً با هیأت دپارتمانی همکاری نمی‌کند.
- روابط ضعیف بیان دفتر شهردار و اتاق بازرگانی
- هیچ سیستم رسمی برای رسیدگی به شکایات شهروندان وجود ندارد. (هر تشکیل جلسه‌ای با شهرداران)
- همکاری‌های عمومی-خصوصی اندک است و مواردی هم که وجود دارد مدیریت ضعیفی دارند.
- هیچ همکاری‌ای میان سازمان‌های غیر دولتی عمومی و محلی وجود ندارد؛ تنها بین سازمان‌های غیر دولتی عمومی و بین‌المللی همکاری هست.
- ناتوانی در بسیج شهروندان به عنوان نیروی متحد

۲.۴. مسائل مشترک

هر چند ارکان تحلیل بالا بنیان‌های عمودی ساختمان ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی هستند، بعضی از مسائل مهم مکرر نیز هستند که همیشه باید فارغ از موضوع لحاظ شوند. این موارد عبارت‌اند از:

- برابری جنسیتی؛
- پیوستگی اجتماعی و تنوع؛
- درگیری و امنیت؛ و
- دموکراسی و توسعه

هر یک از این موارد به اختصار در زیر توصیف شده‌اند.

برابری جنسیتی

برابری میان مرد و زن [۳۶] از دموکراسی در تمام سطوح جدایی‌ناپذیر است و به طور گسترده‌ای به عنوان یک پیش‌شرط برای دولت محلی حقیقتاً نماینده و پاسخ‌گو به رسمیت شناخته شده است. فراگیری و تقویت مردم با هر هویت جنسیتی در تصمیم‌گیری در سطح محلی مهم است؛ نخست، به عنوان یک حق بنیادین دموکراتیک و دوم به عنوان یک راهبرد برای اطمینان حاصل کردن از این که سیاست‌ها و برنامه‌های محلی به موکلان خود به شیوه‌ای منصفانه و با رعایت برابری جنسیتی پاس‌گو باشند. لذا، یک روند فراگیر شامل تقویت ارزیابی حساس به جنسیت در تمام سطوح می‌شود و همچنین شامل دسترسی زنان و مردان به موقعیت‌های تصمیم‌گیری در همه سطوح (مثلاً اعضای شوراهای محلی منتخب)، و دسترسی به محتوای سیاست‌های محلی و تأثیر زمام‌داری بر زنان و مردان درون حوزه‌های انتخابیه محلی (مثلاً به عنوان دریافت‌کنندگان خدمات بهداشتی).

دولت‌های محلی اغلب نقطه‌ای آسان برای ورود زنان به سیاست تلقی می‌شوند چون بعضی از عواملی که به طور سنتی مانع از مشارکت آن‌ها در سطح ملی می‌شوند، در سطح محلی دارای شدت کم‌تری تلقی می‌شوند مثلاً هزینه‌های پوشش‌های انتخاباتی، مدت زمان رفت و آمد و دور بودن از خانه، تجربه لازم در رقابت سیاسی به طور کلی و رقابت درون احزاب برای نامزدی. [۳۷] اما بسترهایی نیز هستند که در آن‌ها چالش‌ها برای زنان برای مشارکت موثر در سطح محلی ممکن است به خاطر بعضی از عوامل ساختاری که در عدم توازن مبتنی بر جنسیت سهم دارد بیش‌تر باشند. این‌ها، از جمله شامل موارد زیر هستند: [۳۸]

- عدم توازن عمومی قدرت میان زن و مرد؛
- نقش‌های مبتنی بر جنسیت و قالب‌واره‌های شایع در فضاها و خصوصی و عمومی؛
- نابرابری‌های جنسیتی در وضعیت اجتماعی-اقتصادی و درآمد؛
- تحرک اجتماعی؛
- ساختار پدرسالارانه جوامع؛
- عدم تقارن در حقوق رسمی و فرصت‌های دوفاکتو؛
- تبعیض مبتنی بر جنسیت و/یا خشونت؛
- شکاف‌های جنسیتی در سواد و آموزش؛

- روش‌های انتخاباتی که به طور نابرابری بر بخت زنان و مردان برای موفقیت در رأی‌گیری اثر می‌گذارد؛
- نبودن یک میدان مبارزه یک‌دست و همسطح میان زنان و مردان درون احزاب سیاسی؛
- فقدان دسترسی به منابع مالی و سایر منابع ملموس؛ و
- مکانیزم‌های ضعیف دولتی برای ترویج برابری جنسیتی.

این چالش‌ها، در فضاهای خصوصی و عمومی شایع هستند و ممکن است به درجات مختلف از طریق شکل‌های مختلف تبعیض مبتنی بر جنسیت، محرومیت و در حاشیه قرار گرفتن خود را نشان دهند.

جعبه ۲.۶.

اعلامیه جهانی درباره زنان در دولت محلی

اعلامیه جهانی اتحادیه بین‌المللی مقامات محلی درباره زنان در دولت محلی [۳۹]، که در سال ۱۹۹۸ برگرفته شده است، تأکید دارد که «دولت محلی، به عنوان بخشی اساسی از ساختار ملی زمام‌داری، سطحی از دولت است که از همه پیش‌تر به شهروندان نزدیک است و لذا بهترین موقعیت را دارد که هم زنان را در تصمیم‌گیری‌های مربوط به شرایط زندگی‌شان درگیر کند و هم از دانش و ظرفیت‌های آنان در ترویج توسعه پایدار استفاده کند.»

پیوستگی اجتماعی و تنوع

پیوستگی اجتماعی و تنوع، عناصر مهم دیگری از دموکراسی سطح محلی هستند به ویژه با عنایت به این واقعیت که بسیاری از محیط‌های سطح محلی امروزه - به ویژه در کلان‌شهرها و مناطق مرزی - جمعیت‌های غیر شهروند بزرگی دارند.

بسیاری از دموکراسی‌های تازه جهان حاصل درگیری‌ها و نزاع‌های درون و برون دولتی بوده‌اند یا نتیجه سقوط رژیم‌ها، و در نتیجه، جمعیت‌های متنوعی دارند. تنوع می‌تواند از یک سو به شاخصه متغیرهای جمعیتی مانند دین، قومیت، بیان جنسیتی، زبان، گرایش جنسی، کارکرد، سن، طبقه و موقعیت متنوع جغرافیایی اشاره داشته باشد و از

سوی دیگر به چشم‌انداز متفاوت نقش واحد محلی.

پژوهش‌های فراوانی وجود دارد که به این واقعیت اشاره می‌کنند که جوامع متنوع اغلب با چالش‌هایی روبرو هستند که جوامع یک‌دست با آن‌ها روبرو نیستند از جمله این که بیش‌تر در معرض بروز درگیری‌های داخلی هستند. [۴۰] الگوهای تازه و شدت یافته مهاجرت، که برآمده از دغدغه‌های اجتماعی-اقتصادی و زیست محیطی و همچنین سیاسی هستند، و تأثیر جمعیت‌های خارج از موطن خود و باهمستان‌های پناهندگان، که منجر به پراکندگی جمعیتی دولت-ملت‌ها می‌شود، نیز چالش‌های تازه‌ای را برای کارکرد مؤثر روش‌های دموکراتیک سطح محلی ایجاد می‌کنند.

در نتیجه، اطمینان حاصل کردن از مشارکت کامل و آگاهانه یک جمعیت متنوع در تصمیم‌هایی که بر شهروندان در سطح محلی اثر می‌گذارند، چالش‌های مهمی ایجاد می‌کند. این چالش‌ها می‌توانند هم ماهیت اجرایی داشته باشند و هم ایدئولوژیک باشند، اما روز به روز برای این که جوامع تنها در برابر درگیری حفظ نشده بلکه به اصول یک جامعه واقعاً دموکراتیک فراگیر متمسک باقی بمانند، مهم شناخته می‌شوند. لذا چارچوب وضعیت دموکراسی محلی تأکید دارد بر ایده‌های شهروندی فراگیر و چندفرهنگی و مشوق گردآوری و ارائه داده‌های پراکنده است تا جایی که موضوعیت داشته باشند تا آگاهی‌بخش سیاست‌هایی باشند که پاسخ‌گوی نیازها و آرزوهای بخش‌های مختلف جامعه است.

جعبه ۲.۷.

پراکنده کردن داده‌ها: یک تبصره هشدارآمیز

داشتن داده‌های پراکنده درباره عواملی مثل قومیت، کاست و دین مفید است چون اجازه شناسایی الگوهای ممکن محرومیت یا تبعیض را می‌دهد که مبتنی بر این مشخصه‌ها هستند. اغلب جمعیت‌های در حاشیه تنها از طریق داده‌ها پراکنده به چشم می‌آیند. بدون این، سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌های بعدی در معرض خطر نادیده گرفتن علایق و دیدگاه‌های گروه‌های اقلیت و/یا در حاشیه هستند. اما این شمشیری دولبه است چون این داده‌های پراکنده نیز می‌توانند بالقوه دستمایه سوء استفاده صاحبان قدرت شوند تا سیاستی از تبعیض و حتی بدتر از آن را اعمال کنند. سیاست‌گذاری مبتنی بر داده‌های جمعیتی قومی، دینی، قبیله‌ای و غیره ممکن است زمینه‌ساز نمایندگی برابر شود ولی همچنین ممکن است منجر به

«قومی شدن» یا «قبیله‌ای شدن» حاد سیاست‌ها شود. علاوه بر این، مردم نگران نیز باید قبول کنند که به عنوان عضو گروه‌های بیرونی از پیش تعریف شده شناسایی شوند. این فرض که افرادی هستند که نمی‌خواهند طبقه‌بندی شوند و ترجیح می‌دهند فقط به عنوان شهروند دیده شوند فرض مشروع و موجهی است. هر چند ارزیابان همیشه باید به اهمیت مسائل تنوع در تصمیم به استفاده از داده‌های پراکنده و رای مشخصه‌های پذیرفته شده گسترده جنسیت و سن حساس باشند، تیم‌های ارزیابی باید درباره مبهم بودن پراکندگی داده‌ها تأمل کنند و نقاط قوت و ضعف را در بستر و زمینه تحت ارزیابی سبک و سنگین کنند.

هیچ‌گونه پاسخ آسانی برای این پرسش که چطور وحدت و کثرت را می‌توان جمع کرد به خصوصی از آنجا که هر دموکراسی‌ای این تنش را به شکل متفاوتی مدیریت می‌کند، وجود ندارد. بیش‌تر دموکراسی‌ها سیاست‌های تقنین‌شده‌ای دارند که تبعیض را ممنوع می‌کند و مروج شمول از حیث دسترسی به حقوق کامل مدنی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی هستند. با این حال، بسیاری از مسائل موقوف است به این که چطور این سیاست‌ها روی زمین تفسیر، اجرا و رعایت می‌شوند.

درگیری و امنیت

چنان‌که پیش‌تر در بخش ۲.۲ بررسی شد، هر قلمرویی نیاز دارد که امنیت و سلامت انسانی را تأمین کند تا دموکراسی در آن جواب بدهد. ارزیابی دموکراسی محلی مستلزم ملاحظاتی عمیق و فهمی از عواملی است که امنیت و سلامت انسانی را تهدید و/یا تضعیف می‌کنند. این بخش یادآوری است از این نکته که درگیری و امنیت نه تنها باید در تحلیل بستر به حساب آورده شوند، بلکه باید هنگام کل ارزیابی، هر چقدر هم که پیچیده ممکن است باشند، به حساب بیایند.

پس از شناسایی عواملی که می‌توانند امنیت و سلامت انسانی را تهدید کنند (به عنوان بخشی از تحلیل بستر)، مهم است که درک کنیم این‌ها چطور بر کیفیت دموکراسی محلی اثر می‌گذارند. مثلاً خشونت و جرایم سازمان‌یافته تهدیدهای مهمی برای سلامت روند و نهادهای دموکراتیک هستند و اغلب تهدیدی برای پایداری دموکراسی محلی هم هستند. کنش‌گران غیرقانونی می‌توانند صاحبان قدرت را تهدید کرده یا به آن‌ها فشار بیاورند و از این طریق بر سیاست‌های محلی یا روی رفتار رأی مردم اثر بگذارند و

خودمختاری مقامات و سیاستمداران محلی را تضعیف کنند، نهادهای دولتی را تصرف کنند یا مانع از پیاده شدن قانون شوند و به تدریج باعث فرسایش حاکمیت قانون شوند. [۴۱]

روندها و نهادهای دموکراتیک در سطح محلی - اگر به اندازه کافی مجهز باشند، و وظیفه و کارکرد کافی داشته باشند - در نظر جایگاه مناسبی برای مدیریت طغیان‌های خشن و مداخلات جنایت‌آمیز در زندگی دموکراتیک دارند و مدیریت درگیری و مکانیزم‌های حل اختلاف لازم را ارائه می‌کنند. اما ارزیابی باید سعی داشته باشد که مشخص کند چطور این آرمان در سطح محلی جامه عمل می‌شوند. در واقع، فهمی کافی از درگیری و امنیت باید به ساختارهای سطح محلی قدرت و عدالت حساس باشد. مثلاً در بسیاری از کشورها، مکانیزم‌های عدالت سنتی نقشی کلیدی در درگیری و مدیریت درگیری ایفا می‌کنند.

در جهان واقع، رابطه بین امنیت و دموکراسی بسیار پیچیده‌تر از آنی است که در اینجا توصیف شده است و محدود کردن آن به واحد محلی یا سطح محلی دشوار است اگر نگوئیم غیرممکن است. در عین حال، هر ارزیابی‌ای باید بازتاب روابط پیچیده و گاهی مبهم میان دموکراسی، درگیری و امنیت باشد. [۴۲]

دموکراسی و توسعه

در بسیاری از بسترها، موکلان محلی دموکراسی و توسعه را ذاتاً به هم مرتبط می‌دانند. شهروندان از دموکراسی حمایت می‌کنند نه فقط به خاطر غایت مطلوب خود آن بلکه همچنین به خاطر این که به همراه دموکراسی توقع کیفیت بهتری از زندگی اجتماعی - اقتصادی و سیاسی وجود دارد. شهروندان از دولت‌های محلی‌شان انتظار دارند که خدمات عمومی را به نحوی کارآمد در پاسخ به نیازهای‌شان ارائه کنند.

سطوح همواره بالای پشتیبانی از دموکراسی در اطراف جهان و سطوح پایین نامتناظر با آن از نارضایتی از آن نشان می‌دهد که شهروندان کیفیت دموکراسی را نه تنها بر مبنای فرصت‌های دوره‌ای برای انتخاب نمایندگان و رهبران سیاسی بلکه همچنین بر مبنای پیامد و نتیجه آن ارزیابی می‌کنند. [۴۳]

رابطه میان دموکراسی و توسعه اغلب به عنوان یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیش روی جهان امروز ذکر می‌شود. فقدان دستاورد اقتصادی و اجتماعی حاصل از گذارهای دموکراتیک دغدغه محوری بسیاری از مناطق است. در عین حال، روندهای توسعه

اقتصادی و پیش‌رانندگان بیرونی گاهی کنش‌گران دموکراتیک را تضعیف می‌کند یا از آن‌ها عبور می‌کند و باعث تضعیف حتی بیش‌تر آن‌ها می‌شود. دموکراسی، در عین این‌که به خودی خود ارزش است، متکی به پایداری و قدرتی از ظرفیتی است برای پاسخ دادن به انتظارات شهروندان که توسعه پایدار و فراگیر اجتماعی را به آن‌ها عرضه کند.

[۴۴]

از روندهای دموکراتیک سیاسی انتظار می‌رود که انتظارات و آرزوهای مردم را تبدیل به سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای کنند که هدف‌شان بهبود زندگی روزمره‌شان است. ناکامی نهادهای دموکراتیک در وفای به تعهد در زمینه اجتماعی-اقتصادی احتمالاً باعث تضعیف دموکراسی می‌شود. لذا دولت‌های محلی به قدرت‌های واقعی، منابع و اتوریته برای رهبران و نمایندگان نیاز دارند تا تصمیم‌های سیاسی و اجتماعی-اقتصادی‌ای بگیرند که موضوعیت دارند و پاسخ‌گویی خواهندگان حقوق بشری، نیازها و واقعیت‌های باهمستان‌های‌شان باشند. این امر همچنین مستلزم برقراری تمهیدات و روش‌های ساختاری است که دولت‌ها و باهمستان‌های محلی را قدرت‌مند و تسهیل می‌کنند تا نه تنها قدرت رأی‌دادن در انتخاب رهبران و نمایندگان محلی‌شان را اعمال کنند بلکه نفوذی قوی در ایجاد، اجرا، نظارت و ارزیابی تصمیم‌هایی داشته باشند که به رفاه اجتماعی-اقتصادی آن‌ها مربوط است و پیوسته خواستار پاسخ‌گویی از سوی رهبران محلی‌شان باشند. [۴۵]

فصل سوم

نحوه اجرای یک ارزیابی

چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی شهروندان را در صف نخست روند ارزیابی دموکراسی قرار می‌دهد با هدف حمایت از سیاست‌های ابتکاری برآمده از داخل و با هدایت یافتن از سوی دستور کارهای اصلاحی داخلی. در نتیجه، این یک ارزیابی معطوف به اصلاحات است که منظور از آن به همان اندازه اعمال ارزیابی کیفیت دموکراسی، فرصتی است برای شهروندان تا دموکراسی‌های محلی‌شان را بیش تر توسعه داده و تعمیق کنند.

ارزیابی یک روند دوبعدی است که تحقیق را با گفت‌وگو و بحث فراگیر تلفیق می‌کند. در نتیجه، ارزیابی باید به طور حرفه‌ای و بر اساس معیارهای پذیرفته‌شده بین‌المللی پژوهشی علوم اجتماعی انجام شود و در عین حال اطمینان حاصل کند که شهروندان محلی مشارکت و سهم فعالی از زن گرفته تا مرد، در مراحل مختلف این روند داشته باشند.

هر یک از عموم مردم که علاقه یا نفعی در بهبود دموکراسی محلی داشته باشد می‌تواند روند ارزیابی را آغاز کند، منابع را بسیج کند و از چارچوب ارزیابی استفاده کند. این آغازگران می‌توانند از میان دانشگاهیان، اعضای شوراهای محلی، مقامات دولتی، رسانه‌ها و سازمان‌های جامعه مدنی باشند تا سیاست‌مداران محلی، کنش‌گران

محلی و اعضای گروه‌های اقلیت.

سطح مشارکت گسترده برای از آن خود کردن ارزیابی و برای حداکثری کردن امکانات برای تأثیر نهادن بر روندهای اصلاحات در واحد محلی که در آن ارزیابی انجام می‌شود مهم است. در عین حال، این امر مستلزم پیدا کردن توازن درست میان اجرای تحقیق به شکلی حرفه‌ای و مؤثر و حمایت از مشارکت فعالانه و فراگیری شهروندان محلی متنوع است.

آنچه در زیر می‌آید خلاصه‌ای است از قدم‌ها و تصمیم‌های کلیدی که به هشت قدم متوالی تقسیم شده است. و به منظور اطمینان حاصل کردن از آمادگی، اجرا و پیگیری خوب ارزیابی در نظر گرفته شده است.

شکل ۳.۱. گام‌های یک ارزیابی

۱ آمادگی، زمان‌بندی و ایجاد همکاری

- اطمینان حاصل کردن از ارزش افزوده ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی
- توافق بر سر معیارها
- برنامه‌ریزی زمان‌بندی ارزیابی
- درگیر کردن اصلاح‌گران از طریق ایجاد همکاری
- ایجاد منابع لازم مالی، انسانی و وقت

۲ سازمان ارزیابی

- ایجاد یک هسته تیم ارزیابی
- ایجاد یک تیم مشورتی

۳ طراحی ارزیابی و برنامه کار

- متناسب کردن پرسش‌نامه با موقعیت
- ایجاد یک برنامه کار، بودجه و مدت زمان کار
- راه‌اندازی عمومی

۴	گردآوری داده‌ها و تحلیل
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ تصمیم‌گیری درباره فنون گردآوری داده‌ها ▪ تفسیر و تحلیل داده‌ها و تهیه یک روایت
۵	گزارش‌نویسی و پیشنهادات
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ نوشتن پیش‌نویس گزارش ▪ تهیه پیشنهادات ▪ شناسایی گزینه‌های کوتاه مدت، میان مدت و درازمدت
۶	کارگاه‌های آموزشی بررسی اعتبار و نهایی کردن گزارش
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ سازمان‌دهی کارگاه‌های آموزشی بررسی اعتبار ▪ نهایی کردن گزارش ارزیابی
۷	انتشار، توزیع، حمایت‌گری برای اصلاح
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ انتخاب قالب انتشار ▪ پخش گسترده توزیع و راهبرد حمایت‌گری
۸	ارزیابی و گام‌های بعدی
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ نگاه به عقب و سنجش ارزیابی ▪ بررسی شاخص‌های محلی و نهادینه کردن وضعیت دموکراسی محلی

۳.۱. آمادگی، زمان‌بندی و ایجاد همکاری

نخستین گام آماده‌سازی صحنه ارزیابی است که در طی آن آغازگران ارزیابی باید از نیاز، هدف و ارزش افزوده انجام ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی اطمینان حاصل کنند و تأیید کنند که آیا زمان انجام این کار مناسب است یا نه و سعی کنند از همان ابتدا اصلاح‌گران را از طریق ایجاد همکاری‌های محلی درگیر کار کنند.

مطمئن شدن درباره ارزش افزوده یک چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی (SoLD)

کسانی که قصد دارند ارزیابی دموکراسی محلی را راه اندازی کنند باید از کارهایی دیگران در این زمینه انجام می دهند یا انجام داده اند با خبر باشند و پیش از آغاز کار روشن کنند که ارزش افزوده یک ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی چه خواهد بود. وضعیت دموکراسی محلی باید مکمل کار دیگران باشد نه تکرار کار آن‌ها. چنین ملاحظه‌ای معمولاً مستلزم فراهم کردن فهرستی از موارد زیر است:

- در این واحد محلی چه ارزیابی‌های دموکراسی و کشورداری‌ای پیش‌تر انجام شده است؟
- آیا هیچ پژوهش دانشگاهی مرتبطی در این زمینه انجام شده است؟
- آیا هیچ تحلیل مرتبطی به هدایت و مدیریت باهمستان انجام شده است؟
- تکیه و تمرکز آن‌ها روی چه مواردی بوده است؟
- چه کسی این ارزیابی‌ها را انجام داده است؟
- به چه منظور؟
- از چه رهیافت‌هایی برای اجرای ارزیابی‌ها استفاده شده است؟
- چطور از این ارزیابی‌ها استفاده می‌شود؟
- ارزیابی‌ها چه نتایج و پیامدهایی داشته‌اند؟
- چه زمینه‌های برجسته و مهمی بررسی نشده باقی مانده‌اند یا ارزش پی‌گیری دارند؟

هدف اولیه این تمرین ملاحظاتی این است که نیاز، هدف و ارزش افزوده ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی را برای ارزیابی‌ها و راهکارهای موجود تعیین کنیم و بینیم ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی آیا و چگونه ارزش افزوده‌ای برای بهبود دموکراسی محلی دارد. هدف یک ارزیابی می‌تواند شامل آگاهی‌بخشی عمومی در میان جمعیت محلی باشد که بر بحث‌های عمومی یا تعیین دستور کار سیاسی برای اصلاحات و همچنین بر برنامه‌های دولت یا ارزیابی سیاست‌گذاری‌ها اثر بگذارد. اغلب، آغازگران یک ارزیابی هدف‌شان دست یافتن به ترکیبی از این اهداف است.

توافق بر سر معیارها

گام بعدی شناسایی نقاط مرجع است برای قرار دادن ارزیابی و یافته‌های آینده آن در بستر مناسب. اول از همه یک معیار زمانی مهم است که شناسایی آن نسبتاً آسان است. این گام می‌تواند یک برنامه محلی مهم باشد مثلاً جایجایی دولت، انتخابات، تنفیذ یک قانون اساسی تازه یا چارچوب مرکزیت زدایی، و خودمختاری محلی که به تازگی حاصل شده باشد. در مرحله بعدی، باید در پی یک معیار مایه‌دار بود که بتواند به منزله خط مبناى محتوای ارزیابی عمل کند. اما به ویژه وقتی که هیچ ارزیابی پیشین دموکراسی در سطح محلی انجام نشده باشد، یافتن یک معیار مایه‌دار و با معنا می‌تواند چالش آفرین باشد. چهار منبع که در آن‌ها نقاط مرتبگی را می‌توان یافت در زیر می‌بینید:

(۱) نظرسنجی دریافت عمومی، مثلاً افکارسنجی عمومی درباره دموکراسی محلی و/یا عملکرد کشورداری.

- مزایا: به دست آوردن افکار محلی و انتظارات مردمی از دموکراسی محلی.
- معایب: نظرسنجی می‌تواند مبهم تلقی شود؛ و اگر هنوز انجام نشده باشد مستلزم منابع فشرده‌ای باشد.

(۲) معیارهای محلی؛ مثلاً بیانیه‌های سیاست‌گذاری و اهدافی که دولت‌های محلی شناسایی کرده باشند.

- مزایا: ارائه مشروعیت در سطح محلی که شناسایی آن آسان و کم هزینه است.
- معایب: همیشه به افکار و عقاید شهروندان یا دیدگاه‌های مخالفان دولت ارجاع نمی‌دهد.

(۳) معیارهای برگرفته از فضای ملی؛ مثلاً هنجارهای عمومی که حاصل یک قانون اساسی یا توافق صلح باشند.

- مزایا: مشروعیت داخلی می‌دهد و شناسایی آن آسان و کم هزینه است.
- معایب: تنها وقتی مفید است که واحد محلی و شهروندان‌اش آن را پذیرفته و تصویب کنند.

(۴) معیارهای بین‌المللی زمام‌داری خوب، مثلاً اصول زمام‌داری خوب سازمان ملل.

- مزایا: از اقبال و پذیرش عمومی و گسترده برخوردار است و مبتنی بر روش‌های

خوب جهانی است.

- معایب: واحد محلی و شهروندان اش باید این معیارهای (بیرونی) را تصویب کنند.

زمان‌بندی ارزیابی

ماهیت معطوف به اصلاح یک ارزیابی اقتضا می‌کند که درباره زمان‌بندی فعالیت‌های ارزیابی با توجه به تحولات سیاسی که ارتباط نزدیکی با آن دارند فکر شود و اراده بهبود دموکراسی محلی در میان صاحبان قدرت محلی (و گاهی اوقات ملی) نیز در نظر گرفته شود.

زمان‌بندی از این رو مهم است که روندهایی مثل انتخابات یا اصلاح سیاسی می‌تواند بر روند ارزیابی اثر بگذارد یا ارزیابی بر آن‌ها اثر بگذارد. مثلاً زمان انتخابات نزدیک می‌شود و سیاست‌مداران محلی در میانه مبارزات داغ انتخاباتی هستند، شاید بهتر باشد که صبر شود تا ارزیابی دموکراسی محلی پس از انتخابات انجام شود که وضعیت به آرامش گراییده باشد و کنار هم آوردن فعالان و بازیگران مختلف آسان‌تر می‌شود. به همین ترتیب، در مورد گذارهای سیاسی مثل موقع برنامه‌ریزی اصلاحات قانون اساسی یا مرکزیت‌زدایی، خوب است ارزیابی دموکراسی محلی طوری طراحی شود که یافته‌ها بتوانند سهمی در بحث‌های عمومی و سیاسی داشته باشند و بر سیاست‌گذاری‌های اصلاحات اثر بگذارند.

درگیر کردن اصلاح‌طلبان از طریق ایجاد همکاری

هر چند افرادی که ارزیابی دموکراسی محلی را انجام می‌دهند ممکن است خودشان قدرت اعمال تغییر را نداشته باشند، مثلاً در مواقعی که با سیاست‌گذاری‌ها یا قوانین ملی طرف هستند، می‌توانند در آگاهی بخشیدن به روندهای حمایت‌گری سهم داشته باشند یا با کسانی درگیر شوند که قدرت اعمال تغییرات دموکراتیک و توسعه را دارند. در نتیجه، درگیر کردن اصلاح‌طلبان از همان آغاز و ایجاد همکاری گسترده میان سازمان‌های مرتبط محلی و گروه‌های شهروندی قدم‌های اولیه اما بسیار مهمی هستند. هر چه نهادهای دولتی، احزاب سیاسی، سازمان‌های جامعه مدنی، رسانه‌های محلی، سازمان‌های باهمستانی، سازمان‌های حقوق‌مدار و جنسیت‌مدار بیش‌تر باشند، شرکای

توسعه و بخش‌های کلیدی خصوصی از همان ابتدای ارزیابی وارد جریان می‌شوند و می‌تواند حس مالکیت و گشودگی محلی بیش‌تری نسبت به تغییر را انتظار داشت. در نتیجه برای در نظر داشتن درگیر کردن افراد باید اهداف عمومی اصلاح و مسأله را در نظر داشته باشیم. چه کسانی می‌توانند در دستیابی به این اهداف کمک کنند؟

آگاهی بخشیدن به انواع بازیگران، مشورت به آن‌ها و درگیر کردن‌شان در برنامه‌های ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی و ایجاد همکاری در مراحل اولیه می‌تواند مزایایی عملی نیز داشته باشد. مثلاً ممکن است شناسایی و تلفیق منابع و ظرفیت‌ها، دسترسی به انواع منابع داده‌ها و درگیر کردن متخصصان و فعالان زمینه‌های تخصصی را آسان‌تر کند. یکی از راه‌های درگیر کردن عملی شرکا این است که آن‌ها را دعوت کنیم تا بخشی از تیم مشورتی ارزیابی باشند (بنگرید به بخش ۳.۲).

ایجاد منابع لازم

این روند آماده‌سازی باید همراه شود با ایجاد سطح منابع مالی، انسانی و زمانی لازم و بالقوه در دسترس. دانستن میزان منابع موجود برای گرفتن تصمیم‌های آگاهانه درباره دامنه و عمق ارزیابی و برای اقدامات برنامه‌ریزی جمع‌آوری کمک مالی مهم است.

۳.۱. جعبه

جمع‌آوری کمک مالی

سرمایه مالی را می‌توان از منابع مختلف تأمین کرد از جمله از طریق حمایت انجمن‌های دولت محلی، کمک‌هزینه‌های پژوهشی، برنامه‌های دولت ملی یا بودجه‌های توسعه‌ای از سایر سازمان‌های ملی یا بین‌المللی. از خود کردن محلی ارزیابی واقعاً فقط وقتی رخ می‌دهد که منابع در داخل کشور تولید شده باشند. اما بسته به بستر کار، این ممکن است همیشه ممکن یا میسر نباشد. تصمیم‌گیری درباره منابع مالی باید همواره همراه باشد با تأمل درباره این که آیا این منابع ملی اجازه این نوع رهیافت به ارزیابی را که این راهنما پیشنهاد می‌کند می‌دهند یا نه.

۳.۲. سازمان‌دهی ارزیابی

وقتی که تصمیم به پیش بردن ارزیابی گرفته شد، مرحله بعدی راه‌اندازی یک ساختار

سازمانی است که بتواند روند ارزیابی را پیش‌بینی و تسهیل کند. چنین ساختاری باید بتواند توازن لازم را میان پژوهش و ابعاد گفت‌وگوی فراگیر ارزیابی فراهم کند و استمرار دهد. سازمان‌دهی ارزیابی شامل یک ساختار مدیریت و هماهنگی است که دست کم باید شامل موارد زیر باشد: الف) یک تیم ارزیابی مرکزی؛ ب) یک تیم مشورتی. کارکرد ساختار مدیریت یا هماهنگی این است که اجرا و مدیریت روز به روز پروژه ارزیابی را تضمین کند. این ساختار در مواردی که پروژه ارزیابی حاصل همکاری بین دو یا چند سازمان باشد مهم‌تر نیز می‌شود. وظایف کاری، نقش‌ها و مسئولیت‌ها، تعهدها و مسیرهای گزارش‌دهی برای هر تیم، از جمله برای اعضای‌شان، باید به روشنی تعریف شده و از همان ابتدا بر سرشان توافق وجود داشته باشد.

تیم‌های ارزیابی و مشورتی باید اعضای زن و مرد مساوی داشته باشند که ترکیب لازمی از مهارت‌های حرفه‌ای و تجربه ثابت شده را پوشش دهند.

شکل ۳.۲. لایه‌های درگیری شهروندی

تیم ارزیابی مرکزی: پیش‌راندگان ارزیابی دموکراسی محلی یکی از مسئولیت‌های اصلی و اولیه تیم ارزیابی مرکزی مدیریت تمام ارزیابی، به عهده

گرفتن پژوهش و درگیر کردن جمعیت محلی از طریق گفت‌وگو و مشورت در مراحل مختلف روند ارزیابی است. ماهیت تیم ارزیابی مرکزی بسته به موقعیت فرق می‌کند ولی هنگام ایجاد تیم ارزیابی بعضی موارد را باید در نظر داشت:

■ اندازه و ترکیب تیم

تیم معمولاً متشکل است از حدود پنج تا هفت شهروندی که تمام وقت درگیر کار باشند. این تیم باید یک مدیر پروژه یا رهبر تیم داشته باشد که مسئول نظارت بر پروژه از منظر مدیریتی باشد و شامل محققان و متخصصان موضوعی است. مهم است که تیم ارزیابی آن‌قدر بزرگ نباشد که نتوان آن را مدیریت کرد. در صورتی که نیاز به ظرفیت بیش‌تری باشد، مثلاً برای گردآوری داده‌ها یا تسهیل گفت‌وگوها، می‌توان در کوتاه مدت دستیاران پژوهشی یا تسهیل‌گرانی را به کار گرفت. اعضای تیم باید به طور مساوی از میان زنان و مردان باشند.

■ تیم چندرشته‌ای و دارای ذی‌نفعان متعدد

مهم است که روند ارزیابی از رشته‌ها، مهارت‌ها، دانش و تجربیات مختلف و متنوعی بهره‌مند شود. دانش، پیشینه حرفه‌ای و تجربه تیم مرکزی ارزیابی به طور ایده‌آل تا حدی با زمینه‌هایی که در ارزیابی بررسی می‌شوند باید هم‌پوشانی داشته باشد (مثلاً حاکمیت قانون؛ حقوق اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی؛ مرکزیت‌زدایی یا انتخابات). همچنین مهم است که آن عده از اعضای تیم را که می‌توانند با دانش و مهارت در زمینه‌های جنسیت و تنوع باعث غنای ارزیابی شوند بیش‌تر درگیر کنند. بسته به موقعیت، سایر انواع دانش‌ها نیز ممکن است لازم باشد مثلاً در خصوص مسائل مربوط به درگیری و امنیت یا نظام‌های کشورداری مرسوم. در مواردی که گنجاندن همه رشته‌های مطلوب و ایجاد یک ترکیب تیمی «ایده‌آل» ولی همچنان قابل مدیریت میسر نباشد، توصیه می‌شود که از ظرفیت‌های تیم مشورتی استفاده شود.

■ مهارت‌های تحقیق

هر تیم ارزیابی باید شامل اعضای باشد که تجربه پژوهش فراوان داشته باشد از جمله در زمینه تحلیل آماری. نقش این اعضا این است که بر طراحی و اجرای پژوهش نظارت داشته باشند و کیفیت گزارش ارزیابی و یافته‌ها را از منظر

پژوهشی تضمین کنند. سهم آن‌ها برای ضمانت معیارهای پژوهشی، اطمینان از کیفیت هر بخش از ارزیابی و اعتبار و باورپذیری کلی روند ارزیابی، تحلیل داده‌ها و گزارش نهایی بسیار مهم است.

■ تجربه تسهیل گفت‌وگو

هر تیم ارزیابی باید شامل فردی باشد یا فردی را درگیر کار کند که دانش درست و مناسبی درباره روندهای تسهیل گفت‌وگو داشته باشد. نقش این اعضا این است که درباره کیفیت جنبه‌های گفت‌وگوی شهروندی ارزیابی مشورت بدهد یا از آن اطمینان حاصل کند تا مطمئن شویم که ارزیابی فراگیر است و در خدمت هدف درگیر کردن گروه‌های مختلف مردم، از زن گرفته تا مرد، در درون هر واحد محلی باشد. گفت‌وگوی شهروندی مؤلفه مهمی از ارزیابی است و باید در نقاط راهبردی درون روند ارزیابی استفاده شود از جمله برای گردآوری داده‌ها و سنجش اعتبار.

■ تقسیم کار و تعهد تیمی

جنبه دیگری که باید در نظر گرفته شود این است که کار را چطور میان اعضای تیم مرکزی ارزیابی تقسیم کرد و تصمیم گرفته شود که چه کسی رهبر تیم خواهد بود و نقش‌های‌شان و مسئولیت‌های‌شان چه خواهد بود. مهم است که در نظر گرفته شود که اعضای تیم مرکزی ارزیابی چه مقدار وقت می‌توانند در طی کل دوره ارزیابی وقف این کار کنند - و در دسترس بودن اعضای مختلف تیم و تعهدشان برای شرکت در همه مراحل ارزیابی تأیید شود. یک راه سبک‌تر کردن کار این است که مسئولیت‌های رهبری تقسیم شود یا با معاونانی کار شود تا ریسک وابستگی کم شود و در صورتی که رهبر تیم نتواند به کارش ادامه دهد یا آن نقش را در هر نقطه‌ای به هر دلیلی در جریان ارزیابی نتواند متقبل شود، تأثیرات منفی بر روند ارزیابی به حداقل برسد. در صورتی که بعضی کارها به منابع بیرونی واگذار شود، این کار باید با توجه به این نکته انجام شود که این کارها بخشی از این روند هستند مثلاً در صورتی که یک متخصص مسائل جنسیتی به کار گرفته شده باشد، این شخص باید در مراحل مختلف درگیری روند ارزیابی باشد.

تیم مشورتی: عینیت همکاری برای اصلاح

به جز تیم مرکزی یا هسته تیم ارزیابی، تشکیل یک تیم مشورتی چند رشته‌ای و دارای ذی‌نفعان متعدد نیز مهم است. تیم مشورتی را می‌توان به عنوان نماینده باهمستان و گروهی برای تمرین کردن برای محتوای فنی و ابعاد و پیامدهای اجتماعی-سیاسی ارزیابی دید. نقش تیم مشورتی راهنمایی و هدایت ارزیابی است تا در مراحل مختلف پیش‌نویس گزارش‌ها را بررسی کند و نظرات خود را به تیم مرکزی یا هسته تیم ارزیابی ارائه کند.

■ اندازه و ترکیب تیم

تیم مشورتی باید مشکل از حدود ده تا پانزده نفر باشد که متعلق به طیف گسترده‌ای از جامعه محلی باشند و نماینده سازمان‌ها، نهادها و موکلان مختلفی که در این ارزیابی سهم یا علاقه‌ای دارند. این افراد باید شامل سازمان‌ها و افراد دارای قدرت برای ارائه توصیه‌هایی باشند که احتمالاً شنیده می‌شوند، و متخصصانی با مهارت‌های پژوهشی، کسانی که انتظار می‌رود موضع انتقادی داشته باشند، افراد مایل به اصلاح‌گری، و همچنین نمایندگان از گروه‌های در حاشیه و اقلیت باشند. هنگام تشکیل تیم مشورتی، باید توازنی میان کسانی برقرار باشد که هدایت فنی ارزیابی را ارائه می‌کنند و کسانی که بالقوه یاری‌گر ترویج یافته‌های گزارش ارزیابی هستند و کمک به مرتبط کردن ارزیابی با اصلاحات می‌کنند. اجرای یک نگاه‌ذی‌نفعان و مخاطبان می‌تواند در این زمینه مفید باشد. تیم مشورتی باید همچنین شامل زنان و مردان مساوی با ترکیب درستی از مهارت‌ها و دانش باشد. اعضا باید متعهد به مشارکت معناداری در طی کل مراحل روند ارزیابی باشند.

■ چند رشته‌ای بودن و داشتن ذی‌نفعان متعدد

تیم مشورتی نه تنها اعتبار تحلیل داده‌ها و گزارش ارزیابی را بررسی می‌کند بلکه برای پیش بردن پیگیری گزارش نیز مهم است. در نتیجه، تیم مشورتی باید شامل فعالان و عواملی باشد که کاربران بالقوه یافته‌های ارزیابی نیز باشند مثل رسانه‌ها، گروه‌های سیاسی، سازمان‌های جامعه مدنی، سازمان‌های غیر دولتی و نهادهای دولتی مرتبط و دانشگاهیان. در نتیجه، بسیار مهم است که نقشه‌ای از گروه‌های هدف بالقوه و کاربران نهایی گزارش داشته باشیم و تیم مشورتی را بر اساس تحلیلی درباره ذی‌نفعان تشکیل دهیم. درگیر کردن افرادی از رشته‌ها و

بخش‌های مختلف سطوح و مناطق (جغرافیایی) متفاوت واحد محلی بهترین راه است برای اطمینان حاصل کردن از این‌که گزارش‌نهایی تعلق گسترده به مردم داشته باشد و دارای مشروعیت باشد و بتواند سهم مؤثری در اصلاح ایفا کند.

۳.۲. جمعیه

روش خوب: درگیر کردن اعضای شورا

برای اطمینان حاصل کردن از این‌که شوراها روند ارزیابی و پیامدهای ارزیابی را از آن خود کنند، تیم ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی در تانزانیا (که کارش را در سال ۲۰۱۳ انجام داده است) در همان آغاز روند توافق کردند که شوراهای محلی که در ارزیابی شرکت می‌کنند، صاحب‌منصبانی متعهد را منصوب کنند تا نقاط کانونی ارزیابی وضعیت دموکراسی باشند و به عنوان اعضای تیم مشورتی عمل کنند. به این ترتیب، آن‌ها توافق کردند که در برنامه‌ریزی و اجرای ارزیابی شرکت داشته باشند. این نقاط کانونی شورا متصدی هماهنگی بحث‌های شورا و مشورت‌ها و تمهید بررسی اعتبار یافته‌ها و توصیه‌های ارزیابی بودند.

■ درگیری مستمر و یکدست

گروه مشورتی لازم نیست که مستقیماً در فعالیت‌های پژوهشی شرکت داشته باشد ولی مهم است که به نحو سازواری از همان آغاز در این روند درگیر باشند تا اطمینان حاصل شود که ارزیابی تعلق گسترده‌ای به مردم دارد و از کیفیت و کاربرد آن اطمینان حاصل شود. این یعنی که جلسات مرتبی برای به اشتراک گذاشتن اطلاعات و مشورت با کل تیم مرکزی و هسته‌ای ارزیابی ضروری است تا تیم مشورتی درباره ارزیابی، آخرین اطلاعات به‌روز شده را داشته باشد و بتواند توصیه‌هایش را ارائه کند. تیم مشورتی در فعالیت‌های بحث و گفت‌وگو نیز اهمیت دارد مثلاً در ارائه پشتیبانی فنی و مرئی.

۳.۳. طراحی ارزیابی و برنامه کار

طراحی ارزیابی مرحله‌ای است که در آن تیم ارزیابی آغاز به درگیر شدن در بحث مفصل درباره چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی می‌شوند تا چگونگی عملیاتی کردن

آن را در نظر بگیرند. این امر معمولاً در بستر یک سلسله از جلسات بین اعضای تیم‌های مرکزی ارزیابی و تیم‌های مشورتی رخ می‌دهد. سرمایه‌گذاری از وقت، انرژی و منابع در طراحی ارزیابی یکی از مؤلفه‌های بسیار حیاتی برای موفقیت آن است.

۳.۳. جعبه

نشان‌گرهای طراحی ارزیابی

بحث‌های مربوط به طراحی ارزیابی شامل مولفه‌های زیر می‌شود ولی محدود و منحصر به همین‌ها نیست:

- بررسی متدولوژی تحقیق، روش‌های گردآوری داده‌ها و منابع داده‌ها شامل تعیین گروه‌های مختلف شرکت‌کننده در پژوهش و پاسخ‌دهندگان به آن.
- ایجاد فهم مشترکی از مفاهیمی که قرار است استفاده شوند و معانی آن‌ها در بسترهای خاص (در بعضی از موارد فهم‌های مختلف را باید به رسمیت شناخت)
- مناسب‌سازی و تطبیق پرسش‌نامه که شامل مرور و در بستر مناسب قرار دادن پرسش‌های ارزیابی است و اطمینان حاصل کردن از این که همه پرسش‌های بازنگری شده همچنان به مسائل جنسیتی، تنوع و درگیری حساس باشند.
- ترجمه پرسش‌نامه و سایر اسناد و مدارک مرتبط به زبان(های) محلی
- تهیه نقشه‌ای از ذی‌نفعان کلیدی که باید در مراحل مختلف ارزیابی درگیر کار شوند، از جمله کاربران و مخاطبان هدفی که می‌توانند بالقوه یافته‌های ارزیابی وضعیت دموکراسی را تصویب، تأیید و پیگیری کنند.
- توافق بر سر رهیافت، دامنه و شدت درگیری شهروندان و گفت‌وگوی با آن‌ها
- طراحی روند گفت‌وگو به شکلی که مشخص کند چطور و در چه مرحله‌ای در تحقیق سهم خواهد داشت و همچنین چطور مقوم درگیری شهروندان می‌شود.
- تصمیم‌گیری درباره روش‌های گفت‌وگو و تمهیدات تسهیل آن
- تصمیم‌گیری درباره قالب(ها) و زبان(های) گزارش ارزیابی و راهبرد توزیع بر مبنای کاربران و مخاطبان هدف شناسایی شده.
- توافق بر سر ارائه عمومی و بیرونی و راهبردی تبلیغاتی. به طور کلی، این مورد شامل بررسی اعتبار کارگاه‌های آموزشی در مرحله گزارش پیش‌نویس، راه‌اندازی گزارش نهایی و سایر فعالیت‌های توزیع و حمایت‌گری است.

- تهیه طرح کلی اجرای مقدماتی و راهبرد حمایت‌گری (مثلاً شناسایی، آگاهی‌رسانی و درگیر کردن شرکای راهبردی؛ ایجاد تعهد برای استفاده از پیامدهای ارزیابی برای تقویت چارچوب‌های محلی مقرراتی و سیاست‌گذاری و روش‌های دموکراتیک)
- بررسی این که چطور و تا چه حدی شاخص‌های محلی می‌توانند توسعه پیدا کنند و آیا اجرای ارزیابی دموکراسی محلی می‌تواند یک روش مرتب شود یا نه.

طراحی ارزیابی مرحله‌ای است بسیار مهم برای اطمینان حاصل کردن از این که اعضای تیم ارزیابی فهم مشترکی از کار پیش روی‌شان دارند و این که این کار را چطور باید انجام دهند. طراحی ارزیابی باید در آغاز روند ارزیابی انجام شود ولی در عمل، تیم‌ها به طور مستمر روی جنبه‌هایی از طراحی کار می‌کنند و مرتب در کل جریان ارزیابی با هم جلسه‌هایی دارند.

جعبه ۳.۴

گفت‌وگوی شهروندی: سنجش گزینه‌ها و ابزارها

این که گفت‌وگوی شهروندی چطور و تا چه حدی می‌تواند بخشی از روند ارزیابی باشد تا حد بسیار زیادی بستگی به بستر و دامنه کلی ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی دارد. مثلاً در یک باهمستان روستایی گفت‌وگو و مشورت فراگیر شهروندی در مقایسه با یک شهرستان بزرگ یا یک شهر به نحو متفاوتی سازمان‌دهی می‌شود و جلسات گفت‌وگو با یک گروه هشت تا دوازده نفره سازمان‌دهی متفاوتی با گفت‌وگوی گروهی متشکل از صد تا دویست نفر دارد. به همین طریق، گفت‌وگو برای گردآوری داده‌ها سازمان‌دهی متفاوتی با گفت‌وگو برای بررسی اعتبار یا توزیع ارزیابی یا گفت‌وگو به منظور پیش بردن کار مشارکتی و همکاری دارد. در نتیجه، تیم‌های ارزیابی باید از گزینه‌های مختلف برای سازمان‌دهی جلسات گفت‌وگو در مرحله طراحی روند ارزیابی آگاه باشند و آن‌ها را بسنجند. کتاب راهنمای گفت‌وگوی دموکراتیک^۱ (۲۰۰۷) [۴۶] منبعی است مفید در این زمینه و طیف گسترده‌ای از روندها و ابزارهای بررسی را برای گفت‌وگو و بحث برای پشتیبانی کار تطبیق ارائه می‌کند.

تطبیق دادن پرسش نامه با موقعیت

ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی به صورت چارچوب متدولوژیک گسترده‌ای برای اجرای یک تحلیل کیفیت از دموکراسی محلی بر پا شده است. در نتیجه، موضوعات و پرسش‌های راهنمایی که در فصل چهارم ارائه شده‌اند به مثابه نقطه آغازی برای ارزیابی زندگی دموکراتیک در نظر گرفته شده‌اند و مستلزم تیم‌های ارزیابی برای تعمیم و تطبیق پرسش‌ها با بسترهای محلی‌شان در موارد لازم هستند بدون این که هدف، اصول و ارزش‌های زیربنایی چارچوب ارزیابی دموکراسی محلی را از نظر دور بدارند.

هنگام تطبیق پرسش‌ها با موقعیت توصیه می‌شود که نکات زیر مد نظر قرار بگیرند:

- تطبیق زبان با بستر محلی و استفاده از مفاهیمی که در محل فهمیده می‌شوند.
- تطبیق دستور زبان و خود زبان به نحوی که پرسش‌ها همچنان نسبت به مسائل جنسیتی حساس باقی بمانند.
- بررسی این که آیا گروه‌های مختلف جامعه اصطلاحات را قابل قبول می‌دانند و آن‌ها را می‌فهمند یا نه.
- اطمینان حاصل کردن از این که زبان و اصطلاحات بی طرف باشند و حساسیت‌های محلی را در نظر بگیرند.
- اطمینان حاصل کردن از این که پرسش‌های ارزیابی همچنان اصول و ارزش‌های ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی را منعکس کنند.

پرسش‌های مصاحبه با پرسش‌های ارزیابی یکی نیستند چون اغلب باید خاص تر باشند و با دانش و آگاهی قبلی مصاحبه‌شوندگان از بعضی اصطلاحات و اصول خاص دموکراتیک تطبیق پیدا کنند. همه پرسش‌ها و بحث‌ها باید به شیوه‌ای ساده و روشن صورت‌بندی شوند و همیشه تیمی وجود داشته باشد که آماده و گشوده به روی توضیح دادن موارد مبهم و شک‌برانگیز یا پرسش‌هایی باشند که هنگام اجرای مصاحبه و تحقیق برای ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی بروز می‌کنند.

مقرر کردن یک طرح کار، بودجه و مدت زمان کار

مانند هر پروژه دیگری، یک بودجه و طرح یا برنامه کار خوش‌ساخت و واقع‌گرایانه عوامل تعیین‌کننده موفقیت ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی هستند. یک طرح کار

سنجیده شده دقیق برای پرهیز از نادیده گرفتن زمان و منابع لازم برای مراحل حیاتی پیش، در طول و پس از ارزیابی ضروری است تا وقایع سیاسی/اجتماعی مانند انتخابات محلی را پیش‌بینی کنند و از واقع شدن در موقعیت‌های غیرمنتظره‌ای که ممکن است کل پروژه را به مخاطره بیندازد اجتناب شود. برای پرهیز از این، تیم مرکزی ارزیابی باید یک طرح مبسوط کار برای همه مراحل ارزیابی تهیه کند شامل فعالیت‌هایی که برای هر مرحله از ارزیابی در نظر گرفته شده است، یک تخمین بودجه و چارچوب زمانی متناظر با آن. طرح کار باید با اعتنای کافی به فعالیت‌های پیگیری مانند توزیع، حمایت‌گری و گفت‌وگوهای پس از ارزیابی با ذی‌نفعان مرتبط تهیه شود. وقتی که نخستین طرح کار تهیه شد، تیم مرکزی ارزیابی آن را با تیم مشورتی برای توصیه‌ها و نظرخواهی از آن‌ها در میان می‌گذارند.

شکل ۳.۳. موارد ضروری طرح کار: هدف، فعالیت‌ها، جدول زمانی و بودجه

نام پروژه: وضعیت ارزیابی دموکراسی محلی در واحد محلی الف
 هدف ارزیابی: توضیح می‌دهد که ارزیابی به چه منظوری، توسط چه کسانی، چه وقتی، چرا و از طریق چه روند سیاسی‌ای استفاده خواهد شد

مرحله	گام‌ها و فعالیت‌ها	مهلت	کل هزینه*
۱. آماده‌سازی، زمان‌بندی و ایجاد همکاری	مروری پای میز کار برای اطمینان از نیاز، ارزش افزوده، هدف و معیارهای وضعیت دموکراسی محلی	پیش از آغاز	* بسته به هزینه‌ها و بستر محلی
	تأمین منابع مالی، انسانی و زمانی و گردآوری کمک		
	جلسات با ذی‌نفعان و شرکای بالقوه محلی		
	سایر فعالیت‌ها...		

مرحله	گام‌ها و فعالیت‌ها	مهلت	کل هزینه*
۲. سازمان‌دهی ارزیابی	ایجاد ساختار مدیریت و هماهنگی	پیش از آغاز	
	جلسات مقدماتی با تیم‌های مرکزی و مشورتی		
	سایر فعالیت‌ها...		
۳. طراحی ارزیابی، طرح کار و راه‌اندازی	مفهوم‌سازی و توافق بر سر طراحی ارزیابی		
	مناسب‌سازی پرسش‌نامه بر حسب موقعیت		
	تعریف طرح کار، بودجه و مدت زمان کار		
	مشورت‌ها/گفت‌وگو با گروه‌ها و نهادهای مرتبط		
	سایر فعالیت‌ها...		
	راه‌اندازی عمومی: آغاز رسمی ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی	ماه اول:	
۴. گردآوری و تحلیل داده‌ها	گردآوری داده‌ها از طریق روش‌های متعدد (مشخص کنید چه روش‌هایی)	ماه یک تا سه:	
	جلسات با تیم‌های مرکزی و مشورتی	ماه یک تا پنج:	
	مشورت‌ها/گفت‌وگو با گروه‌ها و نهادهای مرتبط محلی	ماه دو تا پنج:	
	تحلیل داده‌ها، تفسیر و تهیه روایت	ماه چهار تا پنج:	
	سایر فعالیت‌ها...		

مرحله	گام‌ها و فعالیت‌ها	مهلت	کل هزینه*
۵. گزارش‌نویسی و توصیه‌ها	نوشتن پیش‌نویس گزارش (ها)	ماه پنجم تا ششم:	
	جلسات با تیم‌های مرکزی و مشورتی	ماه ششم:	
	توافق بر سر توصیه‌های کوتاه مدت، میان‌مدت و درازمدت	ماه ششم:	
	مشورت‌ها/گفت‌وگوها با گروه‌ها و نهادهای مرتبط	ماه ششم:	
	سایر فعالیت‌ها...		
۶. بررسی اعتبار کارگاه‌های آموزشی و گفت‌وگو	بررسی اعتبار یافته‌ها و گفت‌وگو در کارگاه‌های آموزشی در سطح محلی	ماه هفتم:	
	بررسی اعتبار یافته‌ها و گفت‌وگو در کارگاه‌های (های) آموزشی سطح محلی (و/یا سطوح پایین‌تر)	ماه هفتم:	
	گنجانیدن و لحاظ کردن نظرهای بررسی اعتبارها و نهایی کردن گزارش (ها)	ماه هشتم:	
	سایر فعالیت‌ها...		
۷. انتشار، توزیع و حمایت‌گری برای اصلاحات	تهیه انتشارات و مطالب اطلاع‌رسانی کاربرپسند	ماه نهم تا دوازدهم:	
	رونمایی و راه‌اندازی (های) گزارش ارزیابی	ماه دهم:	
	توزیع و بحث‌های هدف‌دار یافته‌ها و توصیه‌ها	ماه نهم تا دوازدهم:	
	اجرای حمایت‌گری/عمل برای راهبرد اصلاح	ماه نهم تا دوازدهم و پس از ارزیابی	
	سایر فعالیت‌ها...		

مرحله	گام‌ها و فعالیت‌ها	مهلت	کل هزینه*
۸. ارزیابی، تهیه شاخص‌های محلی و گام‌های بعدی	سنجش روند ارزیابی و پیامد آن	ماه دوازدهم و پس از ارزیابی	
	شناسایی شاخص‌های محلی		
	بررسی/طراحی وضعیت دموکراسی محلی بعدی و نهادسازی احتمالی		
	سایر فعالیت‌های پیگیری...		

در خصوص مدت روند، تجربه‌ای که «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) از طریق ارزیابی‌های وضعیت دموکراسی محلی کسب کرده است می‌گوید که یک تیم تمام وقت مرکزی ارزیابی متشکل از حدود پنج نفر، با پشتیبانی دستیاران پژوهشی، برای انجام ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی به طور میانگین نیازمند دوازده ماه زمان است. در صورتی که زمان کم‌تری موجود باشد، کیفیت ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی احتمالی آسیب می‌بیند و مؤلفه‌های حیاتی آن از دست می‌رود. معنای این سخن این نیست که چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی را نمی‌توان برای الهام بخشیدن به محتوای ارزیابی‌های سریع، مثلاً پیمایش سریع یا نظرسنجی‌های آنلاین شهروندی، استفاده کرد. مدت زمان دقیق همواره وابسته به متغیرهایی است از قبیل ظرفیت انسانی، منابع مالی، دامنه جغرافیایی و حقیقی.

هزینه‌ها و بودجه‌ها بسته به روند ارزیابی می‌توانند تفاوت‌های مهمی داشته باشند در نتیجه، هر وقت بودجه‌بندی دقیق لازم باشد، توصیه می‌شود که به تجربه‌های قابل مقایسه در سطح محلی مراجعه شود تا درک کاملی از نیازها حاصل شود و هزینه‌های پنهان شناسایی شوند. همسویی واقع‌گرایانه‌ای با منابع انسانی و مالی موجود نیز هنگام انتخاب روش‌ها برای تحقیق درباره منابع اولیه و ثانویه مهم است. ارقام مهم هزینه‌ها ممکن است شامل وقت افراد، قیدهای گردآوری داده‌ها - از قبیل سفرهای میدانی یا نظرسنجی‌های کلان - بررسی اعتبار کارگاه‌های آموزشی و هزینه‌های انتشارات و توزیع باشد. در نتیجه، بررسی دقیق این موارد و سایر هزینه‌ها مفید است.

مسئله مهم برای بسیاری از تیم‌های ارزیابی این است که چطور هزینه‌ها را پایین نگه دارند. کار کردن در کنار سازمان‌ها و فعالان مختلف فرصت‌هایی را برای کنار هم نهادن

منابع و اعانه‌هایی یک‌جا را فراهم می‌کند. وقتی مثلاً شوراها بخشی از ارزیابی باشند می‌توانند سالن‌های شهرداری را به عنوان مکان جلسات یا کارگاه‌های آموزشی در اختیار قرار دهند. از حیث به کار گرفتن افراد، دانشگاه‌ها می‌توانند از دانشجویان بخواهند که به عنوان دستیار تحقیق (داوطلب) به محققان مجرب یاری برسانند و دانشگاهیان محلی، دولت‌ها یا سازمان‌های جامعه مدنی محلی می‌توانند خدمات بعضی از کارکنان‌شان را در طی ارزیابی در اختیار بگذارند. تغییر مکان کارگاه‌های آموزشی و جلسات از هتل‌ها به مکان‌های ارزان‌تری مانند مراکز آموزشی محلی، نیز می‌تواند باعث صرفه‌جویی شود. به طور کلی، توصیه می‌شود که همیشه قیمت‌ها را مقایسه کنید تا بهترین استفاده را در قبال پولی که خرج می‌شود داشته باشید.

پیش از تکمیل طراحی کار، تیم ارزیابی باید عواملی را شناسایی کند که می‌توانند بالقوه باعث افزایش هزینه‌ها، به تأخیر انداختن روند ارزیابی و طولانی‌تر کردن مدت آن شوند یا مانع از تحقق اهداف در نظر گرفته شده آن شوند. این شامل بررسی کردن تحولات مرتبط سیاسی می‌شود. شناسایی زودهنگام خطرات بالقوه به پیش‌رانندگان ارزیابی اجازه می‌دهد که راه‌حلی را پیدا کنند یا راهبردهای اجرا را تطابق دهند.

چنان‌که پیش‌تر ذکر آن رفت، اجرای یک تحلیل بستر محلی مؤلفه مهمی از هر ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی است نه تنها از جهت قرار دادن یافته‌های ارزیابی در بستر وسیع‌تر بلکه برای ایجاد یک خط مبنای برای دموکراسی محلی که این امکان را فراهم می‌کند که پیشرفت دموکراتیک پیگیری شود و مورد نظارت قرار گیرد. یکی از چالش‌های ثابت‌شده پیش روی تیم ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی برنامه‌ریزی واقع‌گرایانه است و یافتن توازن مناسب میان اجرای یک تحلیل بستر عمیق و متمرکز ماندن روی داده‌هایی که بیش‌ترین ضرورت را برای ارزیابی کیفیت دموکراسی محلی دارند. نقطه کانونی تمرکز باید روی سه رکن ارزیابی باشد و همزمان هدف تحلیل بستر این است که اطلاعات پیشنهادی مرتبط را ارائه کند.

جمعیه ۳.۵

نکاتی برای فراگیرتر کردن ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی

فهم تنوع جمعیت محلی: تحلیل و تأمل درباره این که چطور ارزیابی می‌تواند به بهترین نحو تکرار و تنوع جمعیت را مد نظر قرار دهد، و بفهمد که چطور شاخص‌های جمعیت‌شناختی یا هویتی، مثل جنسیت، شغل، طبقه اجتماعی -

اقتصادی، کاست، دین، هویت جنسی، قومیت، هویت قبیله‌ای، بومی یا محلی بر روند ارزیابی و یافته‌های آن اثر می‌گذارند.

روند فراگیر: اطمینان حاصل کنید که افراد متعلق به گروه‌های در حاشیه در کل روند ارزیابی مرئی باشند - از صورت‌بندی‌های اولیه پرسش‌ها تا صورت‌بندی نهایی پیشنهادات - از طریق مشورت‌های هدف‌مند.

ترکیب تیمی متنوع: تیم‌های مرکزی و مشورتی باید توازن جنسیتی داشته باشند. تا جای ممکن، تیم مشورتی باید متنوع باشد و شامل اعضای از جمعیت‌های در حاشیه و از سطح مقاطع مختلف جامعه از جمله از میان افراد معلول، جوانان، سالخورده‌گان، نمایندگان گروه‌های دینی و قومی، کاستی، قبیله‌ای، بومی و/یا محلی مختلف.

تنوع روش‌ها: تیم‌های ارزیابی باید از انواع روش‌ها برای گردآوری داده‌ها استفاده کنند و اطمینان حاصل کنند که کل تجربه مردم را پوشش دهند. مثلاً مصاحبه‌های رو در رو یا بحث‌های گروه‌های متمرکز ممکن است برای گردآوری افکار و تجربه‌های افرادی سواد و/یا کنار گذاشته شده در سرشماری‌ها و پایگاه داده‌های رسمی (مثلاً افراد آواره داخلی، مهاجران یا شهروندان بدون مدرک) لازم باشد. این امر همچنین مستلزم توازن میان روش‌های کمی و کیفی گردآوری داده‌هاست.

از زبان محلی استفاده کنید و ترجمه کنید: افرادی که به زبان‌ها و گویش‌های محلی مسلط هستند باید در تیم ارزیابی باشند و مطالب باید به این زبان‌ها و گویش‌های محلی ترجمه و توزیع شوند. این یعنی باید منابع مالی کافی برای این مقاصد بودجه‌بندی و کنار گذاشته شود.

رسیدگی به نیازهای خاص: بعضی از گروه‌ها ممکن است نیازهای ویژه‌ای داشته باشند. مثلاً برای مشمول کردن افراد معلول، تیم ارزیابی باید مکان‌های جلسات سازگار با صندلی چرخ‌دار تدارک ببیند و از مترجمان زبان اشاره استفاده کند.

رعایت حریم خصوصی و مسائل محرمانه: درگیر شدن به انواع پاسخ‌دهندگان از جمله مصاحبه با گروه‌هایی مثل مهاجران بدون مدرک یا غیر قانونی، باید

بر حسب معیارهای موجود تضمین حق حریم خصوصی آن‌ها انجام شود. این مسئولیت تیم‌های ارزیابی است که به ناشناس باقی ماندن آن‌ها در برابر طرف‌های بیرونی احترام بگذارد و از آن اطمینان حاصل کند.

جداسازی داده‌های مرتبط: اطلاعات جداسازی داده‌ها بر مبنای جنسیت در هر بستری امری است واجب. اما جداسازی داده‌ها بر اساس سایر شاخص‌های جمعیتی یا هویتی به منظور تحقیق و شاید سیاست‌گذاری مسأله و انتخابی است. گروه‌های ارزیابی باید به خوبی از مزایا و خطرات آتی برای اخذ تصمیم درست آگاه باشند (همچنین بنگرید به تبصره جعبه ۲.۷).

راه‌اندازی عمومی

راه‌اندازی عمومی روند ارزیابی در مرحله طراحی به منظور افزایش آگاهی درباره ارزیابی تشویق و توصیه می‌شود. راه‌اندازی یا رونمایی اغلب یک مراسم عمومی است که اعضای تیم ارزیابی و ذی‌نفعان کلیدی در آن حضور دارند و بیانیه‌های مطبوعاتی هم در خلال آن صادر می‌شود. هدف از این راه‌اندازی یا رونمایی رسمی این است که آگاهی شهروندان درباره ارزیابی تعمیق شود و حول آن ائتلاف ایجاد شود.

۳.۴. گردآوری و تحلیل داده‌ها

این بخش به روند هسته‌ای و مرکزی ارزیابی دموکراسی می‌پردازد و ملاحظات پایه را درباره گردآوری و تحلیل داده‌ها ارائه می‌کند. [۴۸]

تصمیم‌گیری درباره فنون گردآوری داده‌ها

ارزیابی‌های دموکراسی محلی به طور آرمانی از روش‌های کمی و کیفی برای گردآوری و تحلیل داده‌ها استفاده می‌کنند. داده‌های کیفی درباره تجربه‌ها و دریافت‌های مردم از دموکراسی و زمینه‌هایی که نیازمند اصلاح هستند، می‌توانند از طرق مختلفی گردآوری شوند از جمله از طریق مصاحبه‌های مفصل و عمیق، مشاهده شرکت‌کننده، قصه‌گویی، گروه‌های متمرکز، کارگاه‌های آموزشی ملی تأمل و کنفرانس‌های محلی. استفاده از منابع جمعیت که تعریف آن عبارت است از به دست آوردن اطلاعات یا ورودی‌های یک کار یا پروژه خاص از طریق جلب خدمات شماری از مردم به صورت حقوق‌بگیر

یا غیر حقوق بگیر، از طریق اینترنت [۴۹]، بیش از پیش در تحقیق به مثابه ابزاری برای به دست آوردن، تبدیل و تحلیل داده‌ها استفاده می‌شود.

گردآوری و تحلیل داده‌های کمی می‌تواند کار کیفی را تکمیل کند که در آن شاخص‌های مختلف در ارکان چارچوب را می‌توان گردآوری کرد تا نقشه‌ای توصیفی از دموکراسی ارائه کنند. هدف تلفیق روش‌های کیفی و کمی این است که یک تصویر غنی و مستحکم از تجربه دموکراتیک تا حد امکان در محدوده قیود منابع هر پروژه ارزیابی‌ای ارائه شود.

از نظرسنجی‌های کمی گاهی به عنوان مکمل رهیافت کیفی استفاده می‌شود. به عنوان بخشی از ارزیابی‌های وضعیت دموکراسی محلی که در سال ۲۰۰۲ در شرق و جنوب آفریقا انجام شده بود، از شهرداران بیست و دو شهر درباره چالش‌های زمام‌داری در شهرهای شان و نحوه عمل به دموکراسی محلی در روند زمام‌داری نظرسنجی شد. ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی در منطقه خودمختار مینداناوی مسلمان شامل نظرسنجی هدف‌مند چهار هزار نفر از ساکنان بود و در مصر از پانصد شهروند نظرسنجی شد. این نظرسنجی‌ها برگرفته از بعضی از پرسش‌ها در نسخه اولیه چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی بودند. از آنجا که نظرسنجی‌ها می‌توانند بسیار هزینه‌بر باشند، ارزیاب‌ها از داده‌های نظرسنجی موجود استفاده کرده‌اند، یافته‌های اضافی به دست آورده‌اند یا نظرسنجی را در متن وقایع موجودی که ذی‌نفعان را گرد هم آورده‌اند گنجانده‌اند. [۵۰]

جعبه ۳.۶

وضعیت دموکراسی محلی در جهان عرب: درس‌هایی از مصر، اردن، مراکش و یمن

در سال ۲۰۱۰ گزارش وضعیت دموکراسی در جهان عرب [۵۱] منتشر شد و بعضی از موانع و چالش‌ها را برای تیم‌های ارزیابی که در منطقه کار می‌کردند آشکار کرد.

بعضی از تیم‌ها مشکلاتی در زمینه دستیابی به منابع داده‌ها یا مستندسازی‌شان داشتند یا از این رو که داده‌ها در دسترس نبودند یا به خاطر این که مقامات محلی ماهر و مجرب این داده‌ها را تدوین نکرده بودند. مثلاً گردآوری اطلاعات درباره فساد مالی یا اداری به خاطر عدم شفافیت یا نظام‌های اطلاع‌رسانی ضعیف دشوار بود. در نتیجه، بعضی از تیم‌ها متوسل به راه‌های غیررسمی برای گردآوری

داده‌ها و انجام تحقیق میدانی شدند و اغلب متکی بر تخمین‌هایی بودند که تیم تحقیق شهرداری محلی در اختیارشان می‌گذاشت.

سایر چالش‌ها مواردی بودند از قبیل محدودیت‌های اداری یا امنیتی، یا تأخیر در پاسخ از سوی شوراهای و مقامات محلی به مسائلی که ارزیابی مطرح کرده بود. همچنین فقدان اجماع در بعضی باهمستان‌ها بر سر اولویت‌های ضروری توسعه وجود داشت یعنی نمی‌توانستند به این سؤال پاسخ دهند که: «ما چه می‌خواهیم؟».

به رغم این موانع، ارزیابی‌ها در سراسر اجرای‌شان و در طول کنفرانس‌های ملی بعدی، طیف گسترده‌ای از ذی‌نفعان و تصمیم‌گیران رسمی و غیر رسمی را گرد هم آوردند که به کرات نیاز به استفاده از یافته‌های گزارش‌های ارزیابی را در خدمت برنامه‌های اصلاح دموکراتیک ذکر کردند.

ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی یک روش درست پژوهش را تجویز نمی‌کند و بیش‌تر ارزیاب‌ها رهیافت خودشان را برای تحقیق تهیه می‌کنند. تیم مرکزی ارزیابی مسئول اخذ تصمیم نهایی درباره روش‌های گردآوری داده‌هاست و نظر تیم مشورتی را در این زمینه مد نظر قرار می‌دهد.

اما با هر یک از فنون گردآوری داده‌ها یک هدف کلیدی این است که روند گردآوری داده‌ها تا حد ممکن مشارکتی باشد. علاوه بر این، ارزیاب‌ها باید از نیاز به روش‌های متعدد گردآوری داده‌ها، نیاز به مثلث‌سازی داده‌های گردآوری شده از طریق روش‌های متعدد و اهمیت جداسازی داده‌های حساس به جنسیت آگاه باشند. آگاهی از مقولات مختلف اجتماعی مانند سن، درآمد، دین، قومیت، هویت جنسی و غیره نیز مهم است (همچنین بنگرید به جعبه ۳.۷).

جعبه ۳.۷

اجرای بازنگری پای‌میز

بازنگری پای‌میز برای بررسی ادبیات و داده‌های موجود مفید است از جمله برای بررسی گزارش‌های حسابرسی ملی، آمار بین‌المللی/ملی، گزارش‌های بارزرسان، گزارش‌های نهادهای حقوق بشر، گزارش‌های نقد هم‌ردیفان انجمن‌های حرفه‌ای، گزارش‌های اندیشه‌کده‌ها، تحقیقات دانشگاهی مرور شده توسط هم‌ردیفان، مشاهدات پایانی نهادهای نظارت بر معاهدات، گزارش‌های

گزارش گران ویژه، سفرای نظارت بر انتخابات، طرح‌های ابتکاری خدمات نظارتی شهروندان و غیره. اما در عمل اغلب پیدا کردن اطلاعات درباره واحد محلی به صورت آنلاین دشوار است؛ این تأکید دوباره‌ای است بر اهمیت منابع محلی و ملی و ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی.

بسیاری از منابع اطلاعات و داده‌ها را می‌توان آنلاین پیدا کرد.^۱

تفسیر و تحلیل داده‌ها و تهیه روایت

این مرحله ممکن است با آغاز نوشتن متن پیش‌نویس هم‌پوشانی پیدا کند چون مرتب کردن مطالب بخشی از روند «قصه‌گویی» است. در تحلیل داده‌ها و تهیه روایت یا خط داستانی، دو مسأله احتمالاً رخ می‌دهد. نخستین مسأله این است که ممکن است ناسازگاری‌هایی از جمله دوباره‌کاری‌هایی میان منابع مختلفی که داده‌ها از آن‌ها گردآوری شده است وجود داشته باشند و نیاز به تحقیق بیش‌تر باشد تا تناقضات احتمالی رفع شوند. مسأله دوم مربوط است به ادامه شکاف و فاصله میان شواهدی که برای آن‌ها همچنان لازم باشد منابع بیش‌تری شناسایی شود.

■ ساختن یک کتاب‌شناسی

ساده‌ترین راه ایجاد یک کتاب‌شناسی این است که هر یک از بخش‌های چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی را اختیار کنیم و جست‌وجوی استاندارد کتاب‌شناختی را درباره‌اش انجام دهیم. کتاب‌های دانشگاهی و مقالات به خاطر کیفیت تحلیل‌شان مفید هستند. منابع آنلاین ادارات دولتی، خدمات آماری رسمی، سازمان‌های نظرسنجی، سازمان‌های غیردولتی، گزارش‌های خبری و غیره عمدتاً به‌روزتر نسبت به مسائل جاری هستند.

■ شناسایی و مرتب کردن داده‌ها

تجربه نشان داده است که بیش‌تر منابع مختص یک بخش از چارچوب نخواهند بود ولی با بیش‌از یک پرسش در درون‌شان مرتبط هستند. توصیه می‌شود که بخش به بخش جلو بروید چون بیش‌تر منابع مطالبی خواهند داشت که به بیش‌از یک پرسش ربط دارند. تیم ارزیابی مسئول گزینش و استفاده از مرتبط‌ترین

۱. از جمله در وب‌سایت وضعیت دموکراسی به نشانی <http://www.idea.int>

منابع، تحلیل و مثلث‌سازی داده‌هاست.

■ مرتب کردن و اولویت بخشیدن به موارد

این مرحله مرتب‌سازی مطالب گردآوری شده است تا تصویری روشن ارائه کنند یا قصه‌ای یک‌دست ولو پیچیده را روایت کنند. در این مقطع خوب است که به پرسش اصلی و ارزش‌های دموکراتیک مرتبط به پرسش بازگردیم. سپس این موارد را باید به صورت موضوعی بر حسب اهمیت یا اولویت تاریخی، بر اساس آنچه که با توجه به تمرکز اصلی ارزیابی بهتر به نظر می‌رسد، سازمان‌دهی کنیم. یکی از راه‌های فکر کردن درباره پاسخی به پرسش‌های ارزیابی یک داوری خلاصه‌ساز مختصر است به همراه شواهدی که به شکلی مرتب شده باشند که مؤید، بسط‌دهنده یا در توضیح این داوری به شکلی قاعده‌مند باشند.

■ توافق بر سر داده‌ها، یافته‌ها و روایت

در عمل، توافق بر سر داده‌ها، یافته‌ها و روایت می‌تواند دشوار باشد و حتی مایه اختلاف که خطر تضعیف پیوستگی و اتحاد تیم ارزیابی‌کننده را به همراه دارد. در این موارد، توصیه می‌شود که به شکلی باز اختلاف نظرها پذیرفته و به رسمیت شناخته شود و عدم شباهت‌های مهم میان انواع مختلف گزارش‌ها ارائه شوند (مثلاً منابع دولتی/مستقل)؛ و نقاط محل بحث یا نزاع در تحلیل موقعیت گزارش ارزیابی بدون به تأخیر انداختن روند منعکس شوند.

گردآوری اطلاعات از منابع داده متعدد، استفاده کردن از نقش توصیه‌ای تیم مشورتی و همچنین به بحث گذاشتن بعضی از مسائل محل نزاع در کارگاه‌های آموزشی به تیم ارزیابی مرکزی کمک می‌کند که در این موقعیت‌ها تصمیم‌گیری کند.

۳.۵. نوشتن گزارش و توصیه‌ها

پس از انجام مراحل بالا، نوشتن واقعی گزارش آغاز می‌شود. این مرحله شامل اخذ یک تصمیم (نهایی) درباره شکل مطلوب، حجم و نحوه بسته‌بندی گزارش است تا نه تنها نماینده یافته‌های ارزیابی باشد بلکه برای مخاطب هدف و مورد نظر در طول مرحله آماده‌سازی و برای عموم مردم جذاب باشد.

نوشتن پیش‌نویس گزارش

گزارش ارزیابی ابتدا و مهم‌تر از هر چیزی قصدش تمرکز بر واحد محلی مورد ارزیابی است. اما می‌تواند به شکلی ساختار پیدا کند که چند واحد محلی را پوشش بدهد. در این مورد، گزارش‌های خاص کوتاه‌تری برای هر واحد محلی می‌تواند همراه گزارش ملی (یا سطوح پایین‌تر) جافتاده شود. این نه تنها باعث بالا بردن حساسیت فعالان محلی به یافته‌ها و توصیه‌های خاص واحد محلی‌شان می‌شود بلکه به آن‌ها کمک می‌کند چالش‌های مشترک را شناسایی کنند و شروع به رسیدگی به آن‌ها در کنار سایر دولت‌ها و بازیگران محلی کنند.

در این مرحله، گزارش ارزیابی پیش‌نویس باید یافته‌های تحقیق را بر اساس داده‌ها و تحلیل جداسازی شده ترکیب کند و همچنین شامل نتیجه‌گیری‌های مقدماتی و پیش‌نویس توصیه‌هایی برای اصلاح باشد که بتوان آن‌ها را در کارگاه‌های آموزشی بررسی اعتبار به بحث گذاشت. این کار باعث می‌شود خواندن متن راحت‌تر شود و از متن‌های طولانی و بدون بخش‌های دارای وقفه در وسط پرهیز شود؛ شامل جدول‌ها، خلاصه‌ها، نقل قول‌ها، وقایع مهم و الگو یا داستان‌های شخصی باشد؛ و مکمل گزارش‌های کامل شده با مشخصه‌هایی مثل خلاصه اجرایی باشد. مهم است که داده‌ها در جداول به شکلی جداسازی شده ارائه شوند.

هدف از مقدمه گزارش این است که روند ارزیابی را توضیح داده و توجیه کند، آن را در بستر محلی و ملی قرار دهد و گزارش را با روندهای اخیر تحول دموکراتیک و سنت‌های مرتبط فرهنگی و سیاسی مرتبط کند.

یکی از اهداف گزارش ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی این است که نقاط قوت و ضعف دموکراسی محلی را شناسایی کند و توصیه‌های مبتنی بر شواهدی را برای بهبود کیفیت دموکراسی محلی ارائه کند. یک خلاصه اجرایی می‌تواند برای ارائه خلاصه‌ای از گزارش و منتقل کردن یافته‌های کلیدی گزارش و توصیه‌های آن برای عموم خوانندگان مفید باشد.

تهیه توصیه‌ها

مواردی که در زیر آمده‌اند، نکاتی هستند برای ترجمه یافته‌های ارزیابی با توصیه‌هایی برای بهبود دموکراسی محلی. [۵۲]

۱. شناسایی فوری‌ترین اولویت‌ها برای بهبود دادن دموکراسی و تهیه پیشنهادهاتی که بتوانند به رسیدگی به این مسائل از منظر فوری، میان‌مدت و درازمدت کمک کنند.
۲. شناسایی آن جنبه‌هایی از دموکراسی که مقامات و مدیران محلی بتوانند خودشان به آن‌ها رسیدگی کنند و مواردی که نیازمند درگیر شدن سایر ذی‌نفعان (مثل مقامات ملی یا منطقه‌ای) هستند.
۳. ادامه و افزایش نقاط قوت شناسایی شده در ارزیابی به جای فقط تمرکز کردن روی کوتاهی‌هایی که ارزیابی نشان داده یا برجسته کرده است.
۴. تمایز قائل شدن میان مشکل‌هایی که نیازمند تغییر عمده مؤسساتی هستند، آن‌ها که پای شخصیت‌ها یا افراد را به میان می‌کشد و آن‌هایی که می‌توان از طریق تغییر سیاست‌گذاری رسیدگی شوند.
۵. تهیه رهیافتی برای ارائه پیشنهادات و توصیه‌هایی که مشکلات سیستمی را با تلاش منسجم برای رتق و فتق آن‌ها به مرور زمان مرتبط می‌سازند. یعنی به جای این که فقط فهرست ساده‌ای از چیزهایی که باید در دموکراسی سطح محلی بهبود پیدا کنند ارائه شود، از شرکت کنندگان خواسته می‌شود که از طریق یک راهبرد ابتدا بررسی کنند که چرا مشکلات رخ داده‌اند و سپس سلسله‌ای از مراحل را مشخص می‌کند که شامل درگیر کردن رهبران سیاسی، فعالان مدنی و شهروندان است.
۶. تهیه پیشنهادهای و توصیه‌های (سیاست‌گذاری) برای سطوح مختلف دولت (مثلاً در سطوح محلی، پایین‌تر از سطح ملی یا سطح ملی).
۷. سیاه‌مشق راهی را تدارک ببینید که در آن این مراحل را بتوان طی یک بازه زمانی تعریف شده (که در آن مهم‌ترین دغدغه‌ها بلافاصله بررسی می‌شوند و در عین حال رهیافتی درازمدت‌تر هم تدارک دیده می‌شود) اجرا کرد و روش‌هایی برای نظارت بر پیشرفت بهبود بخشیدن به دموکراسی شناسایی شود.

شناسایی گزینه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و درازمدت

واحدهای محلی توصیه‌ها و پیشنهادهاتی را دوست دارند که ریشه در یافته‌های ارزیابی باشند و در کاربردشان معطوف به عمل و اجرا باشند. پیشنهادهای باید ممکن باشند یعنی باید به روشنی مدت زمان، پیچیدگی، برون‌داد و هزینه‌های‌شان مشخص باشند. در این خصوص، شاید مفید باشد که توصیه‌ها را به شکل زیر سازمان‌دهی کنید.

گزینه‌های کوتاه‌مدت

گام‌ها یا اقداماتی که ساده هستند و کم‌هزینه و مستلزم تغییرات سیاست‌گذاری یا مقرراتی اندکی باشند و بلافاصله در بستر فعلی قابل اجرا باشند.

گزینه‌های میان‌مدت

گام‌هایی که مستلزم اصلاحاتی در سیاست‌گذاری‌ها و قوانین موجود باشند و نیازمند تغییرات اداری عمده یا برای انجام‌شان نیاز به گردآوری منابع مالی قابل توجه باشد.

گزینه‌های درازمدت

تعهداتی که مستلزم اصلاحات مهم یا بازسازی نهادهای محلی، هزینه قابل توجه، تأیید و تصویب ملی یا اصلاحات عمده اداری یا مالی باشند.

مهم است دقت کنیم که پیش از این که پیش‌نویس گزارش در کارگاه آموزشی ذی‌نفعان متعدد بررسی اعتبار شود، باید از نظرخواهی و بازنگری تیم مشورتی بهره‌مند شده باشد.

جعبه ۳.۸

توصیه‌هایی برای شهرداری کپ-هائیتین

وضعیت دموکراسی محلی سال ۲۰۱۰ دپارتمان شمالی هائیتی [۵۳] قوت‌ها و ضعف‌های دموکراسی محلی را در شهرداری کپ-هائیتین بررسی می‌کند و در زمینه دموکراسی مشارکتی توصیه‌هایی در سه سطح ارائه می‌کند.

در کوتاه مدت

شفافیت: مقامات محلی را وادار کنید به علنی کردن بودجه‌های‌شان برای مردم. گشودگی: برنامه‌ای مقرر شود برای مدیریت شهرداری که به هیچ‌وجه زیر نفوذ وابستگی‌های سیاسی، طبقاتی، نژادی، دینی یا سایر عوامل نباشد.

گوش فرادادن به مردم: ارائه مروری ماهیانه از مهم‌ترین تصمیم‌های مقامات محلی (درباره پروژه‌ها، برنامه‌های تمام‌شده، درآمدهای وصول شده و غیره) و عملیات‌های دولتی.

بسیج کردن: سازمان‌دهی کمپین‌های آموزش مدنی برای ترویج آگاهی و

تشویق شهروندان به این که در ساخت یک نظام زمامداری محلی خوب درگیر شوند.

مسئولیت: پرداخت مالیاتی که به شهرداری بدهکار هستند (شامل مجوز و غیره).

در میان مدت

انصاف: مبنای گنجاندن افراد معلول را در جامعه ایجاد کنید و برای آن‌ها در خیابان‌ها (ترافیک)، در نهادهای دولتی و فعالیتهای عمومی فضا ایجاد کنید. گشودگی: سرویسی در دفتر شهردار ایجاد کنید برای برقراری گفت‌وگو و همکاری با بازیگران کلیدی دموکراسی محلی.

شفافیت: کمیته‌ای از شهروندان ایجاد کنید که متشکل باشد از داوطلبانی از همه بخش‌های جامعه که گوشه چشمی داشته باشند به نظارت بر مداخلات یا اقدامات مقامات محلی.

بسیج کردن: کمیته‌هایی از شهروندان را ایجاد کنید که به طور داوطلبانه روی مدیریت درگیری، حفاظت از محیط زیست و مرکز تاریخی شهر و همچنین ترویج گردشگری و رفاه اجتماعی برای محرومان کار کنند.

در درازمدت

بسیج کردن: بخش خصوصی باید گام‌هایی بردارد برای ترویج توسعه و اشتغال. بسیج کردن: جامعه مدنی باید پروژه‌هایی انضمامی را با همکاری مقامات محلی اجرا کند.

۳.۶. کارگاه‌های آموزشی بررسی اعتبار و نهایی‌سازی گزارش

در کارگاه‌های آموزشی بررسی اعتبار پیش‌نویس گزارش باید توسط ذی‌نفعان کلیدی محلی به بحث و بررسی انتقادی گذاشته شود. هدف این کارگاه‌های آموزشی بررسی اعتبار تحلیل کلی و یافته‌های اصلی است پیش از این که با نمایندگان واحد محلی گزارش نهایی شود. نظرخواهی از نمایندگان گروه‌های سیاسی، جامعه مدنی و اقلیت‌ها و رسانه‌ها باعث افزایش برابری، اهمیت و اثرگذاری گزارش می‌شود. گنجاندن طیف گسترده‌ای

از ذی‌نفعان در کارگاه‌های آموزشی مفید است؛ گسترده‌تر کردن مخاطبان به معنای گسترده‌تر کردن طیف و تنوع منظرها نیز است و لذا باعث افزایش مشروعیت گزارش وضعیت دموکراسی محلی می‌شود.

سازمان‌دهی کارگاه‌های آموزشی بررسی اعتبار

کارگاه‌های آموزشی بررسی اعتبار ابتدا در سطح محلی تدارک دیده می‌شود. اما علاوه بر بازیگران محلی، سازمان‌دهندگان تشویق می‌شوند که بازیگرانی در سطوح پایین‌تر سطوح ملی، مانند نمایندگان از وزارت دولت محلی یا مناطق همسایه رهبران ملی احزاب سیاسی، دفاتر بازرسی و غیره را نیز دعوت کنند. در بعضی بسترها، ممکن است یک کارگاه آموزشی ویژه ملی برای بررسی اعتبار لازم باشد، مثلاً وقتی که چند واحد محلی همزمان در دست ارزیابی باشند و یک تصویر کلان ملی از وضعیت دموکراسی محلی در حال پدیدار شدن باشد.

هدف بررسی اعتبار به دست آوردن نظرها درباره گزارش پیش‌نویس است که می‌تواند شامل تصحیح‌ها، درخواست‌های شرح و بسط بیشتر، تقاضای وضوح بیشتر یا حتی رد صریح ادعاها یا روش‌های زیربنایی ادعاها باشد. برای این که بیش‌ترین استفاده از جلسات بررسی اعتبار شود، این جلسات باید ساختار خوب و دستور کاری توافق‌شده داشته باشند؛ با پرسش‌های راهنمای خاص؛ تسهیل پویا و روان؛ رهیافتی حساس به جنسیت، تنوع و دینامیک‌های سیاسی بخش و گروه؛ برداشتن صورت‌جلسه (در عین احترام به این که بعضی از شرکت‌کنندگان ممکن است نخواهند از آن‌ها نقل قول شود)؛ مکانی که برای بحث‌های غیررسمی مناسب و مفید باشد و غیر. معنای این‌ها این نیست که باید یک توافق یا اجماع کامل حاصل شود؛ اما هر گزارش وضعیت دموکراسی محلی باید فضایی برای عقاید مخالف و دیدگاه‌های اقلیت فراهم کند و آن‌ها را به رسمیت بشناسد.

نهایی‌سازی گزارش ارزیابی

بر مبنای نظرخواهی، نقد و پیشنهادات دریافت‌شده از کارگاه‌های آموزشی بررسی اعتبار (اغلب بیش از یک کارگاه برگزار می‌شود)، گزارش نهایی می‌شود. این یعنی بین برنامه‌ها زمان کافی لازم است تا نتایج کارگاه‌های آموزشی بررسی اعتبار در گزارش نهایی لحاظ شوند.

۳.۷. انتشار، توزیع و حمایت‌گری برای اصلاح

وضعیت دموکراسی محلی یک چارچوب ارزیابی معطوف به اصلاح و عمل است. یافته‌های ارزیابی فقط هدف‌شان آگاهی بخشیدن به مردم درباره مسائلی که بر کیفیت دموکراسی محلی‌شان اثر می‌گذارد نیست بلکه به مثابه نقطه آغازی نیز برای پرورش دستور کارهای اصلاح سیاسی محلی و/یا برنامه عمل باهمستانی عمل می‌کند که تعلق به واحد محلی دارد و در درون خود آن پرورش یافته و تهیه شده است.

این یعنی که اول از همه این یافته‌ها قرار است منتشر شده و در قالبی ارائه شوند که به سادگی فهمیده شوند و گروه‌های وسیع‌تری از شهروندان و سیاست‌گذاران به آن‌ها دسترسی داشته باشند و دوم این که تحلیل و توصیه‌های بهبود زندگی دموکراتیک در میان جمعیت محلی توزیع شوند. اما برای افزایش بخت اصلاحات واقعی، توزیع باید همراه با یک راهبرد حمایت‌گری برای بهبود سیاست‌گذاری‌ها و روش‌ها در زمینه‌هایی باشد که نیازمند بهبود بر حسب گزارش ارزیابی هستند.

انتخاب قالب انتشار

قالب انتشار در رساندن اطلاعات به مخاطب مورد نظر اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد. بسته به مخاطب هدف، قالب‌ها ممکن است شامل خلاصه‌های اجرایی، گزارش‌های موضوعی و جزوه‌ها، بیانیه‌های مطبوعاتی و نسخه‌هایی مردمی‌تر از گزارش باشند. این انتشارات باید یافته‌های اصلی ارزیابی را برجسته کنند و به زبان‌های مختلف محلی منتشر شوند تا به راحتی در دسترس باشند و گروه‌های مختلف جامعه به آسانی آن را درک کنند. این مطالب باید به صورت کاغذی و همچنین آنلاین در دسترس باشند.

پخش گسترده توزیع و راهبرد حمایت‌گری

پس از انتشار، روش خوب این است که رونمایی‌های عمومی از گزارش را در محله‌هایی که ارزیابی پوشش داده است و همچنین در سطح ملی ترتیب دهیم. رونمایی عمومی از گزارش باید در حالت آرمانی در رسانه‌های محلی پوشش داده شود تا به شهروندانی که به آن‌ها نظر دارد برسد.

در این مرحله، توزیع هدف‌مند و فعالیت‌های حمایت‌گری، مثلاً از طریق رسانه‌ها و گفت‌وگوهای معطوف به عمل با نمایندگان باهمستانی، باید تدارک دیده شود تا

یافته‌های گزارش با آن‌ها در میان گذاشته شود و برای پیشنهادهای کوتاه‌مدت، میان‌مدت و درازمدتی که در گزارش ارزیابی ذکر شده با آن‌ها لابی شود. این نکته از این جهت مهم است که بخت جلب توجه به گزارش را ایجاد می‌کند و باعث ایجاد درگیری هدف‌مندتر سیاست‌گذاران محلی و ملی می‌شود و می‌تواند باعث حمایت از روند اصلاحات و اثرگذاری آن شود.

توزیع و حمایت‌گری به هیچ‌وجه فقط به معنای یک بحث عمومی یا یک انتشار چاپی صرف نیست؛ بلکه به فهرستی بالابند از گزینه‌ها اشاره دارد که می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- جلسات توجیهی هدف‌مند با رهبران و متخصصان شاخه‌های محلی احزاب سیاسی، از جمله جناح‌های محلی جوانان، لیگ‌های زنان و اندیشه‌کده‌ها.
- شرکت در جلسات عمومی شوراها یا مرتبط با جلسات با شهرداران، اعضای محلی شوراها یا شهری و مقامات دولتی.
- جلسات با محققان و متخصصان سیاست‌گذاری محلی؛ یا با بازرسان و سازمان‌های حقوق بشری.
- در میان گذاشتن گزارش با سازمان‌های مربوط دولتی یا بازرسان، مثلاً اداره مسئول مرکزیت‌زدایی یا آموزش مدنی.

انتخاب کانال‌های توزیع و حمایت‌گری بهترین تناسب را با روش‌های واحد محلی، مناسبت‌های اجتماعی، دوره‌های سیاسی و منابع موجود آن خواهد داشت. همچنین بسیار وابسته خواهد بود به طراحی کلی، شرکا و اهداف وضعیت دموکراسی محلی. از راهبردهای توزیع و حمایت‌گری و مهارت‌ها اغلب برای آگاهی بخشیدن به تصمیم‌گیران محلی، منطقه‌ای و ملی و اثر نهادن بر آن‌ها درباره نتیجه ارزیابی استفاده می‌شود. اما به همین اندازه زمانی که نمایندگان نهادهایی که در وضعیت دموکراسی محلی شرکت کرده‌اند لازم باشد که یافته‌های وضعیت دموکراسی محلی را به طور داخلی با دیگران شریک شوند یا از آن حمایت کنند، به ویژه با ادارات دولتی محلی دیگر، سایر همکاران و/یا موکلان، مهارت‌های حمایت‌گری مفید واقع می‌شوند.

تلاش‌های خاصی باید انجام پذیرد تا اطمینان حاصل شود که یافته‌های گزارش نهایی نیز با گروه‌هایی که نخبگان سیاسی و اقتصادی عمدتاً توانایی‌شان را سلب می‌کنند یا به خاطر عوامل تاریخی و ساختاری موقعیتی در حاشیه دارند، در میان گذاشته می‌شود.

حتی بهترین راهبرد توزیع و حمایت‌گری نیز نمی‌تواند همه تغییرات سیاسی آتی را پیش‌بینی کند. حوادث تغییر می‌کنند و فرصت‌های تازه‌ای و همچنین چالش‌هایی تازه پدیدار می‌شوند. [۵۴] لذا پس از مدتی ضروری است تا درباره آن‌چه که تاکنون به دست آمده تأمل شود تا ببینیم چه چیزهایی مؤثر بوده و چه چیزهایی را می‌توان برای دفعه بعد بهبود بخشید.

جعبه ۳.۹.

چطور برای اصلاحات جلب حمایت کنیم؟

حمایت‌گری روند انتقال یک پیام به طور گسترده به مخاطبان توده‌ای به نیابت از دیگران است. این کار در پی جلب توجه به مسأله یا مشکلی مهم است و ایجاد حمایت برای پرداختن به مشکل و راه حل آن. پیامد مورد نظر حمایت‌گری تغییر سیاست‌گذاری‌ها، مواضع یا برنامه‌های هر نوع نهاد است. [۵۵] تهیه یک طرح حمایت‌گری به طور معمول شامل شش گام زیر است [۵۶]:

گام اول: فهم و تعریف مسأله

یافته‌ها و پیشنهادات اصلی وضعیت دموکراسی محلی چه‌ها هستند؟

گام دوم: تعریف مخاطبان هدف

تصمیم‌گیران و اثرگذاران مهم چه کسانی هستند؟

گام سوم: تهیه یک پیام

چرا تغییرات یا اصلاحات لازم‌اند و چطور باعث بهبود دموکراسی در سطح محلی می‌شوند؟

گام چهارم: تهیه یک برنامه عمل

چه رسانه‌هایی، فعالیت‌های تبلیغی عمومی و لابی‌گری برای منتقل کردن پیام لازم است؟

گام پنجم: درگیر کردن شرکا و مردم محلی

شرکای وضعیت دموکراسی محلی چطور می‌توانند به بسیج حمایت عمومی برای اصلاحات پیشنهادی کمک کنند؟

گام ششم: نظارت و ارزیابی

موفقیت‌ها و ناکامی‌ها چه‌ها هستند و در بستر سیاسی و اجتماعی چه تغییراتی حاصل شده است؟

۳.۸. ارزیابی و گام‌های بعدی

این مرحله شامل یک تمرین مشترک تأمل یا بررسی روند ارزیابی است. هدف از این تمرین این است که بررسی شود تا چه اندازه اثرگذاری قابل مشاهده روی بحث‌های مرتبط و فعالیت‌های اصلاحات رخ داده است.

نگاه به عقب و سنجش ارزیابی

سنجش کل روند وضعیت دموکراسی شامل یک جلسه یا بازخورد در میان تیم‌های مرکزی و مشورتی درباره کل روند ارزیابی و اجراست. هدف از چنین جلسه‌ای این است که بحث شود چه مواردی خوب عمل کرده‌اند و چه چیزهایی را می‌شود بهبود داد تا درس بگیریم و پیشنهادهایی را برای بهبود ارائه کنیم که بتوان در طی یک روند ارزیابی بعدی از آن‌ها استفاده کرد.

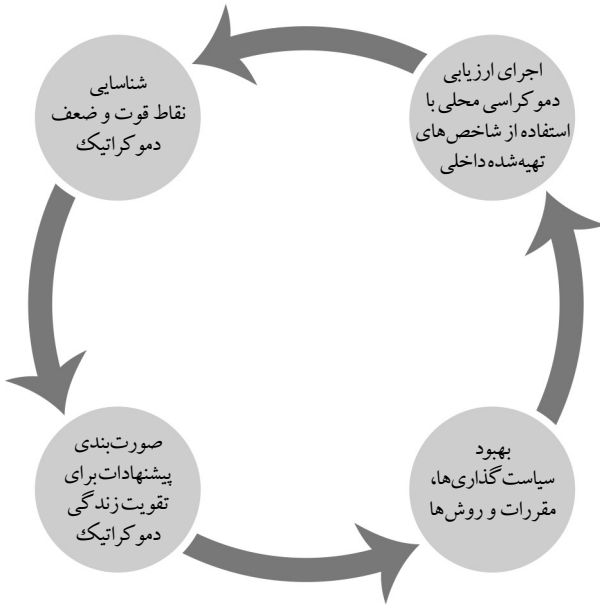
گام‌های بعدی شامل نگاه کردن به پیشنهادهای کوتاه‌مدت، میان‌مدت و درازمدت اصلاحات است که در مرحله ارزیابی شناسایی شده‌اند. به عنوان بخشی از این تمرین تأمل و تفکر، سازمان پیش‌رو و هدایت‌کننده می‌تواند به تحولاتی سیاسی نگاه کند که از زمان انجام ارزیابی رخ داده‌اند و ببیند که چطور فعالیت‌های توزیع و حمایت‌گری اجرا شده‌اند و تا چه حدی توفیق داشته‌اند. این شامل مقایسه نتایج تحقیق با سایر منابع دانش و بررسی راه‌های مختلف نظارت شهروندان بر اجرای راهکارهای اصلاحات نیز است.

بررسی شاخص‌های محلی و نهادینه کردن وضعیت دموکراسی محلی

سازمان هدایت‌کننده می‌تواند مثلاً توافق کند که گفت‌وگوی با شهروندان را ادامه دهد و به طور مشترک بر پیشنهادهایی که از گزارش وضعیت دموکراسی محلی در دوره پیش رو بیرون می‌آید نظارت کنند. آن‌ها حتی می‌توانند تا جایی جلو بروند که یک مجموعه از شاخص‌های محلی را تهیه کنند که اهداف راهبردی را برای بهبود دموکراسی محلی، در کنار یک طرح اجرا تبیین می‌کنند و بررسی می‌کنند که آیا نهادینه کردن

ارزیابی (مثلاً اجرای وضعیت دموکراسی محلی هر چهار سال یکبار) یا تعمیم آن به سایر باهمستان‌ها مطلوب است یا نه.

شکل ۳.۴. دوره اصلاح

فصل چهارم

چارچوب پرسش‌های ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی

اصول: کنترل مردمی و برابری
ارزش‌های میانجی‌گرانه: نمایندگی - مشارکت - اعطای اجازه - مشروعیت - پاسخ‌گویی -
مسئولیت‌پذیری - مسئولیت‌پذیری - شفافیت - همبستگی

رکن ۱: شهروندی، حقوق برابر و عدالت	رکن ۲: نهادها و روندهای نماینده و پاسخ‌گو	رکن ۳: برنامه‌ها و مشارکت شهروندی
۱.۱. شهروندی در سطح محلی پرسش کلی: واحد محلی تا چه حدی فراگیر است و شامل همه مردمی که در درون مرزهای آن زندگی می‌کنند و چقدر روندهای تصمیم‌گیری که بر آنها اثر می‌گذارد فراگیر است؟	۲.۱. انتخابات و مکانیزم‌های دموکراسی مستقیم در سطح محلی پرسش کلی: انتخابات و مکانیزم‌های دموکراسی مستقیم [۵۷] تا چه حدی به شهروندان اختیار کنترل روی دولت محلی و سیاست‌های‌اش را می‌دهد؟	۳.۱. درگیری و مشارکت فعالانه شهروندی پرسش کلی: تا چه حدی مشارکت و درگیری کامل، فعال و مرتب شهروندی در زندگی عمومی در سطح محلی وجود دارد؟

رکن ۳: برنامه‌ها و مشارکت شهروندی	رکن ۲: نهادها و روندهای نماینده و پاسخ‌گو	رکن ۱: شهروندی، حقوق برابر و عدالت
<p>۳.۲. رسانه‌ها</p> <p>پرسش کلی: رسانه‌ها تا چه حدی نقش مؤثرشان را در حفظ و نگهداری ارزش‌های دموکراتیک در واحد محلی ایفا می‌کنند؟</p>	<p>۲.۲. دستگاه تقنینی محلی</p> <p>پرسش کلی: دستگاه تقنینی محلی تا چه حدی به نحو مؤثری وظایف دموکراتیک‌اش را ادا می‌کند؟</p>	<p>۱.۲. حقوق مدنی و سیاسی</p> <p>پرسش کلی: حقوق و آزادی‌های مدنی و سیاسی تا چه حدی برای هر فردی که در واحد محلی زندگی می‌کند به نحو یکسان رعایت و حفظ می‌شود؟</p>
	<p>۲.۳. احزاب سیاسی</p> <p>پرسش کلی: احزاب سیاسی تا چه حد در سطح محلی نقش دموکراتیک‌شان را مؤثر ایفا می‌کنند؟</p>	<p>۱.۳. حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی</p> <p>پرسش کلی: حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تا چه حدی در واحد محلی برای هر فردی به یک اندازه حفظ و رعایت می‌شوند؟</p>
	<p>۲.۴. نهادهای اجرایی / حکومتی محلی</p> <p>پرسش کلی: نهادهای ارجاعی محلی در خدمت به جمعیت محلی تا چه حد پاسخ‌گو و مسئولیت‌پذیرند؟</p>	<p>۱.۴. حاکمیت قانون و دسترسی به عدالت</p> <p>پرسش کلی: دولت محلی و شهروندان تا چه حد در برابر قانون مساوی هستند و حفاظت می‌شوند و چقدر می‌توانند به عدالت دسترسی داشته باشند؟</p>
	<p>۲.۵. نهادهای مرسوم و سنتی</p> <p>پرسش کلی: نهادهای مرسوم و سنتی و نظام‌های حکومتی تا چه حدی بر کیفیت و کارکرد دموکراسی در واحد محلی اثر می‌گذارند؟</p>	

موقعیت

۱. داده‌های تاریخی، جغرافیایی، اجتماعی-اقتصادی و جمعیتی پرسش کلی: ویژگی‌های اصلی تاریخی، جغرافیایی و اقتصادی-اجتماعی واحد محلی که برای فهم وضعیت دموکراسی مهم‌اند کدام‌ها هستند؟

۲. نفوذ دولت محلی

پرسش کلی: نقش و تأثیر دولت محلی در چارچوب مؤسساتی کشور چیست؟

۳. امنیت و سلامت انسانی

پرسش کلی: سطح کلی امنیت و سلامت انسانی در واحد محلی چقدر است؟

رابطه و نسبت میان ارزش‌های میانجی‌گرانه و ارکان تحلیل متنوع است، اما باید در نحوه طرح پرسش‌های ارزیابی به روشنی خودشان را نشان بدهند.

در یک چارچوب جهان‌شمولی که قرار باشد در هر موقعیت تطابق پیدا کند، پرسش‌های ارزیابی نباید بسیار جزئی مفصل باشند. در نتیجه، هدف این راهنما این است که کلی و گسترده باقی بماند و برای تیم‌ها جایی باز بگذارد تا پرسش‌ها را با موقعیت تطابق دهند و ویژگی‌های خاص محیط‌شان را در آن‌ها منعکس کنند. اما برای این کار، مهم است که به یاد داشته باشید که منطقی درونی در چارچوب ارزیابی میان ارکان/ اصول دموکراتیک، ارزش‌های میانجی‌گرانه و پرسش‌های ارزیابی وجود دارد.

- اصول و ارزش‌ها باید مستقیم یا غیرمستقیم از طریق قانون‌گذاری منعکس شده باشند و توسط دستگاه قضایی موجود حفاظت شوند.
- اصول و ارزش‌ها کیفیت‌های دموکراتیک نهادها و روندها را تعریف می‌کنند و باید در کارکرد آن نهادها خود را نشان بدهند.
- اصول و ارزش‌ها برای این هستند که از آن‌ها استفاده شود و شهروندان از آن‌ها در سطح محلی برخوردار شوند و تسهیل‌کننده یک زندگی دموکراتیک جان‌دار باشند.

با توجه به محوریت ارزش‌های کلی تعریف شده در چارچوب وضعیت دموکراسی

محلی، مهم است که پرسش‌های ارزیابی به شکلی صورت‌بندی شده باشند که منعکس‌کننده این ارزش‌ها باشند. مثلاً: «من درباره تنوع سیاسی در شورا سؤال می‌کنم چون مجال نمایندگی کامل (ارزش میانجی‌گرانه) را می‌دهد و نمایندگی کامل شرط اولیه کنترل مردمی و برابری (اصل) است.»

جدول زیر می‌تواند راهنمای رهیافت تیم ارزیابی برای پاسخ دادن به پرسش‌های ارزیابی باشد. با هر پرسشی توصیه می‌شود که ابتدا قوانین، سیاست‌گذاری‌ها و/یا مقررات محلی موجود ارزیابی شوند و سپس این اطلاعات با روش‌های واقعی موجود در واحد سیاسی مقایسه شوند. برای سنجش یافته‌های اولیه خوب است هم شاخص‌های مثبت و هم شاخص‌های منفی تدارک دیده شوند. این کار نه تنها پایگاهی از شواهد را برای پاسخ دادن به پرسش‌ها فراهم می‌کند بلکه می‌تواند به مثابه نقطه آغازی برای تهیه شاخص‌های «خانگی» و داخلی، مرتبط با واحد محلی، نیز تلقی شود. این شاخص‌ها را می‌توان به عنوان معیارهایی کیفی و برای محاسبه پیشرفت‌ها و خلل‌ها به مرور زمان در صورت انجام ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی دیگری استفاده کرد.

مثال: دنبال چه بگردیم؟			
قوانین، سیاست‌گذاری‌ها و مقررات محلی	روش‌ها	شاخص‌های منفی	شاخص‌های مثبت
چارچوب‌های قانونی، سیاست‌گذاری و مؤسساتی را که مشارکت و نمایندگی را برای گروه‌های در حاشیه در نهادها و روندهای رسمی حفظ و تضمین می‌کنند بررسی کنید.	بررسی کنید که این چارچوب‌های قانونی، سیاست‌گذارانه و مؤسساتی چقدر در سطح محلی به نحو منصفانه‌ای اعمال می‌شوند و چگونه بر مشارکت و نمایندگی گروه‌های در حاشیه اثر می‌گذارد.	شواهد محرومیت، عملکرد بد، و همچنین نقض‌های مستقیم و غیرمستقیم قانون درون و بیرون از کنترل دولت را بررسی کنید.	اطلاعات مربوط به تعداد اعضای شوراهای شهر، اعضای حزب، قضات و مقامات دولتی را که می‌توانند بخشی از یک یا چند گروه در حاشیه به حساب بیایند بررسی کنید.

رکن ۱: شهروندی، حقوق برابر و دسترسی به عدالت

۱.۱. شهروندی در سطح محلی

پرسش کلی: واحد محلی تا چه حد برای همه مردمی که در درون مرزهای آن زندگی می‌کنند فراگیر است و چقدر روندهای تصمیم‌گیری که بر آنها اثر می‌گذارد فراگیر و شامل حال آنهاست؟

پرسش‌های ارزیابی:

۱.۱.۱. تعریف یا تفسیر واحد محلی از شهروندی چقدر فراگیر و شامل حال همه است؟

۱.۱.۲. دغدغه‌ها، منافع و حقوق همه کسانی که در واحد محلی زندگی می‌کنند تا چه حد از توجه مساوی برخوردارند؟

۱.۱.۳. گروه‌های مختلف مردمی که در واحد محلی زندگی می‌کنند تا چه حد از تبعیض و محرومیت، فارغ از ملیت، سن، محل اقامت، جنسیت، گرایش جنسی، خاستگاه ملی یا قومی، رنگ پوست، دین عقاید سیاسی، زبان یا هر منزلت و جایگاه دیگری آزاد هستند؟

۱.۱.۴. تمام مردمی که در واحد محلی زندگی می‌کنند تا چه حد می‌توانند آزادانه در زندگی عمومی بدون تبعیض مشارکت داشته باشند (مثلاً افرادی که هنگام تولد ثبت نشده‌اند، مهاجران بدون مدرک، افراد بدون کشور، پناهندگان، پناهجویان، افراد آواره داخلی و غیره)؟

۱.۱.۵. زنان و مردان تا چه حد از حقوق مساوی شهروندی و همه فرصت‌ها و مزایای مربوط به آن مثل مالکیت، پدری و مادری، شهروندی کودکان، مشارکت و نمایندگی در امور عمومی برخوردارند؟

۱.۱.۶. جوانان و سالخوردگان ساکن در واحد محلی چقدر در همه جنبه‌های زندگی به یک اندازه گنجانده و پذیرفته می‌شوند؟

۱.۱.۷. زبان‌ها، فرهنگ‌ها، ادیان و عقاید مختلف تا چه اندازه در محل به رسمیت شناخته و پذیرفته می‌شوند؟

۱.۱.۸. واحد محلی تا چه اندازه عاری از درگیری مبتنی بر هویت، شکاف‌های اجتماعی و/یا دوقطبی شدن میان بخش‌های مختلف جامعه است؟

۱.۲. حقوق مدنی و سیاسی

پرسش کلی: حقوق و آزادی‌های مدنی و سیاسی تا چه اندازه برای هر فردی که در واحد سیاسی زندگی می‌کند به نحو مساوی حفظ و رعایت می‌شود؟

پرسش‌های ارزیابی:

۱.۲.۱. حقوق و آزادی‌های مدنی و سیاسی تا چه حد برای همه در قانون اساسی ملی، قوانین و مقررات محلی تضمین مساوی شده است؟

۱.۲.۲. حفظ حقوق مردم در عقایدشان، سخن گفتن، گردهمایی، تجمع و سازمان‌دهی تا چه حد مساوی و مؤثر است؟

۱.۲.۳. آزادی عمل به دین، استفاده از زبان یا فرهنگ تا چه حدی برای همه تضمین شده است؟

۱.۲.۴. افراد تا چه حد در مطالبه مؤثر حقوق و آزادی‌های مدنی و سیاسی‌شان آزادند و چقدر رها از هنجارها یا محدودیت‌های اجتماعی در مطالبه این حقوق و آزادی‌ها هستند؟

۱.۲.۵. زنان و مردان چقدر از فرصت‌های مساوی برای دسترسی به این حقوق و آزادی‌ها برخوردار هستند؟

۱.۲.۶. کسانی که حقوق و آزادی‌هایشان را به عنوان ابزار مخالفت با مقامات محلی یا نخبگان حاکم استفاده می‌کنند تا چه حد از آزار و ارباب مصون هستند؟

۱.۲.۷. واحد محلی چقدر می‌تواند برخورداری از این حقوق و آزادی‌ها را برای گروه‌های در حاشیه یا آسیب‌پذیر، مانند اقلیت‌ها، باهمستان‌های بومی/قبیله‌ای، مهاجران، افراد بی‌خانمان یا پناهنده و سایر گروه‌های مردم تسهیل کند؟

۱.۳. حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

پرسش کلی: حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تا چه اندازه برای هر فرد ساکن در واحد محلی حفظ و رعایت یکسان می‌شوند؟

پرسش‌های ارزیابی:

۱.۳.۱. حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی برای همه در قانون اساسی ملی، قوانین و

مقررات محلی چقدر دارای تضمین یکسان هستند؟

۱.۳.۲. دسترسی به آموزش، کار یا امنیت اجتماعی چقدر برای همگان بدون تبعیض در دسترس است؟

۱.۳.۳. ضروریات پایه زندگی مانند غذای کافی، مراقبت بهداشتی، مسکن و آب پاکیزه چقدر برای همه تضمین شده است؟

۱.۳.۴. افراد چقدر می‌توانند این ضروریات پایه را به طور مؤثر مطالبه کنند و چقدر از هنجارها یا محدودیت‌های اجتماعی برای چنین مطالبه‌ای مصون هستند؟

۱.۳.۵. آیا زنان و مردان برای دسترسی به این حقوق و آزادی‌ها فرصت مساوی دارند؟

۱.۳.۶. جمعیت محلی چقدر از مقامات محلی در تأمین این حقوق راضی است؟

۱.۳.۷. واحد محلی چقدر می‌تواند برخورداری از این حقوق و آزادی‌ها را برای گروه‌های در حاشیه یا آسیب‌پذیر، مانند اقلیت‌ها، باهمستان‌های بومی/قبیله‌ای، مهاجران، افراد بی‌خانمان یا پناهنده و سایر گروه‌های مردم تسهیل کند؟

۱.۴. حاکمیت قانون و دسترسی به عدالت

پرسش کلی: دولت محلی و شهروندان در برابر قانون چه اندازه حفاظت مساوی و توانایی دسترسی به عدالت دارند؟

پرسش‌های ارزیابی:

۱.۴.۱. حاکمیت قانون چقدر در سراسر واحد محلی پذیرفته و مورد احترام است؟

۱.۴.۲. نهادهای محلی و مقامات عمومی چقدر مشمول قانون و مقررات شفاف در اجرای کارگردشان هستند؟

۱.۴.۳. نظام قضایی و اجرای عدالت تا چه حد در دسترس است از جمله سازمان‌های اجرای قانون، دادگاه‌ها و کمک‌های قضایی، آیا به روی همه بخش‌های جامعه و مردان و زنان به یک اندازه گشوده هستند؟

۱.۴.۴. دسترسی افراد به عدالت، روال قانونی و تظلم‌خواهی تا چه حد امن و مساوی است؟

۱.۴.۵. نظام قضایی چقدر بی‌طرف است و تا چه حدی بخش‌های مختلف جمعیت محلی می‌توانند به آن اعتماد کنند؟

- ۱.۴.۶. دادگاه‌ها و سازمان‌های اجرای قانون چقدر از اعمال نفوذ، فساد و دخالت بازیگران سیاسی، خصوصاً، تبهکار یا غیرقانونی در امان هستند؟
- ۱.۴.۷. نظام‌های مرسوم یا سنتی عدالت در واحد محلی چقدر فعال هستند و آیا به عنوان راه‌هایی جایگزین برای دسترسی به عدالت دیده می‌شوند؟
- ۱.۴.۸. این نهادها چقدر مقررات لازم برخورد بی‌طرفانه و منصفانه را در شیوه عمل‌شان لحاظ و رعایت می‌کنند؟
- ۱.۴.۹. نهادها و مکانیزم‌های رسمی و غیررسمی ممانعت از درگیری، مدیریت و رتق و فتق آن، در واحد محلی چقدر مؤثر هستند؟

رکن ۲: نهادها و روندهای نماینده و پاسخ‌گو

- ۲.۱. انتخابات و مکانیزم‌های دموکراسی مستقیم در سطح محلی
پرسش کلی: انتخابات و مکانیزم‌های دموکراسی مستقیم چقدر به شهروندان اختیار و کنترل روی دولت محلی و سیاست‌های آن می‌دهند؟

پرسش‌های ارزیابی:

- ۲.۱.۱. نظام رأی‌گیری در فراهم کردن انتخاب‌های مختلف رقابتی به رأی‌دهندگان چقدر مؤثر است و تا چه اندازه تضمین می‌کند که رأی آن‌ها به شکل مساوی شمرده شود و آیا نهادهایی انتخابی را تولید می‌کند که بازتاب نزدیک انتخاب‌های آن‌ها باشند؟
- ۲.۱.۲. نظام رأی‌گیری تا چه میزان دستگاهی اجرایی را تولید می‌کند که زیر دست شوراها باشد؟
- ۲.۱.۳. همه‌پرسی‌ها، فراخوان‌ها برنامه‌های شهروندی و دستورکارهای آن و سایر انواع مشورت‌ها شفاف و شامل موضوعات و پیامدهایی هستند که بازتاب دیدگاه‌ها و افکار همه بخش‌های جامعه باشند؟
- ۲.۱.۴. زنان و مردان به شکل کامل و مساوی تا چه حدی در روند انتخاباتی به عنوان رأی‌دهنده و نامزد برای مناصب انتخابی شرکت می‌کنند؟
- ۲.۱.۵. انتخابات و اطلاعات مربوط به انتخابات تا چه حد برای همه رأی‌دهندگان واجد شرایط در واحد محلی از جمله برای افراد معلول، بی‌سواد و ساکنان روستایی و

غیره در دسترس است؟

۲.۱.۶. نهادهای تقنینی و اجرایی محلی تا چه حد منعکس‌کننده ترکیب اجتماعی رأی‌دهندگان هستند؟

۲.۱.۷. روندهای رأی‌گیری تا چه حدی برای ثبت نام رأی‌دهنده، نامزد و حزب بی‌طرف و شفاف هستند؟

۲.۱.۸. دسترسی مساوی به رسانه‌ها چقدر برای همه احزاب سیاسی تضمین شده است؟

۲.۱.۹. انتخابات تا چه حد عاری از فساد، ارباب یا مداخله بیرونی است و رسیدگی به اختلافات یا اتهامات تقلب در انتخابات تا چه حدی مسالمت‌آمیز انجام می‌شود و با رضایت همه افراد درگیر حل و فصل می‌شود؟

۲.۲. دستگاه تقنینی محلی

پرسش کلی: دستگاه تقنینی محلی وظیفه دموکراتیک‌اش را تا چه اندازه‌ای به طور مؤثر ادا می‌کند؟

پرسش‌های ارزیابی:

۲.۲.۱. دستگاه تقنینی محلی چقدر از دستگاه اجرایی مستقل است و اعضای آن چقدر برای ابراز عقیده‌شان و پیشنهاد سیاست‌های جایگزین آزاد هستند؟

۲.۲.۲. نمایندگی زنان و مردان در دستگاه تقنینی محلی و سایر نهادهای انتخابی حاکم تا چه اندازه مساوی است؟

۲.۲.۳. ترکیب دستگاه تقنینی تا چه اندازه بازتابی از جمعیت محلی است؟ چه گروه‌هایی بیش‌تر/کم‌تر از حد خودشان نمایندگی دارند و چرا؟

۲.۲.۴. روندهای شورا برای مشورت کردن با افکار عمومی چقدر شفاف و فراگیر و شامل همه است و نمایندگان منتخب تا چه اندازه در دسترس موکلان‌شان هستند؟

۲.۲.۵. قدرت‌های دستگاه تقنینی محلی برای نظارت بر دستگاه اجرایی و حساب کشیدن از آن چقدر موثر و گسترده است؟

۲.۲.۶. دستگاه تقنینی در قدرت تصمیم‌سازی و روندهای تصویب بودجه و نظارت بر مالیات و هزینه‌های عمومی چقدر شفاف و سخت‌گیر است؟

۲.۲.۷. مکانیزم‌های حفاظت از دستگاه تقنینی محلی و اعضای آن در برابر مداخله، فساد و سایر انواع اغواگری و انگیزه دادن‌ها چقدر مؤثرند؟

۲.۳. احزاب سیاسی

پرسش کلی: احزاب سیاسی نقش دموکراتیک‌شان را در سطح محلی تا چه اندازه مؤثر ایفا می‌کنند؟

پرسش‌های ارزیابی:

۲.۳.۱. نظام حزبی تا چه حد احزاب سیاسی را قادر می‌سازد که نقش‌های خود را از حیث کمپین، معرفی نامزد، عضوگیری، آموزش سیاست‌مداران و اثر گذاشتن بر طرح‌های حزب، برنامه‌ها و مانیفست‌های انتخاباتی به طور مؤثری ایفا کنند؟

۲.۳.۲. ظرفیت‌ها، منابع و روندهای داخلی احزاب سیاسی چقدر به احزاب اجازه عمل مؤثر می‌دهند؟

۲.۳.۳. اعضای حزب چقدر درگیر توسعه سیاست‌گذاری‌های حزب و انتخاب نامزد هستند؟

۲.۳.۴. تعداد اعضای زن و مرد در درون حزب و رهبری حزب چقدر توازن دارد و تا چه حدی زنان و مردان به طور مساوی در آن شرکت دارند؟

۲.۳.۵. احزاب سیاسی تا چه حدی ورای تفاوت‌های قومی، دینی و زبان کار می‌کنند و فرصت‌های مساوی را در اختیار همگان برای عضویت در حزب یا نامزد شدن قرار می‌دهند؟

۲.۳.۶. احزاب و رهبران احزاب تا چه حدی بودجه عمومی و/یا سایر مبالغ مالی را دریافت می‌کنند؟ احزاب تا چه حد عاری از تبه‌کاری و فساد هستند؟

۲.۳.۷. احزاب سیاسی و سیاست‌مداران در سطح محلی چقدر نماینده مردم و مورد اعتماد آن‌ها هستند؟

۲.۴. نهادهای محلی اجرایی/حاکم

پرسش کلی: نهادهای اجرایی محلی در خدمت به جمعیت محلی چقدر پاسخ‌گو و مسئولیت‌پذیر هستند؟

پرسش‌های ارزیابی:

- ۲.۴.۱. اختیارات و تسلط دستگاه اجرایی محلی در خصوص مسایلی که برای زندگی مردم مهم هستند تا چه حدی است و چقدر مورد اعتماد، آگاه، سازمان‌یافته و دارای منابع لازم برای انجام این کار است؟
- ۲.۴.۲. مقامات محلی از طریق چه مکانیزم‌هایی مناصب خود را در اختیار می‌گیرند؟ انتخاب یا انتصاب؟ بر اساس شایستگی یا ارتباط؟
- ۲.۴.۳. دولت محلی، شامل نیروهای مسلح، پلیس و سازمان‌های امنیتی، تا چه حدی مشمول نظارت دستگاه تقنینی، رسانه‌ها و گروه‌های دیدبان هستند؟
- ۲.۴.۴. دستگاه اجرایی تا چه حدی اطلاعات دولت را فراهم کرده و در دسترس همه بخش‌های جمعیت محلی قرار می‌دهد؟
- ۲.۴.۵. روندهای تعیین دستور کار دولت، سیاست‌گذاری، اجرای سیاست‌ها، نظارت و ارزیابی تا چه حد باز و شفاف هستند؟
- ۲.۴.۶. مکانیزم‌های مشارکت شهروندی و مشورت عمومی چقدر فراگیر، شامل همه و قاعده‌مند هستند؟
- ۲.۴.۷. خدمات عمومی چقدر در دسترس همه کسانی که به آن‌ها نیاز دارند است؟
- ۲.۴.۸. دولت محلی در ارائه این خدمات چقدر پاسخ‌گوست؟
- ۲.۴.۹. تعداد زنان و مردانی که برای دولت محلی کار می‌کنند چقدر توازن دارد و تا چه حدی سیاست‌های دولت به مسائل جنسیتی حساس است؟

۲.۵. نهادهای مرسوم و سنتی

پرسش کلی: نهادهای مرسوم و سنتی و نظام حکومتی تا چه حدی متأثر از کیفیت و کارکرد دموکراسی در واحد محلی است؟

پرسش‌های ارزیابی:

- ۲.۵.۱. نهادهای مرسوم، سنتی و/یا دینی و نظام‌های حکومتی تا چه حدی در امور عمومی واحد محلی ایفای نقش می‌کنند؟
- ۲.۵.۲. وظیفه مؤسساتی آن‌ها چقدر شفاف و مورد قبول است و تا چه حدی اعتماد و اطمینان مردم محلی را جلب می‌کنند؟

۲.۵.۳. این نهادها در رابطه با دستگاه اجرایی، تقنینی و قضایی محلی چقدر موثر و ذی نفوذ هستند؟

۲.۵.۴. این نهادها تا چه حدی در ارائه خدمات واحد محلی سهم دارند یا باعث تضعیف آن می شوند؟

۲.۵.۵. روند تصمیم سازی و اجرایی این نهادها تا چه حدی مقوم برابری و تنوع جنسیتی در واحد محلی است؟

۲.۵.۶. رهبری و ترکیب این نهادها تا چه حدی انعکاس جمعیت واحد محلی از حیث جنسیت، سن، دین، قومیت، طبقه و غیره است؟

۲.۵.۷. تا چه حدی میان نهادهای مدرن و سنتی حکومتی هماهنگی وجود دارد و چقدر این نهادها مایه ثبات تلقی می شوند؟

رکن ۳: برنامه‌ها و مشارکت شهروندی

۳.۱. درگیری فعال شهروندی

پرسش کلی: درگیری کامل، فعالانه و مرتب شهروندان در زندگی عمومی در سطح محلی تا چه حدی است؟

پرسش‌های ارزیابی:

۳.۱.۱. شهروندان تا چه حدی اقدام فردی و جمعی برای رسیدگی به مسائل و دغدغه‌های عمومی می کنند؟

۳.۱.۲. جمعیت محلی تا چه حدی از طریق جنبش‌های اجتماعی و سیاسی، سازمان‌های جامعه مدنی و/یا انجمن‌های مدنی خودش را سازمان‌دهی می کند؟

۳.۱.۳. چهره‌های محبوب عمومی، رهبران مدنی و/یا فعالان تا چه حدی درگیر مسائل سیاسی هستند؟

۳.۱.۴. فضاهای عمومی مانند پارک‌ها، مکان‌های جلسات عمومی یا فضاهای آنلاین تا چه حدی برای گفت‌وگو و عمل عمومی استفاده می شوند و تا چه میزان مقررات، مثل مقررات حاکم بر گردهمایی‌های عمومی، اعتراض‌ها، راهپیمایی‌ها و غیره مانع این برنامه‌ها می شوند؟

۳.۱.۵. جمعیت محلی تا چه حدی نیاز و علاقه به گفت‌وگو و مشارکت شهروندی را در

- مسائلی که بر کیفیت زندگی‌شان اثر می‌گذارد ابراز می‌کنند؟
- ۳.۱.۶. کسانی که حق ابراز آزادانه عقاید و دیدگاه‌ها، سازمان‌دهی، گردهم‌آیی و بسیج‌گری خود را مطالبه می‌کنند تا چه حد از ارعاب و ستم مصون هستند؟
- ۳.۱.۷. مجمع‌ها و فضاها، مشارکت و گفت‌وگوی شهروندی چقدر کثرت‌گرا هستند و نقش‌های متعارف زنان و مردان در این جمع‌ها چیست؟
- ۳.۱.۸. برنامه‌های شهروندی در پرداختن به مسائل و دغدغه‌ها و حساب کشیدن از تصمیم‌گیران، مثلاً به خاطر ارائه خدمات، چقدر مؤثر هستند؟
- ۳.۱.۹. برنامه‌ها، اقدامات و/یا اعتراض شهروندی چقدر مایه تنش یا درگیری می‌شوند و آیا این تنش‌ها و درگیری‌ها آرام می‌شوند و به شکلی مسالمت‌آمیز حل و فصل می‌شوند؟

۳.۲. رسانه‌ها

پرسش کلی: رسانه‌ها تا چه حدی در حفظ و استمرار ارزش‌های دموکراتیک در واحد محلی ایفای نقش مؤثر می‌کنند؟

پرسش‌های ارزیابی:

- ۳.۲.۱. محیط برای رسانه‌ها شامل روزنامه‌نگاران، کارکنان رسانه‌ها و پرسنل وابسته برای عمل آزادانه چقدر امن و توانساز است؟
- ۳.۲.۲. مالکیت رسانه‌ها، مجاری اطلاع‌رسانی و پایگاه‌ها در سطح محلی چقدر متکثر است و رسانه‌های محلی چقدر از رسانه‌های ملی مستقل هستند؟
- ۳.۲.۳. رسانه‌ها در واحد محلی چقدر مستقل و بی‌طرف هستند و چقدر از تصرف شدن توسط جهت‌گیری‌های سیاسی، تجاری و سایر منافع رها هستند؟
- ۳.۲.۴. رسانه‌ها در سخت‌گیری و تحقیق درباره دولت محلی و سایر صاحبان قدرت و موشکافی از مسائلی که برای جمعیت محلی مهم هستند چقدر مؤثرند؟
- ۳.۲.۵. رسانه‌ها برای رهبران مرد و زن افکار عمومی چقدر در دسترس هستند و تا چه حدی رسانه‌ها در مبارزه با قالب‌واره‌های جنسیتی یا استمرار آن‌ها ایفای نقش می‌کنند؟
- ۳.۲.۶. مجاری رسانه‌ای و اینترنت چقدر در دسترس همه کسانی هستند که در واحد

محلی زندگی می‌کنند و این چقدر باعث بهبود یا اثر گذاشتن بر دسترسی آنها به اطلاعات می‌شود؟

۳.۲.۷. رسانه‌ها چقدر نماینده افکار مختلف هستند و چقدر شامل دیدگاه‌های کل جمعیت محلی از جمله گروه‌های در حاشیه و اقلیت هستند؟

پانویس‌ها

۱. بنگرید به:

International IDEA., Democracy at the Local Level, The International IDEA Handbook on Participation, Representation, Conflict Management and Governance (Stockholm: International IDEA, 2001)

۲. بنگرید به:

International IDEA, Handbook on Democracy Assessment (The Hague: Kluwer Law International, 2002); International IDEA, The State of Democracy: Democracy Assessments in Eight Nations Around the World (The Hague: Kluwer Law International, 2008); International IDEA, Assessing the Quality of Democracy: A Practical Guide (Stockholm: International IDEA, 2008)

۳. بنگرید به:

International IDEA, Leadership for Local Democracy: Local Democracy Assessment Guide,

به نشانی:

<http://www.idea.int/democracy/upload/Local_Dem_Assessment_Guide.pdf>

۴. بنگرید به:

International IDEA, International IDEA Strategy 2012–2017 (Stockholm: International IDEA, 2012),

به نشانی:

<<http://www.idea.int/about/secretary-general/upload/idea-strategy-2012-2017.pdf>>

۵. بنگرید به:

International IDEA, International IDEA Strategy 2012–2017 (Stockholm: International IDEA, 2012),

به نشانی:

<<http://www.idea.int/about/secretary-general/upload/idea-strategy-2012-2017.pdf>>

۶. بنگرید به:

Weir, Stuart, presentation at the publication launch for Assessing the Quality of Democracy: A Practical Guide and the State of Democracy Website, New York, 13 November 2008, <<http://www.idea.int/sod/upload/Stuart-Weir-2008.pdf>>

۷. مقصود از باهمستان یک منطقه یا مکان خاص است که به همراه ساکنان آن در نظر گرفته شده است (<<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/>>). در بستر وضعیت دموکراسی محلی، باهمستان منطقه‌ای است که نوعی ساختار حکومتی نیز دارد.

۸. بر اساس:

Varieties of Democracy Subnational Democracy Questions,

به نشانی:

<<https://v-dem.net/>>

۹. بنگرید به:

Karim, Abdul Gaffar, 'Diversity in Local Politics and its Implications for Democracy and Governance at the Local Level: The Case of Indonesia', paper presented at International IDEA's Panel on Local Democracy, 'Public Administration and Governance: Tradition and Transformation' International Conference, University of Philippines National College of Public Administration and Governance, Manila, 27–29 June 2012

۱۰. بنگرید به:

Co, Edna E.A., et al., State of Local Democracy in the Autonomous Region in Muslim Mindanao (SoLD ARMM), (Philippines: National College of Public Administration and Governance, University of the Philippines Diliman (UP-NCPAG) and the Philippine Center for Islam and Democracy (PCID), 2012). The SoLD ARMM is available at <<http://www.idea.int/publications/sold-armm/index.cfm>>

۱۱. بنگرید به:

International IDEA, Assessing the Quality of Democracy: A Practical Guide (Stockholm: International IDEA, 2008), pp. 20–1, Part 1

۱۲. بنگرید به:

Kabeer, Naila (ed.), Inclusive Citizenship: Meanings and Expressions (London & New York: Zed Books, 2005)

۱۳. بنگرید به:

International IDEA, Assessing the Quality of Democracy: A Practical Guide (Stockholm: International IDEA, 2008), pp. 20–1, Part 1

۱۴. بنگرید به:

International IDEA, Assessing the Quality of Democracy: A Practical Guide (Stockholm: International IDEA, 2008), pp. 20–1, Part 1

۱۵. این‌ها مبتنی است بر توصیفاتى که در اثر زیر آمده است:

International IDEA, *Assessing the Quality of Democracy: A Practical Guide* (Stockholm: International IDEA, 2008), pp. 20–1, Part 1

۱۶. همچنين بنگريد به:

Beetham, D., 'Theorising Democracy and Local Government', in King and Stoker (ed.s), *Rethinking Local Democracy* (London: Macmillan, 1996), pp. 28-49

۱۷. همچنين بنگريد به:

Transparency & Accountability Initiative, <<http://www.transparency-initiative.org/about/definitions>>

۱۸. همچنين بنگريد به:

Transparency & Accountability Initiative, <<http://www.transparency-initiative.org/about/definitions>>

۱۹. بنگريد به:

International IDEA, *Democracy, Conflict and Human Security: Pursuing Peace in the 21st Century* (Stockholm: International IDEA, 2006), p. 17

۲۰. بنگريد به:

Kabeer, Naila (ed.), *Inclusive Citizenship: Meanings and Expressions* (London & New York: Zed Books, 2005), p. xiv

۲۱. بنگريد به:

Kabeer, Naila (ed.), *Inclusive Citizenship: Meanings and Expressions* (London & New York: Zed Books, 2005), p. xii

۲۲. بنگريد به:

Council of Europe Parliamentary Assembly, 'The state of democracy in Europe. Specific challenges facing European democracies: the case of diversity and migration', Document 11623, 6 June 2008

۲۳. بنگرید به:

International IDEA, *Assessing the Quality of Democracy: A Practical Guide* (Stockholm: International IDEA, 2008), p. 27

۲۴. بنگرید به:

Tommasoli, Massimo, 'Rule of Law and Democracy: Addressing the Gap Between Policies and Practices', *UN Chronicle*, 49/4 (December 2012),

به نشانی:

<<http://www.un.org/wcm/content/site/chronicle/home/archive/issues2012/deliveringjustice/ruleoflawanddemocracy>>

۲۵. برای اطلاعات بیش تر بنگرید به:

QuotaProject at <<http://www.quotaproject.org/>>

۲۶. برای اطلاعات بیش تر بنگرید به:

International IDEA, *Direct Democracy: The International IDEA Handbook* (Stockholm: International IDEA, 2008)

۲۷. بنگرید به:

International IDEA, *Direct Democracy: The International IDEA Handbook* (Stockholm: International IDEA, 2008), p. 41

۲۸. بنگرید به:

International IDEA, *Assessing the Quality of Democracy: A Practical Guide* (Stockholm: International IDEA, 2008), pp. 27–8

۲۹. بنگرید به:

Sakey, M., 'The Role of Customary/Traditional Systems of Governance in Enhancing or Undermining the Quality of Local Democracy and Governance: The Case of Ghana', paper presented at the International IDEA Conference 'Citizen-led Assessments of Democracy: A Decade of Experiences from Around the World', Bangkok, 16–18 September 2013 (unpublished)

۳۰. بنگرید به:

Molutsi, P. D., 'Challenges and Threats to Political Stability: The Case of Botswana', paper presented at the International IDEA Conference 'Citizen-led Assessments of Democracy: A Decade of Experiences from Around the World', Bangkok, 16–18 September 2013 (unpublished)

۳۱. بنگرید به:

Goldfrank, Benjamin, *Deepening Local Democracy in Latin America: Participation, Decentralization, and the Left* (University Park, PA: Penn State University Press, 2011)

۳۲. بنگرید به:

International IDEA, *Assessing the Quality of Democracy: A Practical Guide* (Stockholm: International IDEA, 2008), p. 28

۳۳. بنگرید به:

International IDEA, *Assessing the Quality of Democracy: A Practical Guide* (Stockholm: International IDEA, 2008), p. 28

۳۴. بنگرید به:

Fox, Richard L. and Jennifer M. Ramos (ed.s), *iPolitics: Citizens, Elections, and Governing in the New Media Era* (New York: Cambridge University Press, 2012)

۳۵. بنگرید به:

Local Democracy in the Municipality of Cap-Haitien, (Stockholm: International IDEA, 2010),

به نشانی:

<http://www.idea.int/publications/local_democracy_in_cap_haitien/upload/Local_democracy_in_Cap-Haitien.pdf>

۳۶. جنسیت را تنها نباید به صورت مترادفی برای زنان و/یا مردان فهمید بلکه به مثابه نحوه شکل گرفتن مفهومی از زنانگی و مردانگی است و این که چطور به نوبه خود مرتبط است

با توزیع قدرت و منابع. ساخت و شکل گرفتن جنسیت مرتبط است با روندهای اجتماعی که با سایر هویت‌ها یا شاخص‌های جمعیتی مانند طبقه، سن، دین، گرایش جنسی و غیره تلافی دارد.

۳۷. بنگرید به:

United Nations Research Institute for Social Development, Gender Equality: Striving for Justice in an Unequal World (Geneva: UNRISD/ UN Publications, 2005),

به نشانی:

<<http://www.unrisd.org/80256B3C005BCCF9/search/1FF4AC64C1894EAAC1256FA3005E7201?OpenDocument>>

۳۸. مثلاً بنگرید به:

Horowitz, Leah, Getting Good Government for Women: A Literature Review, Agriculture and Rural Development Discussion Paper nr. 43, (Washington, DC: World Bank, 2009),

به نشانی:

<<http://documents.worldbank.org/curated/en/2009/01/11061201/getting-good-government-women-literature-review>>

۳۹. بنگرید به:

World Executive Committee of the International Union of Local Authorities (IULA), Worldwide Declaration on Women in Local Government,

به نشانی:

<<http://www.cities-localgovernments.org/uclg/upload/template/templatedocs/worldwidedeclaration.htm>>

۴۰. مثلاً بنگرید به:

Baldwin, C., Chris Chapman and Zoe Gray, Minority Rights: The Key to Conflict Prevention (Minority Rights Group International, 2003); and

Prewitt, Kevin, 'When Social Inequality Maps to Demographic Diversity, What Then for Liberal Democracies?', *Social Research: An International Quarterly* 77/1 (spring 2010), pp. 1-20

۴۱. بر اساس برنامه اخیر مؤسسه بروکینگز با عنوان:

'Dangerous Liaisons: Political Finance and Organized Crime in Latin America and Beyond',

که پادکست صوتی آن به نشانی زیر موجود است:

<<http://www.brookings.edu/events/2013/10/15-latin-america-political-finance-organized-crime>>

۴۲. مثلاً برای اطلاعات بیش تر بنگرید به:

International IDEA, *Democracy, Conflict and Human Security: Pursuing Peace in the 21st Century* (Stockholm: International IDEA, 2006)

۴۳. مثلاً بنگرید به:

Bratton, Michael, 'Trends in Popular Attitudes to Multiparty Democracy in Africa, 2000–2012', *Afrobarometer Briefing Paper No. 105*, October 2012; and Doorenspleet, Renske, 'Critical Citizens, Democratic Support and Satisfaction in African Democracies', *International Political Science Review*, 33/3 (June 2012), pp. 279-300

۴۴. بنگرید به:

International IDEA, *International IDEA Strategy 2012–2017* (Stockholm: International IDEA, 2012), available at <<http://www.idea.int/about/secretary-general/upload/idea-strategy-2012-2017.pdf>>, p. 1

۴۵. بنگرید به:

Kauzya, John-Mary, 'Political Decentralization in Africa: Experiences of Uganda, Rwanda, and South Africa', discussion paper, December 2007, p. 4, available at <http://www.researchgate.net/publication/228469932_Political_Decentralization_in_Africa_Experiences_of_Uganda_Rwanda_and_South_Africa>

۴۶. بنگرید به:

Pruitt, Bettye and Philip Thomas, *Democratic Dialogue—A Handbook for Practitioners* (Stockholm: International IDEA, 2007), pp. 214-24

۴۷. مثلاً اصطلاح پیشنهادی برای هویت جنسی زن، مرد و جنس سوم است؛ و اصطلاح پیشنهادی برای گرایش جنسی عبارت است از همجنس‌گرا، دوجنسی، دگرجنس‌گرا، لزبین و گی.

۴۸. بنگرید به:

International IDEA, *Assessing the Quality of Democracy: A Practical Guide* (Stockholm: International IDEA, 2008), pp. 53–8

۴۹. بنگرید به:

<<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/crowdsourc>>

۵۰. بنگرید به:

Conference report of the International IDEA Conference ‘Citizen-led Assessments of Democracy: A Decade of Experiences from Around the World’, Bangkok, 16–18 September 2013, p 10 (unpublished)

۵۱. بنگرید به:

International IDEA, *The State of Local Democracy in the Arab World: A Regional Report* (Stockholm: International IDEA, 2010)

۵۲. بنگرید به:

International IDEA, *Leadership for Local Democracy: Local Democracy Assessment Guide*, available at <http://www.idea.int/democracy/upload/Local_Dem_Assessment_Guide.pdf>

۵۳. بنگرید به:

Local Democracy in the Municipality of Cap-Haïtien (Stockholm: International IDEA, 2010),

به نشانی:

<http://www.idea.int/publications/local_democracy_in_cap_haitien/upload/Local_democracy_in_Cap-Haitien.pdf>

۵۴. بنگرید به:

Schultz, Jim, *The Democracy Owners' Manual: A Practical Guide to Changing the World* (New Brunswick, NJ: Rutgers University Press, 2002),

به نشانی:

<<http://democracyctr.org/wp/wp-content/uploads/2011/10/Strategy-chapter-DOM.pdf>>

۵۵. بنگرید به:

Advocacy toolkit for women in politics: Planning for advocacy, UN Women, IPS Africa, available at <<http://www.ipsnews.net/publications/Planning%20for%20Advocacy.pdf>>

۵۶. بنگرید به:

Adapted from Advocacy toolkit for women in politics: Planning for advocacy, UN Women, IPS Africa, available at <<http://www.ipsnews.net/publications/Planning%20for%20Advocacy.pdf>>

۵۷. مکانیزم‌های دموکراسی مستقیم شامل همه‌پرسی، فراخوان، برنامه‌های شهروندی و دستورکاری است. برای اطلاعات بیش‌تر بنگرید به:

International IDEA, *Direct Democracy: The International IDEA Handbook* (Stockholm: International IDEA, 2008)

سیاس نامه‌ها

افراد و نهادهای زیادی به شیوه‌های مختلفی در شکل‌گیری این اثر سهم داشته‌اند. ما یلیم با سپاس فراوان از بسیاری از تیم‌های ارزیابی یاد کنیم که بسیاری از ارزیابی‌های وضعیت دموکراسی محلی را انجام داده‌اند یا به شکلی دیگر در آنها در نقاط مختلف جهان در دهه گذشته سهم داشته‌اند. تجربه‌های آنها، بصیرت و دانش‌شان نه تنها الهام‌بخش این ویرایش از چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی محلی بوده است بلکه در طول راه به مثابه راهنما نیز عمل کرده است.

همچنین سخت و امدار همه کارهای پیش‌تری هستیم که در تهیه نخستین چارچوب ارزیابی وضعیت دموکراسی، راهنمای ارزیابی دموکراسی محلی و مطالب مرتبط انجام شده است، به ویژه «دموکراسی در سطح محلی»؛ «کتاب راهنمای ارزیابی دموکراسی»؛ «ارزیابی دموکراسی در هشت کشور اطراف جهان» و «ارزیابی کیفیت دموکراسی: راهنمای عملی».

مرور و بازنگری «راهنمای ارزیابی دموکراسی محلی» (۲۰۰۳) از یک فرایند مرور مشارکتی بهره بسیار برده است که در سال ۲۰۰۹ با کارگاهی آموزشی در امان، اردن، پس از ارزیابی‌های وضعیت دموکراسی محلی در مصر، اردن، مراکش و یمن آغاز شد. پس از آن کارگاه آموزشی دیگری در لوساکا، زامبیا، در سال ۲۰۱۱ انجام شد. این

برنامه‌ها فضایی را برای تیم‌های ارزیابی دموکراسی محلی از مناطق مختلف فراهم کردند تا گرد هم بیایند و نقاط قوت و ضعف چارچوب ارزیابی اصلی را بررسی کنند و موارد بهبود را که منجر به این اثر شده است، پیشنهاد کنند.

به ویژه از متخصصان زیر تقدیر می‌کنیم و سپاس گزاریم که این اثر خاص را بررسی کردند و نظرهای مشخصی در خصوص آن داده‌اند:

- ادنا کو، استاد کالج ملی مدیریت عمومی و کشورداری دانشگاه فیلیپین، دیلیمان
- رامون فرنان سوم از تیم ارزیابی دموکراسی فیلیپین
- عبدالغفار کریم، دانشگاه گاجا مادا، یوگیو کارتا، اندونزی
- کلی مک‌مان، استادیار علوم سیاسی و مدیر موقت مطالعات بین‌الملل، دانشگاه کیس وسترن ریزرو، کلیولند
- تیموتی د. سیسک، استاد و دستیار رئیس دانشکده مطالعات بین‌المللی جوزف کوربل، دانشگاه دنور
- گوران فچیک، مشاور ارشد سابق واحد راهبردی و سیاست‌گذاری در «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA)

همچنین از نیلا پرتو، کگوتاتسو سملا-سروت و رومیدزای کانداواسویکا-نوندو نیز سپاس گزاریم که مرور داخلی این اثر را به عهده گرفتند و همه همکاران برنامه‌های جهانی و منطقه‌ای «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) که در بحث‌ها و برنامه‌های بررسی و نقد سهم داشتند.

در انتها، اما با اهمیتی به همان اندازه، مایلیم از لیزا هاگمن، مسئول انتشارات «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) تشکر کنیم که تولید این راهنما را با موفقیت هماهنگی و مدیریت کرد و همچنین از دیوید روزن به خاطر پشتیبانی اداری ارزش‌مندش در طول تهیه و انتشار آن.

«مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) در یک نگاه

«مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) چیست؟
«مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) یک سازمان میان‌دولتی است با مأموریتی برای پشتیبانی از دموکراسی پایدار در سراسر جهان. هدف این مؤسسه این است که از نهادها و روندهای قوی‌تر دموکراتیک، و دموکراسی پایدارتر، مؤثرتر و مشروع‌تر حمایت کند.
«مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) تنها سازمان میان‌دولتی است که تنها هدف و وظیفه‌اش حمایت از دموکراسی است؛ چشم‌انداز آن این است که بازیگر اصلی جهانی در به اشتراک گذاشتن دانش تطبیقی و تجربه حمایت از دموکراسی باشد.

«مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) چه می‌کند؟
«مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) دانش تطبیقی در زمینه‌های کلیدی تخصص‌اش تولید می‌کند: یعنی در زمینه روندهای انتخاباتی،

ایجاد قانون اساسی، مشارکت و نمایندگی سیاسی و دموکراسی و توسعه، و همچنین دموکراسی در ارتباط با جنسیت، تنوع، درگیری و امنیت.

«مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) این دانش را در اختیار بازیگران ملی و محلی که برای اصلاح دموکراتیک و تسهیل گفت‌وگو در حمایت از تغییر دموکراتیک کار می‌کنند قرار می‌دهد.

در این اثر، هدف «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) این‌ها است:

- افزایش ظرفیت، مشروعیت و باورپذیری دموکراسی
- مشارکت فراگیر و شمول‌گراتر و نمایندگی پاسخ‌گوتر
- همکاری دموکراسی مشروع‌تر و مؤثرتر

«مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) چطور کار می‌کند؟

از آنجایی که دموکراسی از درون جوامع رشد می‌کند، همواره در حال تکامل و تطور است. هیچ‌الگوی واحد و جهان‌شمول برای دموکراسی وجود ندارد؛ خود شهروندان باید انتخاب‌های حیاتی و مهمی را به بهترین شکل انجام داده و کیفیت دموکراسی را باید به بهترین نحو اندازه‌گیری کنند. کار «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) بازتاب این است؛ کار مؤسسه در سطوح جهانی، منطقه‌ای و کشوری سازمان‌دهی شده است و متمرکز بر شهروندان به عنوان پیش‌برندگان تغییر است.

کار «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) غیر تجویزی است و مؤسسه رهیافتی بی‌طرفانه و همکارانه نسبت به تعاون دموکراسی دارد و بر تنوع در دموکراسی، مشارکت سیاسی مساوی، نمایندگی زنان و مردان در سیاست و تصمیم‌گیری، و کمک به تقویت اراده سیاسی لازم برای تغییر تأکید دارد.

مؤسسه طیف وسیعی از نهادهای سیاسی و رهبران فکری را گرد هم می‌آورد. «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) با تشکیل سمینارها، کنفرانس‌ها و کارگاه‌های آموزشی ظرفیت‌سازی، تبادل دانش در سطوح جهانی، منطقه‌ای و ملی را تسهیل می‌کند.

«مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) در کجا کار می‌کند؟
«مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) در سراسر جهان کار می‌کند. مؤسسه که در استکهلم سوئد مستقر است، دفاتری در آفریقا، آسیا و پاسیفیک، آمریکای لاتین و کارائیب و غرب آسیا و شمال آفریقا دارد.
«مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) یک دیدبان دائمی در سازمان ملل است.

کشورهای عضو

کشورهای عضو «مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) همگی دموکراتیک هستند و از کار موسسه پشتیبانی سیاسی و مالی می‌کنند. کشورهای عضو شامل استرالیا، باربادوس، بلژیک، بوتسوانا، کانادا، کیپ ورد (دماغه سبز)، شیلی، کاستاریکا، دانمارک، جمهوری دومینکن، فنلاند، آلمان، غنا، هند، موریس، مکزیک، مغولستان، نامیبیا، هلند، نروژ، پرو، فیلیپین، پرتغال، آفریقای جنوبی، اسپانیا، سوئد، سوئیس و اووگوئه است. ژاپن نقش نظارتی دارد.

حکمرانی

«مؤسسه بین‌المللی دموکراسی و یاری انتخاباتی» (IDEA) تحت حکمرانی شورایی است متشکل از کشورهای عضو که هیأتی از مشاوران به آن یاری می‌رسانند.

